

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a pri večjem o
naročilu popusti
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celoletni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Proces proti miru Evrope

Roka fašistične pravice je uničila z ustrelenjem na hrbet mlado življenje Vladimirja Gortana, ker je ta povzročil smrt istrskega hrvaškega kmeta Ivana Tuhtana. Tako nekako utemeljuje obsodbo »Giornale d'Italia«. Svet pa, ki tudi nekoliko pozna mišljenje fašistovskih krogov, tej razlagi ne veruje, ker ne more razumeti, kdaj je nastala ta neverjetna vnaša fašistov za istrskega tujerodnega kmeta! A kako bi tudi svet razumel ta motiv, ko pa je vendar proces sam razkril čisto druge razloge, ki so dovedli do ustrelitve Gortana.

V procesu se je zabeležila kot obtežilna okoliščina, da je Gortan prepeval hrvatske pesmi in da je obsojal one, ki so peli italijanske pesmi. A Gortan je zakrivil še hujše stvari. Ko so se vršile takomenovane plebiscitarne volitve, je bil Vladimir Gortan po mišljenju fašistov oni kolovodja, ki je organiziral celo gibanje, da se Hrvati teh volitev ne udeležijo. In da bi svoj namen v polni meri dosegel, je hotel s strelji v zrak preplašiti volivce, da bi se vrnili domov in se ne udeležili provokantnih volitev. S tem svojim nastopom je Gortan jasno dokazal, da je proti oficijelni italijanski asimilaciji politiki in da bo vedno nastopil proti poitalijančevanju svojih rojakov.

S tem je bila usoda Gortana zapečaten, ker so fašisti že davno dali asimilaciji moč zakona. Poitalijančevanje je kategoričen zakon fašistovske države in kdor se temu upre, je nasprotnik italijanske države. Kdor pa je celo toliko pogumen, da agitira proti asimilaciji, da javno brani najsvetejšo človeško pravico, da ostane zvest svoji materi in svojemu rodu, ta pa je po tem fašistovskem nepisanem ali veljavnem zakonu že zagrešil višek zločina. In zato je padel Vladimir Gortan, zato je bilo sklenjeno, da se izvrši celo njegova usmrtnitev na sramoten način.

Seveda ni moglo niti izredno sodišče ves ta dejanski stan gladko priznati in zato so bili potrebni novi očitki, da je mogoče motivirati tako kruto obsodbo. Zato so padle besede o hujškah preko meje, zato se je govorilo, da so bili Gortan in tovariši v zvezi z Orjunaši in komunisti. Tako velika je bila vnaša, da puljski sodniki niti opazili niso, kako smešen je postal njihov argument, ko so metali Orjunaše in komuniste, dvojce največjih nasprotnikov, v en koš.

Sicer pa je ob tej priliki na mestu, da izpregovorimo prav odločno besedo. Najodločnejše protestiramo proti temu podlim očitkom, kakor da bi se z jugoslovanske strani organizirali kaki vpadi na italijansko ozemlje. Ni dežele v Evropi, kjer bi bila obmejna policija tako močna in številna kot v Italiji. Karabinerji, milicniki, vojaštvo, finančna straža in še cela vrsta agentov straži to mejo, pa nikdar niso mogle italijanske oblasti pokazati niti enega Jugoslavana, ki bi poskušal vzmernirati prebivalstvo. Pač pa bi mogla Jugoslavija o tej točki spregovoriti čisto drugo besedo. In v belgrajski »Politiki« smo pred dnevi na uvodnem mestu čitali, da so še vedno imeli vsi na našem ozemlju aretirani albanski in bolgarski komiti italijansko orožje.

Tako je padel tudi zadnji argument, ki bi ga mogli navesti puljski sodniki proti Gortanu in resnica je sedaj razgaljena do gola. Ne zato, ker je bil ubit kmet Tuhtan, saj se množe govorice, da je padel od fašistov, kar je tudi sam izjavil, temveč samo zato, ker se je uprl asimilaciji, je bil ustreljen Gortan. Strašna puljska obsodba naj bi preplašila Istro in ji sugerirala, da je vsak odpor odveč, ker čaka vsakogar, ki bi se uprl italijanski asimilaciji usoda Gortana. In samo zato so tudi pozdravljali italijanski listi strahovito obsodbo.

Pa še eno težko dejstvo je treba zabeležiti. V isti sapi, ko se je na puljskem procesu očitalo, da se z jugoslovanske strani vzmernirja obtožencev odkrito govorili, da treba zasesti še jugoslovansko ozemlje okoli Splita in Zadra ter da mora postati ves Jadran italijanski. S tem je jasno dokazano, da ima italijanska asimilacija ofenziven značaj, da je ona samo v službi najbolj brezobzirnega imperializma.

Nobena druga reč pa tako ne ogroža miru ko brezobziren imperializem. In zato je bil puljski proces, ki je služil samo temu imperializmu, proces proti evropskemu miru. Tako ga mora presojati tudi kulturni svet, če noče, da ne bodo imperialisti puljskega procesa zažgali nov evropski požar.

Prenos poslov na banovine

Belgrad, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Posamezna min. so v smislu zakona o razdelitvi države na banovine konkretizirala določila, kako se naj izvrši prenos poslov iz ministrstev na banovine. Pri tem se je posebno izrazila tendenca, da preide na banovine čim več poslov. Gotove posle bodo odslej naprej upravljali bani tudi kot poslednja instanca. Ministrstva bodo še naprej obdržala nadzorstveno in zakonodajno oblast.

Gospodarska ministrstva prenesejo na banovine skoraj vse, razen onih poslov, ki so nujno v zvezi s centralno oblastjo. Kar se tiče socialnega ministrstva, se omenja, da so bile že preje samoupravne oblasti v velikih slu-

čajih kompetentne za zdravstvene ustanove. Sicer pa bodo odslej banovine prevzele skoro vso kompetenco zdravstvenega oddelka tega ministrstva in se bodo zdravstvene institucije imenovalle mesto državne banske institucije.

Trgovinsko ministrstvo je tudi odločilo, da preidejo vsi akti in prošnje, ki niso v neposredni zvezi s centralno upravo, na banovine. Ministrstvo bo v manjšem obsegu vršilo nadzorstvo in zadnjo instanco nad poslovanjem banovin. Tudi gozdarsko ministrstvo je preneslo mnogo svojih poslov na banovine. Samo bo še nadalje obdržalo eksploatacijo državnih gozdov ter splošno nadzorstveno oblast. Drugi posli preidejo večinoma na banovine.

Podrobnosti s procesa

Asimilacija prvi zakon.

Obtožnica navaja, da je bil napad inspiriran od onkraj meje, da se prepreči asimilacija slovanskega življa. Zveze z Jugoslavijo da je imel Vladimir Gortan. Ta pa je med obravnavo svečano izjavil, da je bil v Jugoslaviji le dvakrat, in sicer l. 1923. in l. 1927. in iz l. 1927. datira tudi neke vrste prelaznica, ki jo je izdal Gortanu policijski obmejni komisar na Sušaku. Politično društvo za Istro v Trstu pa je le potrdilo, da je Gortanov jezik srbsko-hrvatski. Niti ena priča ni mogla izjaviti, da je bil Gortan več kakor dvakrat v Jugoslaviji! Priče so samo vedele, da je bil Gortan pač v Jugoslaviji, a več ne.

Predsednik je stavil Gortanu tudi to-le vprašanje: »Iz Jugoslavije ste prinesli s seboj lepih denarcev, da ste potem lahko hodili v rokavicah, kaj?« Obtoženeč na to: »To so bile obrabljene rokavice, ki mi jih je daroval moj brat, uradnik v Gorici. Denarja nisem imel in iz Jugoslavije sem se vrnil peš.« Istran Tuhtan, ki je izvajal državni pravdnik, je nanovo posvetil naše pravice na Istro(!). Nasproti Tuhtanu stoji drhal petih orjunašev in komunistov (torej komunistov in orjunašev obenem!). Ko so videli, da jim je ušlo slovansko prebivalstvo iz rok, so se maščevali. Ker ga niso mogli prepričati s propagando, s sredstvi civiliziranih narodov, da bi v Istri ne smelo biti zapisano »Italija«, temveč ime druge države.

Fašistična justica.

Na smrt obsojeni Vladimir Gortan je v obtožnici opisan kot glavni kolovodja, ki je napad organiziral in pripravil orožje; financiral pa da je zaroto Viktor Bačac. Na podlagi obtožnice so napad s Kamuzbrega izvedli Viktor Bačac, Dušan Ladavac in Alojzij Ladavac, medtem ko je Živko Gortan ostal doma baje z namenom, da pazi, ali pridejo karabinerji. Vladimir Gortan, da je streljal na volivce iz Kašerge pri Brestovici, kjer sploh ni bilo žrtev. Ladavac Alojzij ima komaj 17 let in je edini sin vdove, ki je izgubila v vojni moža. Pri vsem tem je državni pravdnik zahteval za vse smrtno kazen! Sodišče je tudi izreklo smrtno obsodbo proti Vladimirju Gortanu, ki se sploh ni udeležil napada na Trvižane pod Kamuzbregom, kjer je bil ubit Ivan Tuhtan; vsi drugi so bili obsojeni na 30 letno ječo, torej tudi 17 letni Ladavac Alojzij.

Državni pravdnik je sam ugotovil, da se je proces vršil brez prič.

Obsojenci so sprejeli obsodbo hladno in stoično. Po mnenju tržaškega tiska je tako obnašanje »banditsko«(!). Zagovornik je vložil prošnjo na kralja za pomilostitev. Ker pa je postopek izrednega tribunala vojaški, gre hierarhična pot skozi armadno poveljstvo v Trstu, ki lahko rekurz zavrne in ga sploh ne dostavi kralju. To se je zgodilo tudi v primeru obsodbe znanega komuniste v Lucci, ki je bil takoj drugi dan ustreljen. Eksekucija se mora izvršiti na licu mesta. Gortan bo ustreljen v Pazinu.

Značilni letaki!

Med obravnavo so neznanzi trosili okoli šolskega poslopja, v katerem je zasadal tribunal, italijanske letake »Dol z izrednim sodiščem!« Priče, povečini napadeni Trvižani, so zapustili Pulo po močnim policijskim spremstvom in iz Pazina so jih prepeljali v avtomobilu domov. Policija je izbirala priče po svoji volji. Sicer je bilo njihovo pričanje le postranskega pomena, ker ni niti ena videla napadalcev.

Idejni povzročitelj obsodbe.

Krivda te nesreče gre pazinskemu občinskemu načelniku Camusu, ki terorizira vse okoliške občine, ki spadajo zdaj v Pazin. Nedeljo pred volitvami je bil v Trvižu in javno zapretil, da morajo priti voliti masi, sicer naj se nikdo ne prikaže več županstvo! Po njegovi krivdi so bile tuc. letošnje volitve krvave, kakor so bile predzadnje, ko so fašisti preprečili dohod okoliškim volivcem na volišče v Pazin, ker so vedeli, da bodo glasovali za slovansko listo. Krvave so bile kakor v Ajdovščini, kó je l. 1924. padel smrtno zadet od fašistične krogle nesrečni Strancar.

Danilo Vivoda.

Po končanih »plebiscitarnih« volitvah so prišli fašisti iz Pulja in Pazina v Berane, ker so bili mnenja, da so prebivalci te vasi streljali na volivce. Imeli so s seboj tudi bencin, da požgo vas. V vasi so izvedli hišne preiskave in aretirali učitelja Zlatiča, Janko Bačaca, čegar brat je bil par dni prej izpuščen iz zapora, kjer je znorel od prestanega strahu, da lje Jakob Vivoda, Danilo Vivoda, Janko Ladovac, Petar Sirovič, Milan Sirovič, v Pazinu pa sta bili aretirana Josip in Franjo Paranič.

Moč lire.

Par dni nato so italijanske oblasti razpisale nagrado v znesku 30.000 lir za onega, ki odkrije prave udeležence napade. Te nagrade sta se polakomnila kmeta Fran Tuhtan in Ivan Mišan, ki sta 4 dni po napadu, dne 27. marca izjavila oblastem, da sta v napadaleh spoznala Danila Vivoda in Vladimirja Gortana. Kako malo verjetna je navedba teh ovaduhov se vidi iz tega, da sta oba še isti dan izjavila pred več pričami, da so napad na volivce izvedli fašisti. Toda oblasti so ji ma verjele in Danilo Vivoda in Gortan sta bila aretirana in prepeljana v Rim.

Tu je Danilo Vivoda, ki je bil med volivci in torej ni mogel biti med napadalci, iz strahu izdal »soudelžence«. Nato so bili dne 14. maja aretirani Viktor Bačac, Živko Gortan in Dušan ter Vekoslav Ladovac.

Danilo je bil nato v mesecu juniju izpuščen iz zapora, se vrnil za kratek čas v Berane, nato pa pobegnil preko meje v Ljubljano.

Odmevi obsodbe

Dunaj, 18. okt. AA. Današnja »Arbeiterzeitung« objavlja članek o procesu v Pulju in ugotavlja, da je bila obsodba brutalna in brez vsakršne osnove.

Obsodba čehoslovaških listov

Praga, 18. okt. AA. Listi objavljajo poročila o usmrtitvi Vladimirja Gortana v Pulji in o razpoloženju v naši državi. Socijaldemokratski list »Pravo Lidu« priobčuje pod naslovom »Fašistični umor« oster napad na Mussolinija in ugotavlja, da je sodišče razsodilo tako, kakor je bilo ukazano z višjega mesta, kar je razvidno iz tega, da je fašistično časopisje že pred razsodbo napovedovalo, da bo Vladimir Gortan ustreljen. Fašistični režim očitvidno sodi, da bo z usmrtitvijo in z drakonskim ustrahovanjem preplašil slovansko prebivalstvo v Italiji. List ugotavlja nadalje, da se je hotelo z razsodbo uplivati tudi na Jugoslavijo in da je bila vsa preiskava očitvidno naperjena proti Jugoslaviji. Preganjanje slovanskega prebivalstva v Italiji je doseglo vrhunec. Fašizem se je zopet enkrat pokazal v svoji pravi luči in izpovedal, kako pojmuje prijateljske odnose z Jugoslavijo.

Lažnive vesti ital. listov

Trst, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Vsi italijanski listi danes napadajo Jugoslavijo radi demonstracij, ki so se odigrale v naši državi in prav posebno v Zagrebu. »Piccolo« trdi, da so nacionalistični krogi v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani mogli prirediti protiitalijanske demonstracije, ker so oblasti na to pristale. V posebni meri naj bi to veljalo za Zagreb. Nadalje podčrtavajo italijanski listi, da je Zagreb središče italijanskih izseljencev. Vsi jugoslovanski nezadovoljniji iz Istre so se naselili v Zagrebu, kjer nimajo daleč do Sušaka, da srijo v Italiji nemire. Končno pišejo italijanski listi, da so se v jugoslovanskem tisku za časa procesa širile same laži. (Ni treba še posebej poudariti, da so vse te vesti italijanskih listov gladke izmišljotine. Op. ured.)

19 strank na Češkoslovaškem

Leta 1925. jih je bilo 31.

V soboto so morale biti vložene na Češkoslovaškem vse kandidatne liste za parlament in za senat. Na nedeljski seji osrednje volivne komisije je bilo ugotovljeno, da je vloženih 19 veljavnih kandidatnih list in sicer v tem vrstnem redu:

1. Komunisti.
2. Združene madjarske stranke.
3. Nemška volivna skupnost, ki jo tvorijo te stranke: Zveza kmetovalcev, Nemška delovna in gospodarska skupnost ter stranka Nemcev iz Karpatske Rusije.
4. Nemški socialni demokrati.
5. Skupna lista Poljakov in židov.
6. Nemška nacionalna stranka.
7. Madjarski mali kmetje.
8. Češkoslovaški narodni socialisti.
9. Vsenemei.
10. Češkoslovenski socialni demokrati.
11. Jurigova stranka (disident slovaške ljudske stranke).
12. Skupina Stržbrnega (disident češl. narodnih socialistov).
13. Češkoslovenski narodni demokrati (vodja dr. Kramář).
14. Češkoslov. ljudska stranka (vodja dr. Sramek).
15. Češkoslovaška republikanska (agrarna) stranka (vodja Švehla).
16. Češkoslov. obrtna stranka.
17. Skupna lista nemške kršč. socialne in nemške obrtne stranke.
18. Slovaška ljudska stranka (Hlinka).
19. Nemški narodni socialisti.

V vseh okrajih ne kandidirajo vse stranke. Največ strank (15) kandidira v volivnih okrajih Brno, Olomuc, Mor. Ostrava in Novo Hradišče, najmanj 11 v Užhradu.

Disident ljudske stranke poslanec Čuřih kandidira v petih okrajih na Moravskem in Češkem. Svojo listo je zvezal s Hlinkovo listo.

Kakor se vidi iz pregleda strank, se je več strank združilo na eno listo. Večinoma vse stranke so tudi že izdale svoje volivne proglase.

Popolnoma novo lice ima komunistična stranka. Dr. Šmeral ni več kandidat in od ostalih 40 poslancev kandidira sedaj samo 14 in razen poslancev Harusa vsi na zadnjih mestih. Dosedanji predsednik komunistične stranke je prišel za kandidata v senat. Značilno je, da so od sedanjih 20 komunističnih senatorjev vsi propadli kot kandidati.

Volivni proglas čsl. ljudske stranke

Vse češkoslovaške stranke so tudi že izdale svoje volivne proglase.

Čsl. ljudska stranka naglašja v svojem proglasu, da je ostala stranka čistih rok, kakor je obljubila v volivnem boju l. 1925. Nadalje naglašja proglas, da je ljudska stranka čuvarica narodnega značaja države. V prejšnji vladi ni imela stranka lahkega položaja, vendar pa je dosegla zlasti na potju socialne politike mnogo. Stranka se je vedno trudila, da bi se pravično vladalo od vseh stanov in razredov. Zakaj ljudska stranka je za enakopravnost in proti vsaki hegemoniji ene strankarske koalicije. Potrebno je, da vsi stanovi solidarno delujejo za napredek celote. Proglas poudarja nato važnost kmetijskega, obrtnega in duševnega dela. Zemlja agrarne reforme naj bo dodeljena onim kmetovalcem, ki jo obdelujejo. Lastnik zemlje naj bo kmet, ne pa državni agrarno-reformni urad in zato naj se čim prej izvede vključba kmetov na dodeljeno zemljo. Delavstvo tvori velik del prebivalstva in zato ne sme biti izločeno od sodelovanja. Treba je delavstvo socialno zagotoviti. Državni uradniki zahtevajo novo ureditev njih mest. Stranka je mnenja, da bi se stanje zboljšalo, če bi se povečale plače onih mest, na katerih uradništvo običajno končuje svoje mesto.

Proglas poudarja, da je samo v krščanski kulturi bodočnost naroda in da je mesto za katoliške otroke le v katoliški šoli.

Čehi in Slovaki morajo braniti dedščino prednikov v svetovaelavskem narodu. Program sv. Vavčara je tudi naš program. Znova, kakor pred 1000 leti, vstaja moderno poganstvo, nevera in nenravnost. Zato treba dvigniti svetovaelavski program, ki je tudi program stranke.

Dva tovorna vlaka trčila skupaj

Belgrad, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Danes ob 11.30 se je zgodila na postaji Resnik železniška nesreča, ko sta trčila skupaj dva tovorna vlaka. Materijalna škoda je velika. V tovorni vlak št. 178, ki je stal na postaji Resnik, je zavozil tovorni vlak št. 180, ki je privozil iz Topčidera. Lokomotiva in štirje vagoni tovornega vlaka št. 180 so skočili s tira. Človeških žrtev ni bilo. Radi nezgode je bil promet ukinjen in so morali vsi vlaki voziti direktno preko Maše Khrne v smeri proti Nišu. Do nesreče je prišlo radi tega, ker niso bile kretnice pravilno postavljene. Ravnatelj belgrajskih železnic Naumović ter načelnik Vokanovski sta se takoj podala na lice mesta, da ugotovita vzroke nesreče. Na progi se je vzpostavil promet šele tekom nocošnje noči.

Vladni načrt za spremembo avstr. ustave

Schober predložil svoj načrt — Državna avtoriteta naj se ukrepi, uprava pa depolitizira

Dunaj, 18. okt. (Tel. »Slov.«) V avstrijskem narodnem svetu je danes zvezni kancler dr. Schober vložil svoj načrt za spremembo ustave. Predlog zasleduje v glavnem reformo zakonodajnih korporacij, okrepitev državne avtoritete, depolitizacijo uprave in sodstva in novo ureditev položaja zveznega glavnega mesta Dunaja. Glavna pomanjkljivost sedanje ustave je v tem, da je sistem parlamentarnih korporacij naravnost dogmatično pretiran, bolj kakor v vsaki drugi demokraciji. Zato naj se parlamentu postavi na stran kot drugi faktor predsednik zveze, katerega poslavi ves narod. Potrebno je, razširiti oblast predsednika s tem, da se mu dovoli pravica razpusta narodnega sveta, da ima vrhovno poveljstvo nad zvezno vojsko, in pravica, da izda odredbe, ki so radi nujnosti v interesu splošnega blagostanja neobhodno potrebne. Za zadnjo pravico, ki pomeni neke vrste izjemno pravo, je treba soprodpisa vlade in naknadne parlamentarne odobritve. Porabiti se sme le tedaj, če brez očitne škode za splošnost ni mogoče čakati na sklep narodnega sveta, in ne sme pomeniti trajne obremenitve za državo, dežele, okraje in občine. Ravno dogodki zadnjih let so dokazali, da je neobhodno potrebna možnost, vzpostaviti izjemno stanje pri znatnejših nemirih.

Dalje predvideva Schoberjev predlog v svrhu, da se preprečijo mučni proračunski provizoriji, da ostanejo v primeru nepravčasnega prejetja državnega proračuna avtomatično določbe prejšnjega proračuna.

Število mandatov za zakonodajne korporacije naj se zniža bistveno, in sicer v narodnem svetu od 165 na 120, pri vseh deželnih zborih pa skupno za okoli 130. Tudi volivna pravica se bo reformirala na ta način, da se predlog o tem izdela s posebno vlogo. Če sedaj se predlaga, da naj se volivna starost za aktivno volivno pravico zviša od 20 na 21 let, za pasivno volivno pravico pa od 25 na 29 let. Uvede naj se tudi splošna volivna dolžnost.

Zvezni svet naj se preosnuje temeljito. Spremeni naj se v deželni in stanovski svet, v katerega naj pošiljajo zvezne dežele svoje deželne glavarje in finančne referente, Dunaj

kot zvezno glavno mesto pa naj dobi položaj, ki mu gre po gospodarskem, finančnem in kulturnem pomenu, dočim obdrži zveza svoj vpliv v vprašanjih sp. in uprave (posebno policije in šolstva) in računске kontrole. Direktno pravo samoodločbe naroda se naj dovoli z razširjenimi določbami o ljudski zahtevi in ljudskem glasovanju. Volitev zveznega predsednika se vrši pri prvi volitvi z ljudskim glasovanjem. Če pa pri tej volitvi ne bi bilo pozitivnega rezultata, se vrši volitev predsednika potom zveznega zbora, ki obstoja iz zveznega sveta, deželnih in stanovskih svetov, članov deželnih vlad in dunajskega mestnega senata.

Zvezni kancler dr. Schober je v svojem ekspezu označil sprejem tega predloga kot pogoj za gospodarski, kulturni in politični mir v Avstriji. Svoj govor je končal s tem, da je zagotovil socialni demokrati opoziciji, da vzroki, ki silijo k spremenitvi sedanjega stanja, niso sovražnost vlade in večinskih strank. Zvezno glavno mesto Dunaj bi v vseh stvareh, ki spadajo tudi v drugih deželah v samostojni delokrog deželne uprave, obdržalo v načelu dosedanja prava.

Dalje je zvezni kancler dr. Schober predložil načrt zakona, ki določa prehodne odredbe do končnega uveljavljanja nove ustave. Po tem predlogu se mora v teku treh mesecev, odkar stopi v veljavo nova ustava, izvoliti novi predsednik po novih določbah. Tretji predloženi zakonski predlog pa določa izjemno stanje, v katerem se varnostne oblasti pooblašajo, da smejo brez odnega povelja izvršiti hišne preiskave, kakor pri veleizdaji, motitvi javnega mira, vstaji in nemiru, vohunstvu, dezertaciji itd. Od slučaja do slučaja se naj uvede tudi v Avstriji odpravljen tiskovna cenzura. Dnevnik se morajo predložiti tiskovnemu državnemu pravdniku tri ure pred izidom, ostale tiskovine pa en teden prej.

Prvo čitanje vladnega predloga bo prihodnji teden. Heimwehri so že izdali proglas, s katerim označujejo Schoberjevo delo kot zmago njihove misli in zveznemu kanclerju zagotavljajo svojo odločno podporo pri izvedbi tega ustavnega predloga.

Zadeva „Kreditanstalt“ pred parlamentom

Dunaj, 18. okt. AA. Korbiro, da je finančni odbor parlamenta sprejel zakon, ki je bil predložen povodom fuzije Bodenkreditanstalt in Kreditanstalt. V razpravi o tem vprašanju je minister financ dr. Juch odgovoril na razna vprašanja, ki so mu jih stali člani odbora. Med drugim je minister financ priznal, da je Kreditanstalt stavljal za fuzijo pogoj, da mora vlada ali kaka druga ustanova sodelovati pri zvišanju kapitala, ki je potreben, da se izvede načrtovana fuzija. To vprašanje je bilo urejeno na ta način, da bo »Kreditni zavod za javna dela«, čegar delnice se nahajajo večinoma v posesti Zveze, vpisal za 15 milijonov šilingov (približno 120 milijonov Din) delnic Kreditanstalta pod splošnimi pogoji. Sredstva za prevzem tem delnic si bo poskrbel »Kreditni zavod« sam. Kar se pa tiče obvez, ki jih je prevzela Narodna banka, je minister financ dr. Juch izjavil, da se je Narodna banka obvezala, da stavi Kreditanstaltu 15 milijonov dolarjev (850 milijonov dinarjev) na razpolago in sicer iz sredstev, ki jih ima Narodna banka naloženih pri prvovrstnih bankah v inozemstvu. Dr. Juch je odločno zavrnil govoriče, da bi bila Narodna banka odpisala del svojih terjatev napram Bodenkreditanstaltu.

MacDonald hoče izvesti pomor. razorožitev

London, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Po poročilih večernih listov je MacDonald v Kanadi v nekem govoru omenil, da hoče iz zdravstvenih razlogov v bližnji bodočnosti misliti na svojo demisijo, vendar pa hoče še prej dokončati pod svojim vodstvom pogajanja s Francijo, Japonsko in Italijo, da zavaruje uspeh pomorske razorožitvene konference. Pred spomladjo torej najbrže ne bo izpremembe v angleškem ministrskem predsedništvu. Kot naslednik prihaja v poštev samo Snowden.

Francija ne izroči Besedovskega

Pariz, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Čuje se, da je Moskva uvedla postopanje za izročitev Besedovskega, da pa je francosko poslaništvo v Moskvi že izjavilo Litvinovu, da Francija ruski zahtevi nikakor ne bo ugodila in da ta zahteva lahko samo še bolj poostri francosko-ruske odnose. Litvinov pa vztraja pri svoji zahtevi.

Sofija, 18. okt. AA. Danes se je pričela pred tukajšnjim sodiščem razprava proti 32 komunistom, ki so bili aretirani povodom dogodkov prvega avgusta.

Lizbona, 18. okt. AA. Listi poročajo, da bo v kratkem prispela na Portugalsko skupina angleških zdravnikov, da prouči podnebje v letovišču »Estoril«, kamor naj bi prišel angleški kralj Jurij V., da prebije zimo.

Ceremoniel za obisk ital. kralja v Vatikanu

Rim, 18. okt. (Tel. »Slov.«) V dobro poučenih krogih se izjavlja, da je bil že sklenjen dogovor o ceremonijah za obisk italijanskega kraljevskega para pri papežu. Za to se bo z nekaterimi nepomembnimi spremembami porabil tisti ceremonijel, kakor svoječasno pri obisku belgijskega kraljevskega para. Italijanski kraljevski par bo posetil Vatikan najbrž v drugi dekadi meseca novembra. Papeški dvor bo s kraljevskimi častmi sprejel italijanskega kralja ob vhodu v vatikansko mesto na trgu svetega Petra. Visoki cerkveni dostojanstveniki bodo potem kraljevski par spremljali v vatikansko palačo. Avdienca se bo vršila v mali prestolni dvorani, kjer bodo nasproti papeškemu prestolu postavili dva stola za kraljevski par. V prihodnjih dneh pa bodo sprejeti tudi italijanski prestolonaslednik in drugi principi savojske hiše z vsemi častmi, ki pripadajo princem kraljevske hiše.

Neznana usoda Habib Ulaha

London, 18. okt. AA. Usoda vstaškega emira Baka i Sakvao, ki si je bil nadel ime Habib ulaha, je neznana. Njegove čete so se predale zmagovitemu Nadir kanu. Novi afganski kralj je četrti po redu, ki so letos zasedli afganski prestol. Aman ulah, ki biva v Italiji, je lani zaradi nemirov, ki so jih vprizorila gorska plemena, zapustil Afganistan ter prepustil prestol svojemu bratu Inajet ulahu. Letos je kmalu nato strmoglavil vstaški vojvoda Baka i Sakvao, ki si je po prevzetu vse oblasti v Afganistanu nadel ime Habib ulaha. Proti Habib ulahu, ki se je iz najnižjih slojev povzpela na kraljevski prestol, se je pojavilo splošno nezadovoljstvo. Bivši general afganske vojske Nadir kan je trikrat poskusil srečo, da strmoglati Habib ulaha. Šele četrtič se mu je njegov poskus posrečil. Svoj čas je bil afganski poslanik v Parizu, odkoder se je napotil v južno Francijo, kjer se je zdravil.

Boji v Maroku

Paris, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Iz Orana se poroča, da je v južni Algeriji prišlo do težkih spopadov. Večja četa vstašev iz Tafladida je počakala v zasedi oddelek tujskih legionarjev in ga uničila. Rešilo se je samo 7 mož, mrtvih in ranjenih pa je nad 50. Več letal zasleduje vstaše.

Stimson amerikanski delegat na londonsko konferenco

Newyork, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Hoover bo najbrže državnega tajnika Stimsona določil za šefa delegacije na londonski konferenci. Najbrže bo Stimson edini delegat, kateremu bosta pridružena poslanik Gibson in admiral James.

Audience

Belgrad, 18. okt. AA. Tekom včerajšnjega dne je Nj. Vel. kralj sprejel v avdienci ministra vojske in mornarice generala Stevana Hadžića in ministra zunanjih poslov dr. Vojislava Marinkovića, zatem pa ministra za socialno politiko in narodno zdravje dr. M. Drinkovića.

Belgrad, 18. okt. AA. Danes je sprejel kralj v oprostitni avdienci dosedanega poslanika grške republike v Belgradu Polihroniadesa, ki je bil premeščen v Angoro.

Belgrad, 18. okt. AA. Tekom današnjega dopoldneva sta bila v avdienci pri Nj. Vel. kralju minister financ dr. Stanko Švrljuga in novoimenovani ban Savske banovine prof. dr. Josip Šilović.

Samoupravno stanje se bo ohranilo

Izjava bana Velje Popovića

Sarajevo, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Belgrajski dopisnik »Bosanske Pošte« je javil svojem listu razgovor z banom drinske banovine Veljo Popovićem. V tej izjavi je Popović med drugim izjavil: »Z zakonom od 3. oktobra se je razdelila država na banovine zato, da bi se čim koristneje delalo v proevit našega naroda in države. Vsak ban ima splošno in posebno nalogo. Njegova splošna naloga je, delati v duhu proklamacije Nj. Vel. kralja od 6. januarja, da izobrazuje splošno jugoslovansko meštansko zavest med vsemi sloji našega naroda. Specialna naloga vsakega bana je, da dela v interesu naroda v banovini, ki je njemu izročena.

Tako smatram nalogo bana in s to nalogo pred očmi se bom kmalu podal na svoje novo službeno mesto, da razvijem svojo delavnost v smeri teh idej.

Dopisnik »Bosanske Pošte« ga je opozoril na težkoče njegovega položaja v Bosni in ga vprašal, v katerem pravcu misli razviti svojo delavnost kot ban. Popović je nato izjavil:

»Izredno me veseli, da sem bil imenovan ravno za bana drinske banovine, ker je po geografskem položaju središče naše države in je v jugoslovanskem zmislu duša naše domovine.

Nato je ban govoril o nalogah šole pri vzgoji naroda. Rekel je, da ima šola dvojno nalogo, in sicer deluje 1. na izobrazbo posameznika, 2. pa vzgaja k skupnosti in k socialnemu delu.

Nato je dopisnik »Bosanske Pošte« vprašal bana, kaj bo z dosedanjim upravo, ali bo imel ban poleg sebe pomočnika ali kako ustanovo s posvetovalno naravo. Popović je rekel: »Na vsak način se bo samoupravno stanje v posebni obliki ohranilo, toda kako se bo prikrojilo, mi do sedaj še ni znano.

Zaprisega banov

Belgrad, 18. okt. AA. Danes ob 10 dopoldne je bil zaprisežen ban Vardarske banovine Žika Lazić. Ob pol 11 je položil prisego ban Zetske oblasti Krsta Smiljanić, a ob 5 popoldne je bil zaprisežen ban Savske banovine dr. Josip Šilović. Bani so polagali prisego v predsedništvu vlade pred predsednikom ministrskega sveta in ministrom notranjih del generalom Petrom Živkovićem.

Odlikovani univ. profesorji

Belgrad, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Na predlog prosvetnega ministra so odlikovani za zasluge na zedinjenju pravopisa sledeči gospodje: z redom Karađorjeve zvezde IV. reda dr. Tomislav Maretić, profesor zagrebske univerze v pokoju, dr. Milan Rečetar, profesor zagrebske univerze v pokoju, dr. Stefan Kulbakin, profesor belgrajske univerze, dr. Dragutin Boranić, profesor zagrebske univerze ter dr. Franc Ramovš, profesor ljubljanskega vseučilišča.

Z redom Belega orla V. razreda je bil odlikovan dr. Stjepan Ivšić, zagrebski vseučiliški profesor.

Deputacija hrv. kmetov v Belgradu

Zagreb, 18. okt. (Tel. »Slov.«) Danes ob 12 je odpotovala iz Zagreba deputacija 50 predstavnikov hrvatskih seljaških zadrug v Belgrad, kjer bodo sprejeti od Nj. Vel. kralja v avdienco. Pred odhodom je dal vodja deputacije izjavo, v kateri je navedel razloge deputacije. Izjavil je, da gradi osrednja zveza hrvatskih seljaških zadrug v Zagrebu svoj dom in da grede Nj. Vel. kralja prositi, da sprejme svoje najvišje pokroviteljstvo nad tem domom. »Vemo, da bo Nj. Vel. kralj največji zaščitnik naše zveze,« je izjavljal vodja delegacije. »Prihajamo k Nj. Vel. kralju ne samo kot svojemu vladarju, temveč k prvemu zadrugarju v državi. On bo najbolje razumel pomen naših zadrug za naš narod.

Poljak dosegel svetovni višinski rekord

Varšava, 18. okt. AA. Včeraj je avijonet poljske konstrukcije, ki ga je vodil poljski pilot Wirko, postavil nov svetovni rekord v polletu v višino. Letalce je z enim potnikom in z lastno težino 280 kg doseglo višino 4500 m.

Elektrarna v Velenju

Slovesno otvorjena in blagoslovljena velika državna kalorična električna centrala

Celje, 17. oktobra.

Na železniški progi Celje—Dravograd leži prijazen trg Velenje. V njegovi neposredni bližini se nahaja največje državno rudarsko podjetje v dravski banovini, državni premogovnik Velenje. Osnovan je bil že l. 1885., vsebuje neprecenljive zaklade rjavega premoga, pomešanega z vložki fosilnega lesa. Čeprav se velenjski premog radi svoje mlajše geološke starosti in nižje kalorične vrednosti ne more postaviti v isto vrsto s premogom starejših formacij, predstavlja vendar velikanski rezervoar energije in so že dolgo časa nameravali, izkoristiti premog na licu mesta tako, da bi ga pretvorili v več vredno obliko.

Po trudu uspeh

Poglaviti način izkoriščanja velenjskega premoga je njegova pretvoritev iz zaloge kalorične energije v električno energijo z zgraditvijo velike kalorične električne centrale. Ta glede obstoja kakor tudi višje kapacitete vsled neizpranosti premogovnega bogastva rudnika v nobenem oziru ne bo omejena.

Danes popoldne je ta velika zamisel s slovesno blagoslovitvijo nove velike kalorične električne centrale v Velenju postala dejstvo, ki predstavlja eno največjih narodno-gospodarskih pridobitev v zadnjem času. Z otvoritvijo te centrale se odpirajo neomejene možnosti k elektrifikaciji slovenske zemlje.

Kalorična električna centrala v Velenju predstavlja tudi uspeh dolgoletnega truda in dela množestvilnih strokovnjakov in delavcev ter je že radi tega smela biti otvoritev pravi praznik. Novi ravnatelj rudnika g. Čuček je obilno preskrbel, da se je otvoritev izvršila lepo in slovesno.

Točno ob 4 popoldne so se zbrali v veliki dvorani prvega nadstropja nove centrale kjer se nahajata dva velika turbogeneratorja, vsaki po 1000 Kw in ki ju je krasila slika Nj. Vel. kralja, državna trobojnica, venci ter cvetje: msgr. Ivan Rottner, dekan škalski, kaplan g. Bizjak, glavni ravnatelj drž. rudniških podjetij v Sarajevu g. V. Jovanović, referenta glavnega inženirstva višji rudniški inšpektor g. dr. Tibolt in Iv. Božić, dalje bivši ravnatelj rudnika g. Močnik, sedanjí ravnatelj rudnika g. Čuček, predstavnik okrajnega sodišča v Šoštanju g. Potočnik, deputacija mesta Ljubljane g. Puc, g. Orehek in g. Turk, dalje predstavniki trvdik, ki so bile na zgradbi centrale udeležene, rudniško uradniško osebje, osebje nove centrale z obratovodjo ing. Sl. Trobejem na čelu, zastopniki časnikov ter okoli 250 rudarjev s svojci.

Slovesnost

Slovesnost je otvoril ravnatelj rudnika inž. Čuček z lepim nagovorom, poudarjajoč, da je nova

električna centrala ena največjih gospodarskih in narodnih pridobitev nove Jugoslavije. Ob koncu je zaprosil mons. Rottnerja, katerega je tudi med prvimi gosti pozdravil, naj prikljče na novo podjetje božji blagoslov.

Msgr. Rottner je v lepem nagovoru pozdravil goste in rudarje, želeč, da bi nova kalorična električna centrala bila žarišče luči in moči, ki naj se pretaka v naših domovih, bolnicah, uradih, tovarnah in zlasti rudnikih, kjer žuljave roke ustvarjajo zaklade narodnega blagostanja. Nato je ob asistenci domačega kaplana Bizjaka blagoslovil najprej hišo, nato stroje. Pred cerkvenim obredom in potem je zares dovršeno zaigrala domača rudniška godba nabožne pesmi. Po izvršeni blagoslovitvi je nagovoril zbrane ravnatelj drž. rudniških podjetij Jovanović, poudarjajoč, da šele kalorična centrala daje velenjskemu rudniku ono gospodarsko važnost, ki jo dejansko zasluži. Centrala dobiva na pomenu že s tem, da se nahaja na severni meji naše države. Tudi inozemski strokovnjaki se čudijo dovršenosti in lepoti centrale. Centrala predstavlja

pričetek velikopotezne elektrifikacije dravske banovine.

Z ustanovitvijo centrale je dokazano, da se Jugoslavlani ne znajo le bojevati, ampak tudi usilnavljati trajne kulturne in narodne vrednote. Zahvalil se je inženjerjem, graditeljem in rudarjem, rekoč, da se imajo nove centrale veseliti predvsem rudarji in da se je bodo veselili še bolj, ko bodo videli, kako iz njihovega truda raste luč narodu v dravski banovini. Končal je z rudarskim pozdravom: »Na srečo!«

Predno so pognali nove motorje, je obratovodja centrale ing. Trobej popisal zgradbo in montažo. Nato se je izvršil zanimiv eksperiment. Eden izmed turbogeneratorjev je oddal svojo energijo v veliki vodni bazen poleg nove stavbe in obenem povzročil, da so se zavetile po vsej centrali luči. V tem trenutku je stopil pred zbrane goste ravnatelj nove centrale Trobej, ki se je zahvalil za delo, ki so ga izvršili državni predstavniki z ustanovitvijo nove centrale, in končal s klicem na kralja Aleksandra kar so prisotni sprejeli z burnim »Živio!« Nato je godba zaigrala državno himno. Ganljiv je bil prizor, ko je stopil pred glavnega ravnatelja drž. rudniških podjetij 69 letni strojnik Ivan Sedar, ki se nahaja pri rudniškem podjetju kot strojnik že od l. 1887. Ganljivo se je stari mož zahvalil za novo ustanovo, ki bo dajala delavstvu nove prilike za delo in zaslužek.

Ko je bila otvoritvena slovesnost končana, so si gostje pod vodstvom rudarske godbe ogledali veličastne nove naprave. Zvečer se je vršil v hotelu »Rak« banket, ki se je razvil v animirano razpoloženje.

Vlomilski tolpi za petami

Ljubljana, 18. oktobra.

Toliko manjših in večjih vlomov, kakor jih je bilo izvršeno letos meseca septembra in oktobra, že zlepa ni bilo v Ljubljani. Nepoštenjakoviči se vlomov vobče zelo neradi poslužujejo, ker zahteva vlom mnogo rizika in po navadi tudi — več vlomilcev. Le manjše vlome more izvršiti en sam tat. Zato si je bilo ljubljansko občinstvo takoj na jasnem, ko so priče v dnevnih izhajatih cele serije poročil o vlomih, da je prišla v Ljubljani delovati dobro organizirana vlomilska tolpa. Policija je poskušala na vse načine, da bi prišla vsaj enega od teh vlomilcev, ali zaman. Ne samo Ljubljana, skoro še bolj je trpela radi vlomilcev ljubljanska okolica, kjer so kradli vlomilci celo ponoči.

Pred dnevi so vlomilci poskušali vlomiti v zlatarsko delavnico Staneta Japlja na Cankarjevem nabrežju. Vlom se jim ni posrečil, toda po opisu vlomilcev je policija v sredo zvečer enega med temi prišla. Aretiranec je bil še mlad fant, tako rekoč začetnik v vlomilski stroki. Pri strogem zaslišanju se je fant udal in povedal še imena svojih dveh tovarišev. Tudi ta dva je policija prišla in kakor je preiskava dosegla doglana, ji je padel med vsemi tremi v roke če še ne kolovodja vse vlomilske tolpe, pa vsaj njegov glavni pomagač. Proti vsem trem je policija zbrala mnogo dokazov, toda to ji še ni dovolj, temveč hoče poloviti še vse ostale člane tolpe, ki ne ozirajo se na usodo tovarišev in ne strše se nje, brezobzirno vlamlja dalje.

Tako so vlomilci pred sinočnjim vdrl v garažo hotela Bellevue in odnesli dvojce zaklenjenih koles. Lastnik g. Peter Sterk je oškodovan za 4000 Din. Ker je upati, da bo kmalu vsa vlomilska tolpa pod ključem, se obljublja o njenem delovanju še prav zanimiva razkritja.

Požar v Črnečah

Črneče, 17. oktobra.

Dne 17. oktobra ob 1 zjutraj je nenadoma nastal velik požar v gospodarskem posloppu kmetice g. Lize Cehner, po dom. Hažinje v Črnečah pri Dravogradu. Bilo je strašno! Cela vas v najboljšem spanju, ogenj se je zagledal šele pozneje. Preden je prišla pomoč, je bil že ves skedenj v strašnem ognju. V nevarnosti je bila tudi sosednja hiša in Elmajrov skedenj, a se je domačim sosedom posrečilo zabraniti nadaljevanje ognja. Tudi veter je bil v toliko dober, da je vlekel plamen od vasi na polje. Živino so vso rešili. Na pomoč je hitro prišlo vrlo gasilno društvo iz Dravograda, ki je v požrtvovalnem delu podušilo ogenj do 8 zjutraj. Veliko škodo seve trpi posestnica.

Ta požar je bil že drugi v teku dveh mesecev v naši župniji. Dne 24. avgusta t. l. je namreč pogorelo p. d. cerkveno posestvo p. d. Makovčnik pri Sv. Križu. Vzrok obeh požarov je neznan.

Skrivnost velikega bogastva

Pred časom smo že poročali o ogromni zapuščini Nikole Bizumića, iznajditelja stroja za striženje in brivca iz vasi Dobrinac pri Rumi v Slavoniji. Zapuščina je baje znašala 22 milijonov funtov sterlingov, oziroma šest milijard 160 milijonov dinarjev. Oglasilo se je več dedičev, toda nihče ne ve, kam so te ogromne vsote izginile in je sploh ves slučaj zavrt v temo.

Te dni je dospel iz Amerike nov dedič Vladimir Gvozdenović v Rumo, ki je dal časnika-jem zanimive podatke o tej stvari, ki postaja vedno skrivnostnejša. Pravi, da je, ko je zvedel za vso zadevo, odpotoval v London, da dobi kak podatke o izginoli zapuščini. Že od prej se spominja, da se je to vprašanje že pred vojno, leta 1907, obravnavalo pred okrajnim sodiščem v Rumi, toda se je kmalu pozabilo. Ponovno se je pokrenilo leta 1914, toda je radi izbruha svetovne vojne ponovno zaspalo.

V Londonu je dobil njegovo posmrtnico, kjer se nahaja, da je Bizumić umrl kot vojni ujetnik 29. januarja 1919 v londonski nemški bolnišnici. Kot vzrok smrti se nahaja udarec po glavi. V pripombi je napisano, da preiskuje zadevo Scotland Yard. Ker je iz posmrtnice zvedel, da je bil Bizumić vojni ujetnik, je Gvozdanović odšel v vojno ministrstvo, kjer so mu izjavili, da je bil Bizumić kot avstrijski državlján res interniran in njegovo premoženje konfiscirano in izročeno upravi sovražnikovih dolgov, da se z njim izplačajo Angleži, ki so imeli dolžnike v Avstriji. Gvozdanović se je obrnil na to upravo, kjer so trdili, da če je bil Bizumić res Srb, ni bil interniran, četudi je bil avstrijski državlján, ker so Angleži skušali iti Srbom v vseh stvareh na roko. Če je bil kljub temu interniran, je bil to samo nesporazum. O velikosti zaplenjenega premoženja niso hoteli dati nobenih podatkov.

Ker je videl, da vsak drugače govori, se je obrnil na Scotland Yard, ki je, kakor pravi posmrtnica, vodil preiskavo. Na listek je napisal, kaj želi, in ko se je drugi dan vrnil, so ga namesto odgovora odvedli k višjemu policijskemu uradniku, ki ga je sicer ljubeznivo sprejel, toda se držal zelo rezervirano. Vprašal ga je, kje je zvedel, da je Scotland Yard vodil preiskavo radi smrti Bizumića. Gvozdanović mu je pokazal posmrtnico. Uradnik je postal nervozen in zamrmral: »Proti neumnosti še bogovi nič ne zmorejo!« Hitro se je znašel in se pričel opravečevati, da je mislil na nekaj drugega. Nato se je pričel izgovarjati, da bi mu itak nič ne koristilo, če bi poiskali akte v tej zadevi, ki jih že deset let pokriva prah, ker so spravljeni v tajnem arhivu in so uradna tajnost.

Ko je Gvozdanović videl, da v Londonu nič ne opravi, je dospel v Rumo, kjer išče nadaljnje podatke. Pri vsej stvari je zanimivo to, kako si angleški uradi drug drugemu nasprotujejo v izjavah. Sumljivo je tudi, da uprava sovražnikovih dolgov noče navesti višine vrednosti premoženja. Najbolj skrivnostna pa je njegova smrt neposredno po koncu vojne, kajti umrl je radi udarca po glavi in torej ne naravne smrti. Scotland Yard, ki je vso zadevo preiskoval, pa noče ničesar izpovedati. Če je namreč g. Gvozdanović točno informiran. Kakor vse kaže, bo ostala smrt Bizumića in skrivnost njegovega velikega premoženja za vedno nepojasnjena.

Dnevo zdrobilo nogo

Slovenska krajina, 17. oktobra.

V bolnico v Murski Soboti je bil prepeljan posestnik Andrej Novak iz Veščice, levo nogo ima popolnoma zdrobljeno Ponesrečenec in žena sta sekala drevo. Vse je šlo v redu, ko pa se je začelo drevo nagibati, je bil Novak prepočen. Preden je odskočil, je drevo treščilo na tla in njega pokopalo pod sebe. Eno nogo mu je popolnoma zdrobilo. Kostí so predrle kožo in mu na ta način povzročile rane. Noga je tako poškodovana, da je niti ne morejo dejati v gips in mu jo bodo morali najbrž odrezati.

Zanimivosti iz Slovenske Krajine

Za vzornega gospodarja je imenovan sreski poglavar g. Lipovšek v M. Soboti Jožef Francka iz Markiševca, kar bo imenovanemu še večja vzpodbuda v vodstvu gospodarstva. Tozadevna lista mu je že izročena.

Nagrajeni gospodarji. Na živinski razstavi v D. Lendavi sta dobila prve nagrade St. Ružič in St. Bakan iz Nedelice, ki sta prignala na razstavo tako lepe bike, da jih je vse občudovalo.

Nov župnik v Veržju. Za novega župnika v Veržju je postavljen ravnatelj Marijanišča, g. Jožek Tkalec, doma iz Dolnje Lendave. Prejšnji župnik g. Perovšek je prestavljen v Zagreb.

Učiteljsko zborovanje. V soboto se je vršilo v M. Soboti pod vodstvom predsednika g. C. Hočevarja zborovanje učiteljskega sreza M. Soboti. Prisostvoval mu je tudi šolski nadzornik g. Čizek. Glavna točka zborovanja je bilo predavanje g. učitelja Vraca iz Studencev pri Mariboru o pouku v elementarnem razredu. Zborovanje je bilo kljub slabemu vremenu zelo dobro obiskano.

Povratek delavcev. V soboto se je iz Vojvodine vrnilo okrog 60 delavcev in delavk. Zaposleni so bili v Dalji na nekem posestvu pravoslavne patriarhije. Plače so imeli 250—300 Din mesečno. Razen tega so dobili tudi nekaj zrnja.

Nagla smrt. V torek popoldne je bila v Lukacčevih pri Murski Soboti pokopana Franciška Mikola. Smrt je prišla nenadoma. Umrla je sicer nekoliko bolehal, a hodila je do zadnjega. Pred kakimi desetimi dnevi ji je umrl v mursko-soboški bolnišnici mož.

Selitev mlina. Ščap, lastnik mlina v Bakovcih, se pripravlja, da prepelje svoj mlin, ki je na Muri, od tam na Petance.

Dober zaslužek. Iz Francije sta se vrnila Baša Stefan in Stefanec Franc iz Tropovec. Na delu sta bila štiri mesece in osem dni. Čistega zaslužka sta prinesla s seboj prvi 4200, drugi pa 4500 Din. Za tako kratko dobo je to izredno dober zaslužek. Ampak ta dva najbrže nista delala v rudniku.

Doma in na potovanju.

... se lahko dovršeno obrijete... Če boste rabili izključno samo britvice Gillette, vam bo gladek dotik rezila izreden užitek. Kakor potrebujete britvice, kupite si zavojček Gillette.

Gillette

Iz seje magistratnega gremija

Ljubljana, 18. oktobra.

V včerajšnji seji magistratnega gremija so bila odobrena sledeča stavbna dovoljenja:

1. Vreček Anton v Karunovi ulici za adaptacijo trgovskega lokala. — 2. Mihelčič Ivan na Borštnikovem trgu 1 za enonadstropen nazidek njegove hiše, tako da bo stavba s prizidkom dvonadstropna. — 3. Osenar Anton, trgovec, za gradnjo dvonadstropne hiše z 8 stanovanji v Ilirski ulici. — 4. Gabrijelčič Franc, za gradnjo nazidka na dvoriščnem posloppu za napravno enega stanovanja v Florjanski ulici 39. — Ciglar Franciška, Ilirska ulica 15, za gradnjo visokoprtilične hiše na parceli 142/10 ob Staretovi ulici z dvema stanovanjima. — 6. Društvo za gradnjo Sokolskega doma v Spodnji Šiški, za orodno skladišče in stranišča ob Černetovi ulici. — 7. Ferjan Maks, za kanalizacijo hiše v Zvonarski ulici 7. — 8. Inž. Tavčar Franc, stavbno podjetje, za napravno provizoričnega lesenega skladišča. — 9. Derenda Franc, Emonska cesta 8, za adaptacijo pritličja, prizidka za garažo in drvarnice pod pogojem, da brezplačno odstopi mestni občini pred hišo ležeč svet za razširjenje Emonske ceste. V novo urejenih prostorih namerava g. Derenda otvoriti gostilno. — 10. Kirchsclager Valerija, posestnica, Gosposka ulica 6/III, za gradnjo enonadstropne hiše z dvema stanovanjima na parceli 76/4 ob Dunajski cesti. — 11. Banko Ignac, gostilničar na Martinovi cesti, za provizorično zidano drvarnico. Sedanje leseno bo odstranil. — 12. Živec Franc, zidarski mojster, Rimska cesta 17, gradnja prizidka za provizorično verando ob sosedu Gogala-Foerster. — 13. Škraba Josip, gradnja pritlične hiše ob Izanski cesti na parceli 1545 Karlovsko predmestje. — 14. Samec L. trgovec na Mestnem trgu, naprava hišne kanalizacije po Ključavničarski ulici.

Nadalje so bila odobrena sledeča uporabna dovoljenja:

1. Čampa Joško, poštni uradnik, za nove enonadstropno vilo ob cesti proti »Čaduc«. — 2. Dovjak Franc, monter mestne elektrarne, za novo enonadstropno hišo s tremi stanovanji ob Dravski ulici. — 4. Jež Anton, delovodja protetne delavnice, za enonadstropno hišo z dvema stanovanjima. — 5. Modrijan Boris, konceptni drž. uradnik, za enonadstropno hišo s tremi stanovanji ob Baragovi ulici za Bežigradam. — 6. Društvo za gradnjo delavskih stanovanj, za enonadstropno hišo s šestimi stanovanji koncem Hranilnične ulice. — 7. Moro Adela, odvetnikova soproga, za enonadstropno enodružinsko vilo na vogalu Pleteršnikove in Samotne ulice, katera pa naj v kratkem dobi drugo ime. — 8. Furlan Josip, za uporabo nove enonadstropne hiše z dvema stanovanjima v Škrabčevi ulici. — 9. Šimenc Ivan, za pritlično hišo z mansardo in nove cvetličjake na Mirju, za vilo g. Ziliča. — 10. Mihor Robert, tesarski mojster v Devinski ulici, za pritlično provizorično leseno hišo z dvema stanovanjima in obratnimi objekti. — 11. Poznič Franc, bančni prokurist, za novo enonadstropno hišo z dvema stanovanjima ob Podmilščakovi ulici. — 12. Bratina Alojzij, za visokoprtilično hišo s tremi stanovanjima ob Vodovodni cesti. — 13. Merhar Anton, trgovec na Sv. Petra cesti 22, za v hiši izvršene adaptacije in balkon. — 14. Vojska Angela, za enonadstropno hišo z dvema stanovanjima ob Pleteršnikovi ulici. — 15. Marinšek Ivan, mesarski mojster, za gospodarsko poslopje s hlevom v Prečni ulici.

Odklonila se je podelitev uporabnega dovoljenja trgovcu Gržini Vladimirju, ker ni izpolnil pogojev stavbne dovoljenja pri zidanju hleva in gospodarskega poslopja.

Sklenilo se je, da se podeli Moretu Rudolfu koncesija za izvrševanje sodavičarske obrti. Njegova mati je njemu v prid odložila koncesijo. — Priporoča se prošnja Kavčiča Josipa za zobotehniško koncesijo. — Tudi letos je mnogo avtobusnih podjetnikov prosilo dovoljenje za prevažanje oseb na pokopališče o Vseh svetih. Iz Marijinega trga bodo vozili proti Sv. Križu po Martinovi cesti, nazaj pa po Linhartovi in Dunajski cesti. Vsak podjetnik bo moral plačati mestni občini za obrabo cest po 100 Din od voza in dneva. — Sporazumno z velikim županom se bodo uredila avtobusna stojišča na ta način, da se bodo stojišča nekaterih pomaknila bolj na periferijo mestnega centra, da avtobusi ne bodo preveč ogrožali ostalega cestnega prometa.

V Gajevi ulici ima mestna občina v najemu bivšo stavbno barako Stavbne družbe v Ljubljani. V nji stanujeta dve stranki. Najemnina poteče dne 20. januarja 1930. Mestni gospodar-

„SALONIT“
cementno azbestni škriji
je najboljši material za pokrivanje zgradb

Navodilo za odprtje

Odrasli eno veliko žlico
Deca eno malo žlico
v vodi ali mleku

Želodec - čreva

odpira
čisti
osvežuje
naglo
ugodno
brez bolečin

vse želodčne bolezni

odpravi
zanesljivo
in
naglo

Navodilo za želodčne bolezni

Vzemi praška MAGNA na vrhu noža v malo
vode po vsaki jedi.

V lekarnah in drogerijah en zavoje z navodilom 4 Din. — Po pošti pošilja LABORATORIJ ALGA SUŠAK in prilži pismu 20 Din (ali v znamkah) za pet zavojev

ski urad se pooblasti, da uredi najemniško razmerje z lastnikom barake.

Mestna občina si je poskusoma nabavila nov voz za pobiranje smeti, katerega je izdelala tvrdka Kunstler in Rebek. Stane 45.000 D. Ako se pobiranje s tem vozom higiensko in tehnično obnese, se bodo naročili še drugi taki vozovi. Pobiranje smeti s tem vozom se bo vršilo samo v enem najmanjših okrajih. Konstrukcija novega voza za smeti zahteva popolnoma enake zabojčke za smeti iz železne pločevine. Nabavila jih bo mestna občina okrog 200 ter jih bo izročila strankam po nabavnih cenah.

30letna Eva in 18letni Stefan

Murska Sobota, 17. oktobra.

V Murski Soboti ne mine sejm, da ne bi bilo težo radi žeparjev. Na delu so bili tudi ob priliki zadnjega sejma. Toda sreča jim ob tej priliki ni bila mila. Orožništvo je aretiralo okrog 80letno Evo in 18letnega Stefana oba iz čakavske okolice. Prvo so zasačili v trenutku, ko je izmaknila Alojziji Perkič iz žepa denar (104 Din). Drugi pa je okradel Pavlino Horvat (400 Din). Žeparja sta bila odvedena v zapor tukajšnjega sodišča. Tatvino oba sicer zanikata, toda pomagalo jima to ne bo, ker so dokazi jasni.

Pri celi stvari je najbolj čudno, da sta se tako starca in tak mladič podala na žeparski posel.

Koledar

Sobota, 19. oktobra: Peter Alkantara.

Mala kronika

★ **Železniške legitimacije za vpokojeence, invalide in njih rodbine.** Fin. direkcija naznaja: Vsi vpokojeenci in njih rodbine, ki imajo žel. legitimacije in ki jim bo potekla doba koncem tega leta, naj jih po možnosti vrnejo najdalje do 15. novembra 1929 finančni direkciji — oddelku za državno ročnovo (vojaški vpokojeenci, invalidi in njih rodbine pa referatu za vojaške mirovine) v Ljubljani. Obenem naj v svrhu izposlovanja nove želez. legitimacije predložijo sliko in 10 dinarjev v gotovini, kakor tudi zadnji knjižni izpisek plač nakaznice. Legitimacije pa, katerim koncem leta potekla doba še ne bo potekla, naj za podaljšanje predložijo zgoraj omenjenemu uradu do 30. novembra 1929. Prošnje za legitimacije, predložene po navedenih terminih se bodo mogle vpoštovati še le po novem letu. Tekom leta vložené prošnje za nove legitimacije se pa ne bodo predlagale posamezno direkciji držav. železnice, ampak le skupno in sicer največ dvakrat mesečno. Take prošnje naj se torej pravčasno vlagajo, ne pa šele na dan, ko se žel. legitimacija že potrebuje. Vpokojeenci in vpokojeenke se končno vabijo, da v bodoče prilagajajo vsem morebitnim reklamacijam, vlogam in prošnjam o pokojniških zadevah tudi zadnji knjižni izpisek plačilne nakaznice, ker se s tem omogoča hitrejša in lažja poslovanje.

★ **Oblasna cesta Rimske toplice-Mišji-dol** bo od 23. do včeraj 26. oktobra 1929 za vsak promet zaprta. Obnovil se bo most med Blatnikom in Horjakom.

★ **Kongres knjižotročev,** ki bi se moral vršiti v nedeljo 20. t. m. v Zagrebu, je preložen za nedoločen čas.

★ **Zveza mest kraljevine Jugoslavije.** — Poslovni odbor Zveze mest kraljevine Jugoslavije ima dne 19. t. m. svoje zborovanje v Splitu. Na dnevnem redu so važna komunalna vprašanja kakor komunalne finance in novi zakon o občinah. Iz Ljubljane se udeležijo tega zborovanja gg. dr. M. Zarnik kot županov namestnik, obš svetovalec Tavčar Ivan, prof. Jare Evgen in ravnatelj Zupan Ivan kot referent. Predvidoma bodo trajalo zborovanje par dni.

★ **Primorci, jugoslovani.** Izšla je 16. številka »Primorskega Glasca«, ki podaja objektivno sliko iz življenja naših rojakov onstran meja. List je napredaj po vseh trafikah v Ljubljani, Mariboru in Celju. Naroča se ga pa pri Založbi »Jug« v Ljubljani, Selenburgova ulica 7, II. nadst.

★ **V Uradnem listu dravske banovine št. 102** od 15. oktobra je objavljena uredba o »Oblikah žigov, s katerimi je žigosati merila, merilne priprave, steklenice in posode in sode in izdelke iz zlata, srebra in platine«, dalje »Naredbe, s katero se izpreminja uredba o uredit-

vi, področju in območju kontrol mer in dragocenih kovine. »Pravila o pregledovanju in žigosanju, obliki, sestavi in zaznamovanju steklenic in posod za točenje alkoholnih pijač in mleka« in »Naredba, s katero se izpreminja uredba o ureditvi, področju in območju kontrol sodove.

★ **Zločinska mati.** V potoku Mirna je bilo dne 11. sept. letos najdeno dete ženskega spola, in sicer blizu Redenšek v Boštanju. Dete je bilo že čez en mesec staro in je moralo čez nekaj dni v vodi ležati. Sodnijska preiskava je dognala, da je dete umrlo nasilne smrti, da se ni torej samo ponesrečilo. Iz Boštana ni bilo. Zločinska mati je morala biti od drugod. Do sedaj ni sledu za njo. Po našem mnenju jo bo mogoče najti, ker je dete bilo okoli 5 tednov staro in so ljudje v sosesčini morali vedeti, da živi.

★ **Primorski ban odločil vse druge časti.** Ivo Tartaglia, ban primorske banovine, je odločil vse svoje dosedanje časti, ki se ne bi ujemale z njegovim sedanjim položajem. Tako se je odpovedal mestu predsednika Jadranske Straže, člana ravnateljstva splitske mestne hranilnice ter drugih institucij in podjetij. Tudi je sporočil odvetniški zbornici, da ne bo več izvrševal odvetniškega poklica, za nadaljnje vodstvo odvetniške pisarne pa je določil svojega dosedanjega družabnika dr. Mirko Stipčevića. Dr. Tartaglia bo te dni odšel v Belgrad k zaprijeti ter se bo nato vrnil v split izvrševati banko dolžnost. Dr. Tartaglia dnevno prejema pozdravne brzojavke iz vseh mest nove banovine.

★ **Nevestemu fantu vrgla lug v obraz.** Veliko razburjenja je povzročila v torek zvečer v Novem Sadu ljubavna drama, ki se je odigrala na tamkajšnji promenadi. Uradnik okrožnega agrarnega urada v Novem Sadu, Mile Ivanović je svoje ljubavno razmerje z Marjo Lovirac prekinil in jo zapustil. Ivanović je dekle zapeljal ter se nato kljub vsem prošnjam in rotilvam zapuščenca ni več zmenil zanjo. Dekle je v torek zvečer srečalo nezvestega fanta v družbi več prijateljev na promenadi ter mu vrglo v obraz malo stekleničico luga. Težko poškodovati mladenič je prišel klicati na pomoč. V trenutku se je krog njega zbralo mnogo ljudi. Ivanović je bil prepeljan v bolnišnico, mlačevalno dekle pa je prišla policija. Dekle je izjavilo, da ji je le žal, da ni imela revolverja, gotovo bi ubila fanta. Ivanović bo najbrže ob eno oko.

★ **Velike poverebe monopolskega uradnika.** Predsinočnim je policija na Sušaku

aretirala radi poverebe v tamkajšnjem monopolskem skladišču upravnika Pečenoviča. Pečenović je bil zasliševan vse dopoldne. O uspehih preiskave zaenkrat ni znano še nič gotovega, ker oblasti radi poteka preiskave nečjejo dajati informacij. Dosedaj še ni znano, koliko znašajo vse poverebe. Upravnik Pečenović trdi, da ni država prav nič oškodovana. Po drugi verziji pa je država oškodovana za okrog 300.000 Din. — Pečenović je doma iz južne Srbije. Na Sušaku ni bil znan v javnosti, ni zahajal v družbo ter je živel zelo skromno.

★ **Za praznik »Krislusa Kralja«** in druge novopredpisane godove (Peter Kaniz, Stanislav Kostka, Terezija od Deteta Jezusa, Sree Jezusova, Janez Križani itd.) je izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani poseben dodatek h knjigi: Berila in evangeliji za nedelje, praznike in imenitnejše godove cerkvenega leta, priredil dr. Lesar. Cena dodatku je Din 3, po pošti Din 4.

★ **Pri žolčnih boleznih in boleznih na jetrih,** žolčnem kamnu in zlatenici, urejuje prebavo naravna »Franz-Josef«-grenčica na naravnost najpopolnejši način. Klinična izkustva potrjujejo, da je povsem učinkovito domače zdravljenje s »Franz-Josef«-vodo, če se jemlje zjutraj na tešče pomešana z malo tople vode. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in tudi specerijskih trgovinah.

brino TEL 2730
DVOR
LJUBLJANSKI
Mihajlo Varkonyi
CIGANSKA LJUBEZN
Burno življenje slavnega ciganskega primaša!
Ob 4., 1/4 na 7., 1/2 8., 9. uri.

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Grob neznanega junaka. Premijera.
Opera: Mam'zelle Nitouche. Ljudska predstava.

Kino Ljubljanski dvor: Ciganska ljubezen.
Kino Društveni dom Glinice: Mali Trubljač ob 8 zvečer.

Lekarne. Nočno službo imajo: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Velika gasilska vaja

V nedeljo, dne 20. t. m. bo naše mesto imelo priliko videti pripravljenost in izvežbanost onih mož, ki brez ozira na priznanja ali plačila, prostovoljno stojijo v službi človekoljubja. Vršila se bo ob 14 velika gasilska vaja na vseh obsežnih prostorih pivovarne Union. Pri vaji bo sodelovalo 11 gasilskih društev in bo to ena največjih vaj, kar se jih je do sedaj vršilo v Ljubljani. Točno ob določeni uri bo tovarniška sirena opozorila na zvežanje, nakar bo grajski čuvaj z dvema topovskima streloma alarmiral gasilce. Vodo bo oddajalo 5 motornih in dve ročni brizgalni in sicer na 16 cevi, od katerih bo napeljavali 6 na visoke, prostostoječe lestve.

Vaja bo velikega praktičnega pomena za gasilstvo, ki pride v poštev za požarno varnost mesta Ljubljane in bližnje okolice in bo nedvomno zanimala tudi občinstvo, predvsem pa hišne poselnike, trgovce in obrtnike ter vse one, ki se zavajajo vrednosti svojega imetja.

○ **Vladimir Gortan.** — V nedeljo dne 20. t. m. ob pol 11 bo v novi šišenski cerkvi sveta maša za pokojnega Vladimira Gortana. Akademski omladina.

○ **Vreme v Ljubljani** je bilo včeraj topleje. Jutranja temperatura: 6° C, najvišja dnevna 17° C. Barometer 765.8. — V Mariboru 16° C, v Zagrebu 15° C, v Belgradu 19° C, v Skoplju 18° C, v Splitu 22° C.

○ **Proslava češkoslovaškega narodnega praznika v Ljubljani.** Letošnja proslava češkoslovaškega narodnega praznika v Ljubljani se vrši v četrtek, dne 24. t. m. s sodelovanjem pevskega zbora slovaških učiteljev, ki se mude ta dan v Ljubljani in so prevzeli ves koncertni del češkoslovaške proslave. Proslava se vrši v veliki dvorani hotela Union. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjigarni. Podrobnosti o programu slede.

○ **Ekspozitura »Avale«** v Ljubljani. Jugoslovanska privilegirana dopisniška agencija »Avale« v Belgradu je osnovala v Ljubljani svojo ekspozituro, ki se nahaja v poslopu »Kazine«, II. nadst. Za čefa ekspoziture je imenovan urednik g. dr. Josip Birsa. Ekspozitura ima telef. št. 3110 in 3120.

○ **Tudi delavci zaslužijo priznanje.** Zadnji smo poročali o tvojih ilirskih stebra in smo pohvalno omenili delo ljubljanskih obrtnikov, ki so

tako solidno in v pravem času dovršili vsa dela pri spomeniku. Ali tudi delavci mestne občine zaslužijo pohvalo in priznanje. Kdor jih je gledal, kako pridno so odvažali gramoz z Vegove ulice, kako so ravnali čisto in prezidavali knežji zid, se je moral čuditi njihovi vnemi. To je spoznal tudi mestni magistrat, ki jih je vse po končanem delu v znak priznanja primerno pogostil. To priznanje so v resnici tudi zaslužili.

○ **Seja občinske uprave** se bo vršila, kakor čujemo, v sredo ob 5 popoldne. Po dolgih počitnicah občinske uprave bo to njena prva seja in bodo zato na dnevnem redu prav važne stvari.

○ **Letalski dan v Ljubljani.** V nedeljo se vrši v Ljubljani II. letalski dan, ki ga priredi Aeroklub v Ljubljani. Pred dvema leti se je vršila že slaba prireditev v Ljubljani, ki je prav dobro uspela in upati je, da bo enako uspela tudi letošnja prireditev. Sodelovala bodo v nedeljo štiri nemška letala, lasti tvrdke Raab v Kasselu. Z njimi bodo izvajali na vojaškem letališču znani nemški piloti Raab, Hans Müller-Gernsht, Pavel Knopf ter Wolff. Razen prvega, so že vsi trije v Ljubljani. Tudi letala so že v Ljubljani in jih danes popoldne preizkusijo z vezbališča v Šiški. Pri letalskem mitingu jutri popoldne bo sodelovalo tudi letalo »Ljubljana«, ki ga bo upravljal pilot Janko Colnar. Prireditev obljublja biti za Ljubljano nekaj izrednega in je prav, da se je udeleži občinstvo mnogoštevilno.

○ **Nov vodja mestnega knjigovodstva.** Kakor smo izvedeli, je zaprosil šef mestnega knjigovodstva g. Vole radi bolehnosti za pokoj ter je nastopil daljši bolezenski dopust. Vodstvo mestnega knjigovodstva je prevzel novi mestni finančni referent g. dr. Rant.

○ **Današnja plesna vaja** maturantov Tehnične srednje šole odpade. Prihodnja se vrši v soboto 26. t. m.

Plesnim družbam in družabnim klubom se naznanja, da je hotel Union v Ljubljani priredil tretjo malo dvorano-verando za plesne in zabavne večere in da so dvorane ob nekaterih večerih še proste. Interesenti naj se blagovolijo oglasiti v pisarni hotela.

Razno zimsko perilo,

nogavice, rokavice, krasne vzorce v pleteninah, kakor lepo izbiro damskih oblek in plaščev po nizkih cenah priporoča tvrdka

Ing. Žargi — Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 3 in 11

Dr. Igor Tavčar

Ljubljana, Breg 8

ne ordinira

od 19. oktobra do 1. novembra

Maribor

□ **H kongresu zastopnikov jugoslovanskih mest,** ki se vrši te dni v Splitu, so včeraj odpotovali mestni župan dr. Juvan, podžupan dr. Lipold in magistratni svetnik Barle.

□ **Akademsko propoved** ima jutri, dne 20. t. m., v baziliki Matere Milosti presvetli škof dr. Ivan Tomažič. Pričetek točno ob četrti na 12.

□ **Prva seja novoizvoljenega okrajnega cestnega odbora v Mariboru** se vrši v ponedeljek, dne 21. t. m., v sejni dvorani Okrajnega zastopa ob 8 zjutraj. Na dnevnem redu so sledeče zadeve: Izvajanje zakona o samoupravnih cestah; samoupravne dajatve in izenačenje zakonodavstva (predlogi) in slučajnosti. K seji je povabljenih 23 članov izvoljenega cestnega odbora in 12 članov sveta Okrajnega zastopa. Seji predseduje načelnik Okr. cestnega odbora.

□ **Gibanje delovnih sil.** V preteklem mesecu se je prijavilo pri tukajšnji Borzi dela za zaposlitev 745 delavcev in sicer 251 kvalificiranih in 494 nekvalificiranih; prostih mest je bilo v celoti 600 in sicer 153 za kvalificirane ter 447 za nekvalificirane delavce. Posredovanje se je izvršilo ugodno v 401 slučaju in sicer je dobilo zaposlitev 103 kvalificirani delavci ter 298 nekvalificiranih delavcev. Odpadlo je 253 delaiskatelev in sicer 112 kvalificiranih ter 141 nekvalificiranih delavcev, dočim so ostali odpadli. Stanje nezaposlenosti ob koncu meseca: 11 uradnikov, 298 kvalificiranih ter 269 nekvalificiranih delavcev.

□ **Pokop Franca Šalkoviča** se je izvršil na zelo svečan način ter ob veliki udeležbi pokojnikov sorodnikov, prijateljev in znancev. Pogreba so se udeležili polnoštevilno mariborski in okoliški gasilci, razen tega tudi zastopstvi pujske in celjske požarne brambe. Impozantni spreved se je vil od mrtvašnice do groba, pri čemer je sodelovala gasilska godba iz Paker. Dokazalo je spremstvo na njegovi poslednji poti, kako priljubljen je bil pokojni Šalkovič v vseh krogih mariborskega prebivalstva.

□ **Otvoritveni prosvetni večer** je priredila v letošnji sezoni Prosvetna zveza v četrtek zvečer v tukajšnjem unionskem kinu, kjer se je predvajal znameniti pokrajinski film »V raju Evrope«, ki prikazuje v krasnih posnetkih prelest švicarskih gor ter veličasti prirode, nadvladane s silo švicarskega duha in novodobne tehnike. Pojasnjeval pa je s svežo, šaljivo in temperamentno besedo prof. Mlakar iz Ljubljane, ki pridobiva tudi v Mariboru vsebolji na popularnosti in ki se mu ni še nikdar pripetilo, da bi ne bila dvorana, kjer nastopa, do zadnjega prostora razprodana. Tako sta bila obe predstavi čisto razprodani, pri čemer se je pokazal očiten pojav, da je omenjeni pokrajinski film, združen s pojasnilno besedo prof. Mlakarja, zbudil živahen odmev tudi pri »neplaninstvujočem« občinstvu. S četrtkovim otvoritvenim prosvetnim večerom se je mariborska Prosvetna zveza na odlični način uvela v letošnje kulturno-programsko sezono.

KONCERT, DRAVE

v proslavo desetletnice bo v soboto dne 19. oktobra 1929 ob 20 v dvorani »Union«.

□ **Obiskovalcem kina** so se filmi Prosvetne zveze zelo priljubili. To dokazuje številčen odziv, ki ga opazamo pri vseh predstavah, ki jih prireja Prosvetna zveza. V posebni meri velja to za »Kozake«, ki se predvajajo v tukajšnjem unionskem kinu do vključno 22. t. m. V glavnih vlogah nastopajo ameriški igralci, dočim igrajo posamezne scene iz kozaskega življenja ter njihovih bojov s Turki ruski kozaske emigranti, ki so s svojim bistvom in temperamentom docela »pokožčili« ameriške igralce in ki na verodostojen način tolmačijo posebnosti kozaskega življenja. Verno se prikazujejo kozaske običaji, divja romantika njihovih step, brezmejna težnja kozaskega za svobodo in bojevanja. Film je že v Belgradu in Zagrebu žel velike uspehe in se izredno zanimanje za ta slikovit film opaža tudi v Mariboru. Predstave se vrše ob 18.45 in 20.45, jutri tudi ob 16. Sodeluje posebna godba.

□ **Bojše dni našega kmetijskega gospodarstva.** Včeraj se je na tukajšnji oblastni vinarski in sadijski šoli zaključil osemtedenski strokovno-kmetijski tečaj za učitelje kmetijskega nadaljevalnih šol, ki se je vršil v treh delih. Tečaja se je udeleževalo 15 učiteljev, ki so se teoretično in praktično uvajali v posamezne panoge kmetijstva, v kolikor potrebujejo praktičnega in teoretičnega znanja za uspešen pouk na kmetisko-nadaljevalnih šolah. Tudi so se posamično poglabljali v tiste panoge kmetijskega gospodarstva, ki so v krajevno-teritorialnem pogledu najvažnejše, ter je vsak udeleženeec izdelal iz dotičnih panog posebno strokovno nalogo. Včeraj popoldne so priredili udeleženci ob zaključku tečaja poučen izlet v Limbuš in Pekre, kjer so si ogledali vzorno oblastno trnico. S tem tečajem je zaključena serija tečajev, ki jih je v svoji brigi za dvig našega kmetijskega gospodarstva priredila letos oblastna samouprava. Naša želja pa je, da bi udeleženci teh tečajev uravnavali svoje delovanje na kmetijsko nadaljevalnih šolah z ljubeznijo do naše vasi ter v ravnanju z duhovnim nastojem in tradicijami našega kmetijskega ljudstva.

□ **Jubilejni koncert** v proslavo desetletnice »Drave« se vrši drvi ob 20 v veliki unionski dvorani. S predragim strnjnim ter bogatim glasbenim sporedom nastopijo društveni orkester, tamburaški zbor in moški zbor. Na programu so Leo-

so najlažji pot, po katerem prihajajo bolezenske krči v naše telo. Zato rabite pri svečanostih ali predavanjih okusne ANACOT-pastilje dr. Wanda. Dobivajo se v vseh lekarnah. Varujte se izdelkov, ki v zadnjem času imitirajo ANACOT-pastilje.

Pletenine

vseh vrst v najnovejših vzorcih in solidnih cenah pri **Sterk nasl. Miloš Karničnik** Ljubljana Stari trg 18

pold, Weber, Beethoven, Vilhar, Ocvirk, Adamič, Mirk, Dev, Zeleznik, Förster, Kimovec, Smetana, Moszkowski in Parma.

Seznamek o pridobinskih davčnih zavezancih in davčnih osnovah je razgrnjen na magistratu na vpogled davčnim zavezancem od danes naprej do vstetega 26. oktobra med uradnimi urami.

Na delovnem trgu. Takoj dobe zaposlitev preko tukajšnje Borze dela: 4 sodarji, 1 usnarj, 1 avtomobilnik, 2 kolariji, 4 kuharice, 1 pisarniška moč, 3 tovarniške delavke ter 4 pletiljke.

Posestne izpremembe. Kupili so: Franc in Marija Vogrin, posestnika pri sv. Jakobu v Slov. goricih, od Antona Medveda hišo na Aleksandrovi cesti 79 ter tako zvali Grajski marof ob Tomžičevem drevoredu za 550.000 Din; Josip in Amalija Židarič iz Ruš od Marije Mohar hišo v Frankopanovi 51 za 450.000 Din; Oto in Romana Jurše od Marije Budefeldt hišo v Strossmajerjevi 21 za 300.000 Din; dr. Ljudevit Pivko, profesor, od Posojilnice v Mariboru hišo na Betnavski cesti 35 za 168.000 Din.

Bela zastava bi bila morala zavirati večeraj v smislu starodavnih tradicij in navad raz častiljivo-mrkega poslopja hotela — »Graf«. Večeraj od 5 naprej so bili »hotelski« prostori brez stanovanjcev. V mariborskih varnostno-policijskih bukvah gotovo dogodek, ki ga že dolgo, dolgo ni bilo takega... Pa ne bo znameniti hotel v gornjem delu Tattenbachove ulice bogve kako dolgo brez stanovanjcev. So namreč ljudje, ki kar ne morejo...

Nesreča. Delavcu Tomažu Božičeviču iz Stražarskega je pri žaganju padel blod ter mu zlomil desno stegno. Peljali so ga z vlakom v Maribor, kjer ga je rešilni oddelek spravil v bolnico.

Prekinitev električnega toka. V nedeljo 20. oktobra prekine elektrarna Fala med 10 in 12 dobavo električnega toka za celo mesto radi čiščenja tehničnih naprav.

Veliko tombolo priredi jutri ob 15 šent-peterski Orel. Orlovski prijatelji vabiljeni!

Bratje telovadci in staršine Orlovskega oddelka Maribor se vabijo, da pridejo drevi ob pol 8 v čim večjem številu v gimn. telovadnico. Vazno! Bog živi! — Načelnik.

Zimsko in mokro vreme zahteva prvovrstne čevlje. Zahtevajte cenik! KARO, Maribor, Koroška 19.

Celje

I. prosvetni večer. V ponedeljek 21. t. m. zvečer se vrši prvi prosvetni večer v telovadni dvorani Orlovskega doma, s čimer se odpre serija zanimivih večerov, ki so se že lani celjski javnosti tako zelo omilili. Na prvem prosvetnem večeru bo predaval g. dr. Janez Ahčič iz Ljubljane o pauperskem gibanju oziroma o mirovnem gibanju. Vstopnice se dobijo v Prosvetnem tajništvu na Cankarjevi cesti 4.

Jutri popoldne uprizorijo celjski Krekovi v Narodnem domu zopet lepo narodno igro »Marš«, ki je prošlo nedeljo tako zelo ugajala nabito polni dvorani. Vstopnice so danes še na prodaj v Slomškovi tiskovni zadrugi, jutri pa se bodo dobile v Narodnem domu.

Tečaj »Pogrnjena miza«. Zanimiv tridnevni tečaj se je vršil od ponedeljka dalje v salonu hotela »Evropce«. Znana voditeljica in aranžerka lanske graške razstave »Pogrnjena miza« gospa Helena Weyand iz Düsseldorfa je v dveh oddelkih — popoldne in zvečer — predavala in praktično demonstrirala, deloma tudi s sodelovanjem udeležencev tečaja, kako je fino pogrniti mizo in pripraviti jed, dalje o bon tonu v moderni družbi itd. Tečaj se je udeleževalo izredno mnogo dam iz celjskih družabnih krogov, ki so bile s predavanji vseskozi zadovoljne. Na splošno željo bo gospa Weyand tečaj ponovila. Drugi tečaj se prične jutri 18. oktobra, zopet v dveh oddelkih, popoldne od 3 do 5 in zvečer od 8 do 10. Gospa Weyand namevaja podobne tečaje prirediti tudi v Ljubljani in Zagrebu.

Odvetnika Dr. JAKOB HODŽAR in Dr. IVAN STANONIK v Celju

v ljudno naznanjati, da sta se PRESELILA v svojo pisarno v novo palačo Ljudske posojilnice, Vodnikova ulica, I. nadstropje.

Pišejo nam

IZ PIUJA.

Kakor lani, razpisuje tudi letos mariborsko gledališče gledališki abonma, ki bo obsegal 10 dramskih in 5 glasbenih predstav. Abonentje naj se zgledajo pri g. M. Plevniku v Mestni hranilnici vsak dan od 15 do 16 izvečmi nedelje. Cene abonmaju so sledeče: lože pet obrokov po 420, 340, 280 Din, parketni sedeži pet obrokov po 60, 46, 36 Din, balkonski pet obrokov po 52, 38 Din, ložni sedeži petkrat po 36, 30 Din, galerijski pa petkrat po 20 Din. Lanski sedeži oslone rezervirani do 26. oktobra, vpisuje se pa do 30. oktobra.

IZ JEŽICE.

Poštno uzravo prav lepo in nujno prosimo, naj vendar kaj ukrene, da bomo v okolici poštnega urada Ježica dobivali pošto vsak dan. Če to z Ježice ni mogoče, naj se pa ukrene tako, kakor je bilo pred 20 leti, ko smo pošto dobivali vsak dan naravnost iz Ljubljane. Tedaj se nam je pošta dostavljala že v prvih dopoldanskih urah, sedaj pa smo jo na Črnuče dobivali šele proti večeru. Da bi jo dobivali samo trikrat na teden, to vendar ne gre. Prosimo torej vsak dan za pošto.

IZ LOŽA.

V nedeljo dne 20. t. m. ob 4 popoldne se vrši v dvorani Hranilnice in posojilnice v Starem trgu v prid novostanovljeni godbi v Ložu koncert godbe na pihala z Vrhniške podvodstvom kapelnika gosp. Dolinarja. Vrši se pri pogrnjenih mizah ter so na razpolago razna jedila in pijače. Vse glasbo ljubbe občinstvo vujudo vabi odbor.

IZ LASKEGA.

V nedeljo 13. oktobra 1929 je bil tukaj pogreb občestvozanega gostilničarja g. Mihaela Lapnika. Skrbel je v svojem vrtu, gostilni in pri pijaci za red, poštenost in snago.

Premovanje plemenske živine je bilo v ponedeljek 14. oktobra 1929 v Smarjeti. Prignanih je bilo 150 glav plemenske živine iz pet »Kmetijskih

podružnic. Živina je bila z malenkostnimi izjemami nadvse lepa. Zato je bilo obiranje in premiranje zelo težko. Navzoči so bili oblasni komisar g. dr. Natlačen, zastopnik vel. župana vel. nadzornik Černe, zastopnik »Kmet. družbe« ing. Lah in drugi.

Zivinski sejem se bo vršil v sredo 23. oktobra t. l. v Laškem. Ker so živinorejci obveščeni, kupci vujudo vabljene.

IZ TRBOVELJ

Najboljše delovne moči gredo v Holandijo. Kakor hitro se je razglasilo, da sprejme v delo neki večji rudnik v Holandiji večje število rudarjev, ko katere pride odposlance, že se javlja v tajištvu Jugoslovanske strokovne zveze rudarji, znani kot najboljše delovne moči. Kakor nam je žal, da se dobri in izvečani rudarji izseljujejo, vseeno jim je želeli, da si svoj življenjski položaj izboljšajo, kar jim tu ni mogoče.

Koliko se je v septembru poklalo živine? V septembru se je v Trbovljah poklalo sledeče število živine: I. vrste 104, II. vrste 45, III. vrste nič, klobasarije 14. Cena je govejemu mesu prve vrste 18 Din (voli, telice), II. vrste 12 in 14 Din (krave), III. vrste 10 Din. Ko študiramo te številke, se pač povprašujemo, ali smo res snedli 104 vole ali telice. Kako je bilo kravje meso klasificirano? Se enkrat pa poudarjamo, da mesa po 14, 12 in 10 Din ne dobiš ne v mesnici ne na trgu, akoravno so cene oblastveno predpisane.

Delodajalci, kateri plačujejo uslužbeniki davek za svoje uslužbenice, se obveščajo, da se plačuje uslužbeniki davek do 20 oseb od 1. oktobra dalje v markicah, katere se dobijo pri oddelku finančne kontrole v Trbovljah. V gotovini, odnosno po poštini položnicah in nakaznicah je strogo prepovedano pošiljati. Za mesec julij, avgust in september je plačati v markicah.

OD SV. LOVRENCA NA POHORJU

Tudi pri nas se prav pridno gibljemo na prosvetnem polju; v nedeljo nas obiščejo dragi gostje iz Maribora — moški zbor tamošnjega pevskega društva »Maribor«, ki nastopi s peštrim pevskim programom. V našem trgu in okolici je opažati za omenjeno pevsko prireditelno izredno zanimanje ter se pričakuje od strani tržanov in okoličanov številna udeležba.

OD SV. MIKLAVA PRI ORMOŽU.

V soboto, dne 12. t. m., smo pokopali daleč naokoli znane in nad vse spoštovanega in priljubljenega brehbrovniškega župana g. Antona Jančiča. Že dolge mesece ga je mučila bolezen in večkrat je bil previden s sv. zakramenti. Pokojni je bil eden izmed tistih vsestransko delavnih velmož, od katerih smrti se vpraša vsa soseska, kdo ga bo mogel nadomestiti? Nad 30 let je bil župan v domači občini in se izkazal tudi v najtežjih dobah narodnostnih preganjanj zavednega in ponosnega Slovenca. Za nesebično delo v blagor občanov je bil izvoljen za častnega občana. Skozi dolga leta — nad 20 let — je bil tudi načelnik krajevske šolskega sveta in vestno deloval v korist domače šole. Za javne zaslugе je bil odlikovan z redom sv. Save. Velikasten pogreb in ganljivi nagrobni govori so pričali, kako priljubljen je bil pokojni in kaj je fara z njim izgubila. Počiva v miru, dragi Anton, na gričku nad cerkvico, tvoje domače pa tolaži usmiljeni Bog!

Z VRHNIKE

Avtomobilisti menijo, da radi tabel »15 km« ne smejo skozi trg voziti počasi, ampak drveti z nad 60 km. — Dramatični odsek odpravlja sezono v nedeljo s predstavo »Deseti brate«. Igro ponovi odsek v nedeljo teden. Priidite na pošteno zabavo! — Pri Sv. Trojici smo dobili nov zvon fis, tretji po velikosti, težak 695 kg. Glas ima zelo lepo doneč in doni zelo dolgo. Vila ga je zvonarja v St. Vidu nad Ljubljano. Delo jo hvali, zato jo tudi pripravljamo. — Tujcem, ki pridejo na Vrhniko, bo zelo ustreženo, ker se v kratkem tik kolodvora odpre nova gostilna, ki bo imela tudi sobe za prenočišča na razpolago. — Ob cesti na kolodvor je zraslo letos več novih hiš, tako da sedaj prideš res na Vrhniko, ne pa na Kraljevo. — Poročil se je 15. oktobra g. Franc Hren, brat g. Ign. Hrena, lesnega industrijalca na Verdu, z gđno Faniko Leskovec iz Vrhniške. — Letina, razen sena, je letos precej dobra, tudi sadje je obrodilo povojno. Bo dosti sadnega mošta, pa tudi kuhanega ne bo manjkalo.

IZ ZAGORJA OB SAVI.

V torek zvečer se je vršila Vincencijeva konferenca, kjer se je sklenilo napraviti nekaterim otrokom obleke za zimo, da bodo mogli v šolo in v cerkev. To zlasti takim, ki so vojne sirote. Tudi se je storil važen sklep: *Otvoritev otroškega igrišča* in zaposlitev otrok po dnevi, da ne bodo toliko po cestah prepuščeni sami sebi. Seveda bodo pod nadzorstvom duhovnikov ali požrtvovalnega učiteljskega. S tem bo postavljen prvi temelj tako nujno potrebnega dnevnega zavetišča. — V torek je bil okrašen Korbarjev hlapec. Škode trpi do 3000 Din. — Prosvetni večer o Iliriji bo 23. okt. Predava g. učitelj Silbar s pomočjo lepih skopičnih slik.

IZ KOČEVIA.

Semenj. Na dan sv. Gala se je pri nas vršil semenj, ki je privlačil radi bližajoče se zime precej kramarjev, ne toliko pa selmarjev. Največ so prodali svoje robe še škafarji in čebularji. Poljanci in Dragatušci so pripeljali cele vozove kostanja, orehov in sadja. Kostanj so prodajali 1 kg 3 Din, orehi 1 l 4—5 Din, jabolka 1 kg 2—3 Din, suhe hruske 1 l 2.50 Din. Na trgu je bilo tudi precej cvetlic za Vse Svete od 9 Din naprej.

Zverinjak. Atrakeja za našo mladino je postal zverinjak, ki ima svoje šolne nad lekarno in Morouctitjevo hišo. Tu si mogel videti kače, opice, papagaje, divje mačke, medvede, podlasice i. t. d. Vstopnina za osebo 5 Din.

Pobalinstvo. Poročali smo že, da si dovoljujejo nekateri zlobneži prav neslane šale. Tako so n. pr. nastavili preko ceste proti Stari Cerkvi ostro bodečo žico. Po cesti se je vračala proti domu gđ. H. E., kateri je žica prerazceza gumijasta mantilje. Lahko pa bi se zgodila večja nesreča. Taka šala je skrajno neslana in vse prej kot na mestu!

OBLEKE

moške, fantovske in deške, raglane, površnike, usnjene suknjice, trenchcoat in dežne plašče **KUPITE** sigurno najceneje v konfekcijski industriji

JOSIP IVANČIČ, LJUBLJANA, Dunajska cesta 7. Oglejte si velikansko zalogo! Lastni izdelki!

Sport

Prvenstvo srednjih šol v lahki atletiki.

Danes popoldne ob pol treh se vrši na igrišču SK Ilirija tekovanje srednjih šol za pokal, ki ga je darovala Sportna zveza. Tekovanje samo je izredno zanimivo že radi tega, ker pokal vsako leto preide v posest drugega zavoda; znano pa je tudi, da imata oba ljubljanska kluba, Ilirija in Primorje, mnogo svojih najboljših atletov ravno med srednješolci, od katerih startajo danes Režek, Slamič, Vidic, Zupančič, Hovar, Jug in drugi. Program obsega teke na 100 m, 800 m, 3000 m, skoke v vis in dalj ter mele v disku, kopju in krogel. Vstopnina je z ozirom na propagandni značaj minimalna.

Nadaljevanje prvenstvenega tekovanja.

Tekme za nogometno prvenstvo v Mariboru, Celju in Trbovljah so se zaključile pretečeno nedeljo, medtem ko se je odigralo v Ljubljani le nekaj nad polovico prvenstvenih kol.

Jutri, v nedeljo, nastopita v Ljubljani po dva para prvorazrednih klubov v prvenstvenih tekmah, ki utegnejo nuditi še več interesantnih momentov kot dosedanje borbe.

Na igrišču SK Ilirije nastopita popoldne ob 15.45

ZSK Hermes : SK Jadran.

Kdor je prisostvoval prošli nedeljski tekmi med Ilirijo in Jadranom, mora priznati, da je jadransko moštvo ugodno presenetilo z dobro igro. Vsled tega bo boj v tej tekmi med Hermežani in Jadranaši zelo hud.

Na igrišču ASK Primorje nastopita tudi ob 15.45

ASK Primorje : SK Svoboda.

Tudi ta tekma utegne postati najbolj zanimiva. Svoboda je prošlo nedeljo dokazala ponovno, da je opasen tekmelec, ki je tudi tehnično prav dobro podkovan. Primorjaši bodo, kakor doznajavamo, pregrupirali svojo enajstoro. Poleg teh tekem se odigrajo še sledeče: ob 8.30 na igrišču Ilirije: Slavija : Grafika, ob 14. rezervne Jadran : Hermes; na igrišču Primorja ob 9 Reka : Natakara, ob 14. rezervne Primorja in Svobode.

SK Jadran je imel dne 17. t. m. izredni občni zbor. Udeležba članstva je bila prav zadovoljiva. Točno ob pol devetih je otvoril poslevoedeči občni zbor, pozdravil vse navzoče, ter odredil v znak protesta in žalosti nad nedolžno obsojdo istrskih omladincev po fašističnem režimu enominutni odmor, ki so ga vsi prisotni izvedli stoje. Nato je prešel na poročilo upravnega odbora. Pojasnil je odstop predsednika in zahtevo večine članstva za sklicanje izrednega občnega zbora. Sledila so poročila ostalih funkcionarjev. Po živahni debati je prešel občni zbor na glasovanje o absoluturiji, ki ga je podelil odstopivšemu odboru. Volitve so se vršile z vzklikom ter je bil soglasno izvoljen za predsednika g. Juvan Rudolf. Članstvo je pozdravilo novega predsednika z dolgotrajnim vzklikanjem in ploskanjem. Novi predsednik se je v daljšem govoru zahvalil občnemu zboru za izvolitev. Povdarjal je, da težko prevzema to mesto, toda ker vidi zaupanje in voljo članstva, da se klub povzdigne na konkurenčno višino ljubljanskih prvorazrednih klubov, bo skušal po svoji moči izvesti to težko nalogo. Pozival je članstvo k čim tesnejši združitvi in tovarštvu in uspehi ne bodo izostali. Članstvo je vzelo njegov govor z odobravanjem na znanje. Celokupni odbor sestoji sledeče: predsednik g. Juvan Rudolf, podpredsednik Boštjančič, tajnik Sever Ivan, blaginjak Matjašič Josip; odborniki: Milač, Potokar, Novak, Pivk, Bezal, Klopčaver. Naslov kluba je: Sever Ivan, Ljubljana, Trnovska ul. 2.

SK Rapid v Beljaku. Jesenski prvak okrožja Maribor gostuje prihodnjo nedeljo v Beljaku proti tamkajšnjemu Villacher Sportvereinu.

Junijske tekme za prehodno darilo MO v Mariboru. MO v Mariboru je izžrebal na svoji zadnji seji sledeči razpored: V nedeljo, dne 20. t. m. I. SSK Maribor : SK Rapid ob 15 na igrišču I. SSK Maribor. — 27. t. m. I. SSK Maribor : SK Zelezničar, igrišče SK Zelezničar. — 10. novembra SK Rapid : SK Zelezničar, igrišče SK Rapida.

Prva mednarodna rokometna tekma v Mariboru. V nedeljo, dne 20. t. m. se odigra prva mednarodna rokometna tekma v Jugoslaviji in sicer gostuje prvak Stajerske graški sportklub v Mariboru. Nasprotnik je SK Zelezničar. Tekma bo vsekokor zanimiva in se odigra ob 15.30 na igrišču SK Zelezničar.

Službene objave LNP. (Iz seje posl. odbora 16. oktobra 1929.) Razvrstitev prvenstvenih tekem v Ljubljani, dne 20. t. m.: Igrišče SK Ilirije: ob 8.30 Slavija : Grafika, ob 14. Hermes, rez. : Jadran rez., ob 15.45 Hermes : Jadran. — Igrišče ASK Primorja: ob 9 Reka : Natakara, ob 14 Primorje rez. : Svoboda rez., ob 15.45 Primorje : Svoboda. Služba na igrišču SK Ilirije: dopoldne: g. Florjancič, blaginaja SK Grafika, vsak klub tri reditelje in stranskega sodnika; popoldne: blaginaja g. Bergant in ZSK Hermes, rediteljstvo g. Dogan in po štirje reditelji vsakega kluba; str. sodnika za rezervno tekmo Erlich, Bezal, za glavno tekmo Kopac, Sever. — Služba na igrišču ASK Primorja: dopoldne: g. Rovar, blaginaja SK Natakara, vsak klub po tri reditelje in stranskega sodnika; popoldne: blaginaja Kuret in SK Primorje, rediteljstvo g. Novak in po trije reditelji vsakega kluba; str. sodnika za rezervno tekmo Pečar, Kovačević, za glavno tekmo Čeh, Koruza. — Nastop službe pol ure pred pričetkom prve tekme; klubski člani, ki opravljajo službo, se morajo javiti odborniku LNP. Verificiranje tekme: Slovan : Krakovo 3 : 1, Ilirija : Hermes 7 : 2, Svoboda : Jadran 6 : 3, Ilirija : Svoboda 5 : 2, Primorje : Jadran 6 : 1, Primorje rez. : Jadran rez. 4 : 1, Ilirija : Primorje 2 : 1, Primorje rez. : Ilirija rez. 4 : 3, Rapid : Svoboda 10 : 0, Maribor : Zelezničar 4 : 2, Maribor rez. : Zelezničar rez. 4 : 3, Rapid : Maribor 3 : 2, Celje : Olimp 4 : 0, Atletik : SK Olimp 2 : 2. Verificirani igralci s pravico nastopanja dne 26. t. m.: za SK Celje: Gumzej Karel, Zgomba Anton; za SK Reko: Besenčar Avgust, Furlani Dani, Jeglič Franc, Ječ Siko, Cesar Ivan, Miklič Ivan, Tešar Franc; za SK Slavijo: Bežan Franc, Pungercan Ivan; nadalje s pravico nastopanja 18. aprila 1930: za SK Ilirijo: Burger Stane. — Nadalje se čita za pravico nastopanja dne 26. t. m. za SK Olimp: Kohn Ignac, Zeleznik Julij, Kostomaj Franc; formalna verifikacija teh igralcev sledi, čim bo SK Olimp sprejet med redne člane JNS. — SK Jadran se poziva, da pošlje do 22. t. m. na naslov tajnika II LNP, kavarna »Evropa«, odpustnico za igr. Zajec Ivana, ki se je prijavil za drug klub ter do 20. t. m. seznam stalnih rediteljev za prvenstvene tekme. Posl. odbor predlaga upravnemu odboru v disciplinarno nastopanje klube Krakovo, Slavija, Slovan, ker niso postavili predpisane števila rediteljev k tekmam dne 13. t. m. — Kazenskemu odboru sta predana igr. Sevnik

Vidal (SK Slovan) in Zupan Milan (SK Slavija) zaradi nesportnega vedenja v tekmi Slovan : Slavija 13. t. m. Poslovni odbor vnovič opozarja, da imajo igralci, ki so verificirani s šestmesečno karjenčno dobo, pravico predčasne nastopanja v prvenstvu rezervnih moštev le tedaj, ako jim je poslovni odbor na njihovo prošnjo dovolil predčasno nastopanje v smislu § 10 o. p. Za to dovoljenje morajo prositi sami igralci in ne klubi; tožadevni prošnji klubov LNP ne more povšečevati.

Tajnik II: Mahkovec I. r.

SK Jadran. V nedeljo 20. t. m. prvenstvena tekma s S. K. Hermesom na igrišču SK Ilirije. Na igrišču naj bodo ob pol 2 sledeči igralci: Pelc Logar II, Čemažar I, Sever, Šaus, Hudales, Heine, Masle, Januš II, Kocjan, Januš I. Ob 3.15 Logar I, Bracar, Steiner, Kosmač, Rogac, Jernač, Zadel, Zor, Macarol, Rape, Zajc, Reditelji: Goli, Klier, Pavlin, Oven, Bezal.

SK Ilirija, lahkootletška sekcija. Naprosam sledeče gospe, da pridejo danes popoldne ob 2 na naše igrišče, da pomagajo pri srednješkem meetingu: kap. Vizjak, major Koprivec, Mahkovec, Fröhlich, Banko, Štepišnik, prof. Cop. Točna ir številna udeležba je potrebna zlasti zato, kar moramo ves meeting izvršiti v enem popoldnevu.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Kombinirano juniorsko moštvo igra jutri, v nedeljo ob 10.15 prijateljsko tekmo s SK Rakovnikom. — Načelnstvo opozarja, da se vrši nogometni trening do preklica samo na igrišču: vporaba telovadnice za enkrat se ne pride v poštev. — Načelnstvo.

SK Ilirija, plavalna sekcija. Danes, v soboto, ob 18.30 zelo važen plenarni sestanek plavalne sekcije. Udeležba strogo obvezna za člane in članice. Dnevni red: Konstituiranje sekcijskega načelnstva, zimski trening, slučajnosti. — Načelnstvo.

Sportni dogodki

Nima še dosti. Segrave ima svetovni rekord v hitrostni avtomobilni vožnji in hoče zboljšati sedaj tudi rekord v hitrostni vožnji z **motornim čolnom**. Sedaj ga ima ameriški čoln »Miss America VII.«. Segrave si je dal napraviti nov čoln, »Miss England II.« in hoče dosegati 190 km na uro.

Ker smo že v vodi, omenimo še Borgia, ki je plaval 1500 m v 20:38.5, in Küppersa, ki je plaval na hrbitu 100 m v 1:09.8. Gustafson je za 1500 metrov porabil 22.11.8.

Samo eno roko ima ameriški igravec **tenisa** Charest, pa si je pridobil ameriško prvenstvo seniorjev. Zogo vrže kvišku z roko, v kateri drži raketa, ali pa vzame drugo žogo iz žepa. — Senzacija turnirja v Meranu je bila zmaga Kuhlmana nad Kehrlingom.

Senzacija v **nogometu** zadnjih dni, je bila velikanska zmaga Danske nad Finsko v Københavnu 8 : 0. — Tudi Bastja je na prav lahek način odpravil Atilo 5 : 2. — Na Dunaju je po zadnjih igrah sedaj takole: Rapid ima 7 točk, Sportklub in Vienna po 6, FAC in Hertha po 3, itd.

Na Dunaju so bile tudi **lahkootletske tekme**; omenbe vreden je samo sunek krogle Janusch 13.55 m in met kopja Spitzrove 32.99 m. — Iz Innsbrucka prihaja vest, da je vrgla **Nöbluva kopje** 39.04 m daleč; bi bilo bolje kot svetovni rekord. — Stajerski sportniki so v lahkootletski tekmi premagali štaj. telovadce 269 : 157; najlepši je bil uspeh Umfahrerja v metu kopja 59.78 m. — Nemci so tekli 24. avg. na Angleskem 4×100 yrdov v 37.8 in je registrirala sedaj angleška lahkootletška zveza to kot angleški rekord. — V Oskai na Japonskem so Nemci in Japonci zopet tekmovali. Za 100 m je porabil Eldrachter 10.8, za 110 m lese Miki 15.1, za 4×100 m Nemci 43 sek. (tudi drugo mesto so zasedli Nemci); ob palci je skočil Wegener 3.90 m visoko, na daljavo Köchermann 7.25 m, kopje je zalučil Molles 64.2 m daleč, krogle Hirschfeld 15.27 m daleč. Najbolj se je pa odlikoval Wichmann, ki je v teku na 200 m lese s 24.1 napravil nov nemški rekord. — Najmanj 1 tucat atletov je v Ameriki, ki dosežejo in presežejo v skoku s palico 4 metre; naučil jih je Hoff, zato so ga Amerikanci razkrščali za profesionala in mu onemogočili nadaljno amatersko sportno udejstvovanje; to so oni Amerikanci, ki imajo glede amaterstva in profesionalstva čisto svoje posebne nazore.

Bonaglia je premagal Danielsa v osmi rundi z k. o.

REKORD NA POVELJE!

Paša Kiazim je predsednik turškega parlamenta v Angori. V razgovoru z urednikom nekega turškega sportnega lista je izrazil svoje veliko nezadovoljstvo, ker ni na sportnem polju v Turčiji skoraj prav nobenega napredka. Vlada je denarno veliko žrtvovala in se je tudi sicer vsestransko trudila, da bi razvoj sporta v Turčiji pospešila, a zaključki vsega tega truda so bili kar moč razočarajoči. Turški sportniki niso samo »letargični«, temveč so prišli vsled svojega obnašanja v Amsterdamu celo na slab glas. (K temu pripominja »Voss, Ztg.« glede Amsterdama je paša slabo poučen. Turki so se lani v Amsterdamu vedli zelo fair in dostojno, čeprav sportno niso veliko naredili.) Turška vlada hoče ukrepati potrebne korake, da dosežejo sportni klub pomembne rezultate. Na sportnem kongresu, ki se bo vršil v novembru v Angori, se morajo pokazati uspehi, ki bodo zagotovili bodočnost sporta v Turčiji.

Tako paša. Torej rekord na povelje! In en mesec je še časa do kongresa! Dobri paša si vso stvar precej lahko predstavlja. Vidimo pa, da bo prišel sport v Turčiji prav tako pod državno nadzorstvo kot je v Italiji.

Iz društvenega življenja

Sestanek zasejnih sester. Dne 21. oktobra 1929 se vrši sestanek članice organizacije diplomiranih zasejnih sester v Ljubljani v prostorih zavoda za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi na mesečno zborovanje, ki se vrši v torek dne 22. oktobra 1929 ob pol šestih na kirurškem oddelku splošne bolnice. Predaval bo specialist dr. O. Haus: Pljučna tuberkuloza dorašlih: Analiza kliničnih in rentgenoloških slik. Rentgenolog g. dr. I. Hebein bo demonstriral zanimive rentgenološke primere. Odbor prošil zanesljive in polno številne udeležbe.

Gorje pri Bledu. V nedeljo popoldne se vrši občni zbor kat. bralnega društva. S tem začenja že 51. leto svojega obstoja. Po številu društvo letno raste in šteje že nad 200 članov. V preteklem poslovnem letu je društvo zelo delovalo. Orlovski odsek je priredil dve akademiji in javni nastop. Ženski odsek je imel 22 sestankov. Dramatski odsek pa je nastopil z devetimi večjimi predstavami. V društveni blaginji je bilo 105 tisoč dinarjev prometa. In tako bo društvo še naprej skrbelo za pouk in zabavo. Že v nedeljo in prih. nedeljo zvečer nastopi zopet dramski odsek z novo predstavo: »Zmaga ljubezni«.

Ljudje, ki se pravdajo za zemljo

O samotni domačiji v hribih — Pravda za milijonsko vrednost — Pričevanje 40 ljudi — Smreke ki vabijo, kličejo...

Cudovita je ljubezen naših ljudi do rodne zemlje. Saj pa ni čudno: košček zemlje je, ki redi njega in njegovo družino. Zemlja je vse: je trpljenje našega človeka, je obstoj, borba, je življenje in kruh naših ljudi. Zato takšna ljubezen, zato takšen napor, obdržati zadnjo ped rodne grude, pridobiti si še novih njiv, travnikov, gozdov...

So ljudje, ki jim je tolikanj za ped zemlje, da se pravdajo zanjo prav do zadnjega diha. Čeprav bi zapravljali zadnji groš, od tistega koščka zemlje, v katerega so se zagrizli, ne bi odstopili za en sam milimeter... Celo takšno pretirano ljubezen vzbuja zemlja našim ljudem! Koliko gruntov in najlepših kmetij so že vzele našim ljudem takšne pravde, vse glojbe... Prišle h takšnemu človeku, ponudite mu lepo besedo, premirje, poravnava, — vse zastoj, ni je tiste besede, ki bi zamorila groznega črva, ki vrtja in vrtja vse glojbe v drob in dušo tistega človeka. Če si hočete nakopati sovražnika na vrat, stopite le k ljudem, ki se pravdajo radi zemlje in jim recite, da nimajo prav. Nikdar vam tega nihče ne odpusti!

To dela zemlja, to dela pretirana ljubezen do zemlje.

Hodil sem bil zadnjič po Dolenjskem, tam mimo Turjaka in Rašice do Laš. Cesto so izmerili inženirji, količke so zabili na vsako stran in potem postavili mejnike. Kaj bi hujšega storili? Nastalo je razburjenje v deželi, ki ga ni konca in ga zlepa ne bo. Vsakdo ob cesti je strašno oškodovan, zakaj količek je zabiti in mejnik je postaviti v samo njivo, v travnik. Brez obzira, čigava je njiva, čigav je travnik. Kakor je pokazala mera, ki je bila pred davnimi leti zarisana v mapo. Tekom desetletij so ljudje ob cesti orali in orali, pa so ponekod pri orali daleč v cesto, — ko je zdaj po inženirjih postavljena stara pravila in pravična meja in je cesta zamejičena z mejniki, so ljudje zavpili halo in da se jim krivica godi. Tolikanj so se bili ljudje zagrizli v tisto zemljo ob cesti in v cesto samo, da so verovali trdno, da je zemlja postala za vekomaj njihova. In niso pustili cestarju, da bi bil kosil travo po svojem, po cestnem svetu. Priti je morala oblast, ki je natančno zmerila cesto in je potem povedala ljudem, kaj je cestno in kaj ni. In potem je sledila zamera, strašna zamera, zabavljanje zoper krivico, zoper gosposko, zoper vse...

To dela zemlja, to dela pretirana ljubezen do zemlje. To dela črv, ki mu je napuh ime...

Vem še za drug slučaj, tega vam popišem. Bil sem vam zadnjič na Gorenjskem, visoko v hribe so me vlekli, češ, boš videl, kako se ljudje za zemljo in za les pravdajo. In vam povem, da takšne zanimive pravde še zlepa ni bilo na slovenskih zemljah.

Iz Cerkelj daleč notri v hribe sva vse više stopala z mamjo, ki so bili k pravdi vabljeni za pričo. Pridružil se nama je še stric Miha, ki je takisto šel pričat v goro radi tiste zemlje in lesa.

»Za kaj pravzaprav gre?« vprašujem rado-veden.

»Za kaj gre? Saj nihče ne ve, za kaj pravzaprav gre. Prišel je kar na lepem in je brez vprašanja napodil svoje tesarje v boršt. Da naj sekajo. In so sekali. Najlepše smreke so sekali, vse okrajne.«

»To še nič hudega ni, če so jih sekali. V svojem vsak lahko seka.«

»He-he!« se je zasmejal stric. »Saj to je tisto, v svojem... Tisti boršt pa ni njegov, razumeš. In nikoli ni bil njegov, slišiš.«

»A, zdaj razumem, za kaj gre. On je potemtakem šel sekati in podirati smreke v tuj boršt? Ja, kakšne manire pa veljajo potem tu v gorah, da ljudje kar brez vprašanja hodijo podirati tuje smreke? Zdaj pa spet tega ne razumem.«

»On je tak. Pravi, da je boršt njegov, čeprav ni. Zato je pravda.«

Po strmi stezi smo se skozi gozd vzpeli na vrh ter stopili dalje v poljsko pot. Pred nami se je odprlo polje, sama plodovita zemlja, vsa obložena s sadeži in pridelki. Ljudje so pravkar poželi ajdo, polni kozolci so se bogato razkazovali iz vasi. Iz zemlje je dihal njen plod, njena vabljiva sila. Razumem ljudi, ki se za takšno zemljo boje in bore!

Samotna domačija v gori

Nad vasjo se je strmo dvigal poraščen hrib. Na desni nekje, tik pod Krvavcem je samevala domačija. Med drevjem je počivala siva hiša, s slamo krita, okrog nje se je na široko v breg razprostiral sadovnjak, zdolaj pod njo pa se je v breg širila dolga plast težkih smrekovih vrhov.

»Vidiš, tam tisto hišo v bregu! Njen gospodar je že od nekdaj, kar pomnim, tudi gospodar tistega boršta, tistih smrek, ki jih vidiš. Zdaj pa je prišel on, prišel brez povoda, brez besede ter ukazal sekat. Podrli so že celo rajso smrek, potem je gosposka ustavila delo. In zdaj je pravda. Dvakrat, trikrat je že bila razprava na sodniji, zdaj bo kar

tam, v borštu samem. Na licu mesta, da bo ja držalo. Okrog 40 priš je vabljenih v goro.«

Zadeva se mi je zdaj že bolj jasno motala pred očmi. In ravno vsled tega, ker nisem bil do gual se zadnjega vozla, me je vsa stvar še bolj zanimala. Z napetostjo sem poizvedoval za drugimi vzroki zanimive pravde, toda nihče ni vedel ničesar več povedati.

Prišli smo v vas. Tri pare hiš, morda katere več ali manj, sameva težno med drevjem. Pred hišami so stali ljudje, vsi v prazničnih oblekah, vsi v pričakovanju, kdaj pridejo gospod sodnik...

Vsa vas, sleherni hiša je bila vabljena za pričo, vsi so živeli v tej pravdi za ogromno imetje. Boršt, za katerega je tekla pravda, je bil ves zaraščen, njegova vrednost je šla v milijone. Mnenja so se ostro kresala na obe strani, toda vsi so rekli, da je bil boršt od nekdaj last samotne domačije na hribu. Tja gor, k tistem gospodarju so vsi hodili kupovati drva, hiša na hribu je sama s svojimi ljudmi trebala in oskrbovala gozd vsa dolga leta, hiša na hribu je imela skozi gozd do hiše svojo lastno pot, do katere ni nihče drugi pravice, ako mu jo vselej sproti niso dali oni s hriba.

Kako je tedaj mogel popolnoma tuj in nepoblaščen človek sekati v tuji gmajni? — to mi ni šlo v glavo. Vsaj majhen povod, morda v zmoti doživljeno pravico je moral imeti mož, preden je zastavil sekiro v lepo raščeno smreko. To mi je bilo kaj v začetku jasno. Ampak tisti povod, tisti vzrok, tista pravica, četudi v zmoti doživljena...?

Šli smo v gozd, na lice mesta. Visoko nad vasjo je stal tisti gozd, radi katerega je tekla pravda. Od vseh strani so prihajali ljudje, vabljene priče, nevabljene radovedneži. Tudi gospod sodnik je že bil prišel z gospodično zapisnikarico. Nabasano torbo pisanih in tiskanih zapisnikov sta bila prinesla s seboj, kup spisov, papirja in map. Tudi oba gospoda zastopnika sta prinesla na lice mesta vsak veliko tobro spisov in pisanih dokazov. Oba sta dejala, da ima njegov klient prav, toženčev da je zemlja toženčeva, tožiteljev da so smreke tožiteljeve... Oba sta trdila svoje, oba sta imela prav, nihče od njiju ni za las odstopil od svojega trdnega mnenja in prepričanja in edino zvečičavne pravice, hčerke božje.

Tako gre pravda, tako se kreše pol resnici in pravici!

Posekane smreke

Pod potjo so mirno počivale posekane smreke, kakšnih 500 lepih, ravnih smrek. Čakale so, kako bo odločila pravda... Nihče še ni vedel, komu bo to bogastvo prisojeno v last.

Zgoraj na poti se je zbrala vsa srenja od blizu in daleč. Od nekje so na križpotje prinesli mizo in par stolov za sodnijo: za sodnika, zapisnikarico, oba odvetnika. Prinesli so tudi razpelo, živega Boga ter sveče.

Potem se je pravda začela.

Najprej je sodnija obhodila boršt po dolgem in počez ter ugotovila spotoma, da je gozd res gozd in ne njiva ali travnik, kakor bi rad trdil eden gospodov zagovornikov. Prišla je sodnija tudi do tiste hiše v rebri, ki je mejila na boršt in ki si je tudi od nekdaj lastila pravico do njega. Poleg hiše v rebri je bil vrt in na vrtu krasne slive. Ročno je pritekel domač sin in vljudno ponudil gospodom sočnih sadežev. Gospodje so rekli da le — in fant je z vso močjo potresel slivo, da se je sadež kot toča usipal raz drevesa in se trkljal po bregu nizdol v grapo. In se je složno spravila gospoda nad slive in sta bila še oba zagovornika izjemoma istega mnenja, da so slive res dobre. In so lepo število sliv nesli tudi gospodični, ki je pisala pričevanje.

Potem se je sodnija spet napotila na delo in je obhodila še preostali del boršta. Verno sta gosposdom sledila toženec in tožitelj, vsak čas pripravljena nuditi svojo pomoč in dobro besedo, ki sta jo pa gospoda zagovornika vsak po svoje tolmačila.

»Trej, to je vse vaše?« je tipal oprezno sodnik.

»Vse, to je vse naše!« je brž odgovoril tožiteljev zagovornik.

»Ali pa naše, nič se še ne ve!« je hitro vpadel zagovornik toženca.

»No, bomo videli!« se je nasmehnil tožitelj, star kmet in posestnik z griča, lastnik hiše v rebri.

Prisegamo...

Nato je sodnija ugotovila in zapisala dejanski stan. Vsak zagovornik je stavil svoje pripombe in predloge, gospodična je verno in hitro pisala, srenja se je dolgočasila in poležavala ob poti. Toženec in tožitelj sta polegla poleg mize, kjer je uradovala sodnija, v breg, vse priče pa so se morale umakniti globoko v gozd, da ja ne bi slišale izpovedb posameznih prič, ki bodo po vrsti kli-

cane. Dovolj posla je imel preje sodnik in eden gospodov zagovornikov, da sta to reč dopovedala ljudem in so res umaknili na dostojno oddaljenost od »uradne sobe« sredi proste narave.

V tem je po dolinah zazvonilo poldne, treba je bilo h kosilu... Odprle so se torbe in pokazalo se je, da se je v njih poleg obilice spisov vendarle še našlo prostora za par žemelj in takšnih reči, ki pridejo človeškemu želodcu vedno v prid, zlasti sredi boršta, visoko v gorah.

Toda ni na svoje telesne potrebe pozabila niti srenja, ki je poležavala ob poti in čakala, kdaj bo klicana za pričo. Toženci in tožitelji so prinesli v koskih s seboj hlebce kruha in velike steklenice žganja. In ni bilo škoda te žgane pijače in so jo zato ponudili vsem pričam in vsak svojemu odvetniku, oboji pa sodniku, ki je rekel hvala in ni maral žganja. Na levo v bregu pa je za spremembo in skrajno potrebo stala še steklenica vode, ki so jo čvrsto pili s sodnikom vred toženci in tožitelji ter vse priče solidarno. Ampak je žganje očitno bolj dišalo vsem številnim pričam — čez 40 — in sem dognal, da so ga složno »podrli« do poldne le malo več ko cel štefan... Pristnega žganja, doma kuhanega!

Tako je poteklo kosilo in se je nagibalo opoldansko solnce bolj in bolj. In se je senca nagnila nad mizo na križpotju in je bila vsa reč sploh zanimiva bolj in bolj. In so bile tudi priče živahne bolj in bolj, zakaj tudi steklenica z žganjem se je praznila bolj in bolj...

Bogme, resnično, resnično vam povem: bolj zanimive in originalne pravde na licu mesta, visoko v gorah in sredi gozdov še svoj živ dan nisem bil videl. Spodaj v grapi se je slišalo nemečenje potoka, tik pod nami se vrhovi topolov in mecesnov in redkih brez rahlo gibljejo v vetru, nad Krvavcem se pade megle... V dolini počivajo blagoslovljena polja in se pno bele ceste mimo njih in vasi. Visoko v hribih pa se ljudje pravdajo za zemljo, za svojo ljubljeno, včasih res pretirano ljubljeno zemljo.

Vse priče so prisegle pred Bogom in božjo naravo, da bodo govorile resnico in nič drugega, kakor resnico! Tako gotovo, kakor mi gotovo Bog pomaga!

In se je dognalo, da je bil ta boršt pred stoletji grofovska last, potem samostanska, potem občinska, nazadnje so ga razdelili med ljudi. Pravičeno in pošteno so ga razdelili, po deležih: tistemu več, ki ga je rabil več, drugemu manj in sploh vsakemu toliko, kolikor ga je bil res potreben. Bil je boršt, sploh tedaj, še pred desetletji, ni bil boršt, marveč samotna, prazna gmajna, goličava, krave so pasli tam, ta boršt je bil tedaj skupna last šestih posestnikov, vsi so imeli do njega iste pravice, iste dolžnosti. Polagoma pa je lastnik hiše v rebri od ostalih petih pokupil večino deležev in je torej tak postal glavni lastnik tiste zemlje. Zato so se med seboj domnili in geometer je gozd premeril in ga odmeril po deležih: odgovarjajoči del posestniku v rebri, manjši del ostalim petim. Vsi so bili z delitvijo zadovoljni, vseh pet solastnikov se je odpovedalo svoji pravici do tega boršta, katerega lastnik je tako postal on, posestnik in lastnik hiše v rebri.

Zamahnil so s sekiro...

V teku desetletij pa se je nekdanja goličava zarasla, same košate smreke so se razprostirale po njej, čez in čez. In se je v te smreke zagledal eden izmed nekdanjih peterih solastnikov te zemlje, zgrabil za sekiro, najel delavce in smreke so začele padati druga za drugo...

Tedaj se je začela pravda. In se vleče ta reč več mesecev in pravijo, da bo nekdo požvižgal za svojim gruntom, ko bo pravda končana in bo treba plačati ogromne stroške... Fr. Strah.

Cerkveni vestnik

Trnovo. Jutri, v nedeljo, bo v Trnovem ob 9 blagoslovil pomožni škof dr. G. Rožman dva nova kipa, in sicer Srca Jezusovega in sv. Male Terezike. Kip je izvršil prof. France Kralj. Po blagoslovitvi bo govoril prevzvišeni in nato imel sv. mašo. Ta slovesnost bo zaeno tudi slovesen sklep ob delih za restavracijo trnovske cerkve. Po sv. maši bo darovanje za kritje stroškov za rekonstruiranje cerkve. (Opozarjamo na današnje poročilo konservatorja g. dr. Fr. Steleta o trnovski cerkvi.)

Marijanska kongregacija za gospodične pri Sv. Jožetu v Ljubljani. V nedeljo, dne 20. oktobra je ob pol sedmih zjutraj skupno sv. obhajilo, v ponedeljek, dne 21. oktobra je ob pol sedmih zvečer običajni shod.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 19. okt.: 12.30 Reproduc. glasba. 13. Casovna napoved, borza, reproduc. glasba. 13.30 iz današnjih dnevnikov. 17. Koncert radio-orkestra. 19. Delavska ura. 19.30 Nemščina, poučuje prof. dr. I. Grafenauer. 20. Prenos iz Prage: II. reprezent. koncert češke filharmonije. 22. Casovna napoved in poročila. 22.15 Jonny jazz, vmes poje šlagerje g. Rus.

Drugi programi:

Sobota, 19. oktobra.

Belgrad: 12.40 Radio kvartet. 17.05 Teta Bandič čita pravljice. 17.30 Radio-orkester. 20.00 Koncert grupe g. E. Gavorova na starih ruskih instrumentih. 21.05 »Orlasti«, drama. 21.35 Cas, časopisne vesti. — **Budapest:** 12.05 Koncert vojaške godbe. 18.00 Citraški koncert. 19.45 Corneviski zvonovi; nato prenos koncerta viganjskega orkestra. — **Dunaj:** 16.45 Popoldanski koncert. 17.50 Komorna glasba. 20.00 Veseli Dunaj nekoč. — **Milan:** 17.00 Radio-kvintet. 20.30 Prenos iz Torina. — **Praga:** 19.30 Prenos iz opere Vinohrady, Friml: Kralj postopaveč. — **Langenberg:** 15.00 Ura za male. 17.35 Koncert radio-orkestra. 20.05 Veseli večer. — **Rim:** 13.15 Radio-kvintet. 17.30 Popoldan. glasba. 21.02 Večerni koncert. — **Berlin:** 18.00 Pesmi. 20.00 Pester večer. — **Nato** plesni komadi. — **Katovice:** 20.30 Prenos koncerta iz Varšave. 23.00 Plesni komadi. — **Toulouse:** 19.00 Popevke. 19.30 Plesna glasba. 20.15 Koncert Koncert. — **Španske pesmi.** 20.45 Večerni koncert. — **Stuttgart:** 16.15 Radio-orkester. 20.20 »Oder in platinos«, vesela literarna prireditel. 21.00 Radio zabava v studiu. — **Torino:** 17.00 Radio-kvintet. 19.15 Radio-koncert. 20.30 Koncert radio-kvinteta. — **M. Ostrava:** 16.30 Mladinska ura. 17.30 Gramofonske plošče. 19.00 Prenos iz Prage. 22.20 Prenos iz Brna.

Nedelja, 20. oktobra.

Belgrad: 20.20 Carmen na ploščah. 17.05 Ciganski orkester. 19.30 Nekaj o jesenski umetniški razstavi v Belgradu. 20.00 Prvi veliki koncert iz jugoslovanskih del. 22.05 Cas in časopisne vesti. 22.20 Večer ruskih pesmi. — **Zagreb:** 20.00 Prenos opere iz zagrebskega nar. gledališča. — **Varšava:** 12.10 Koncert varšavske Filharmonije. 15.20 Lahka glasba. 17.40 Reprezentanci koncert. 20.05 Koncert smečkega orkestra. 22.00 »Bled — otok čudežev!«, predavanje. — **Budapest:** 10.00 Kat. služba božja in govor. 16.00 Pestra ura. 17.15 Popold. koncert. 19.00 Reproducirana glasba. 19.50 Trije radio prizori. 22.00 Koncert ciganskega orkestra. — **Dunaj:** 10.30 Prenos službe božje. 11.20 Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. 16.00 Popoldan. koncert. 18.35 Komorna glasba. 20.00 »Moja ljuba, nemuma mama«, veseloliga. — **Milan:** 16.00 Radio-omedia. 16.30 Radio-kvintet. 20.30 Prenos opere »Angelska sestra«. — **Praga:** 18.00 Recitacije in pesmi v nemščini. 19.10 Koncert mandolin in kitar. 20.00 Veseli prizori s petjem. 21.00 Koncert. — **Langenberg:** 19.15 »Po Dalmaciji«, pred. dr. Venzmer. 20.00 »Bagdadske brivce«, kom. opera. — **Rim:** 21.20 Veliki koncert. — **Berlin:** 15.40 Dunajski plesni komadi. 17.00 Radio-drama: »Stari Berlin«. 20.00 Koncert iz del V. Holländerja. — **Katovice:** 12.00 Simfonični koncert. 20.30 Velik koncert. — **Toulouse:** 18.00 Plesni komadi. 19.30 Zabavna glasba. 20.00 Izbran koncert iz Gounodovega »Fausta«. — **Stuttgart:** 14.30 Simfon. koncert za mladino. 16.00 Koncert iz oper. odlomkov. 19.30 Prenos R. Straubovega koncerta iz Leipziga. 21.00 Recitacije. — **Torino:** 16.30 Radio-kvintet. 20.30 Prenos iz milanske opere. — **M. Ostrava:** 16.00 Popoldanski koncert. 19.00 Koncert in kabaretni večer.

Ostanite doma!

Nobena javna prireditel, koncert ali predavanje Vam ne nudi večjega užitka, kot Vaš radio-aparat, ako porabite **Tungsram-Barium-cvrl.**

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20 zvečer.

Sobota, 19. oktobra: GROB NEZNANEGA VOJAKA. Premijera. Red C.

Nedelja, 20. oktobra: VELIKA ABECEDA. Izven Ponedeljek, 21. oktobra: STRAHOVI. Red D.

Torek, 22. oktobra: Zaprto.

Opera:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Sobota, 19. oktobra: MAMZELLE NITOUCHE, ljudska predstava pri nižjih cenah. Izven.

Nedelja, 20. oktobra ob 15: PRI TREH MLADENKAH, opereta. Ljudska predstava pri nižjih cenah. Izven. — Ob pol 20: TOSCA, ljudska predstava pri nižjih cenah. Izven.

Ponedeljek, 22. oktobra: Zaprto.

Sobota in nedelja v ljubljanski drami. V soboto premijera pretresljive vojne tragedije »Grob neznanega vojaka« za C. abonma. Vstopnice pri dnevni blagajni v operi in zvečer pred predstavo v dramskem gledališču po običajnih dramskih cenah. — Opozarjamo na Gledališki list z naslovom »Grob neznanega vojaka«, ki se dobi pri blagajni ter pri biljetarjih. Sodelujejo gospa Saričeva, gosp. Skrbinšek in g. C. Debevec, ki ima tudi režijo. — V nedeljo repriza priljubljene francoske komedije »Velika abeceda«, v kateri so želi pri premijeri in pri reprizah burne uspehe g. Cesar, gospa Nablocka in vsi ostali sodelujoči. Predstava je izven abonmana pri običajnih dramskih cenah.

Mariborsko gledališče

Sobota, 19. oktobra ob 20: POHUJŠANJE V DOLINI SENTFLORJANSKI. Ab. B. Kuponi.

Nedelja, 20. oktobra ob 20: ZUPAN STILMOND. SKI. Kuponi.

Ponedeljek, 21. oktobra: Zaprto.

Torek, 22. oktobra ob 20: MORALA GOSPE DUL-SKE. Ab. A. Premijera.

omogoči tudi širšim slojem poset predstave Ma-omogoči tudi širšim slojem poset predstave Malterlinckovega »Stilmondskega župana«, ki je ena najvernejših in najpretsrešljivejših slik vojnih grozot, jo je uprava mariborskega gledališča stavila na repertoar v nedeljo zvečer. — Opozarjamo na letošnje izredno nizke dramske cene, ki omogočajo tudi manj imovitim slojem poset gledališča.

Ljudski oder v Ljubljani

Jutri, v nedeljo ob pol osmih zvečer vprizori ljubljanski ljudski oder slavno Calderonovo komedijo »Dama — škrtal ali Zablubljeni vitezi«. Ta veseloliga se odlikuje po svojih nenavadnih zapletljivih, romantičnih doživljajih mladega viteza in njegovega sluga ter je združena z izvrstnim humorjem. Vstopnice se dobe v predprodaji danes od 8—12 dop. in od 2—6 pop. ter v nedeljo od 10—12 dop. in od 3 pop. dalje do začetka predstave v Ljudskem domu I. nadstropje. Dvorana bo kurjena.

Iz sodobnega kulturnega gibanja

Naši mladinski listi

Naloga, ki jo izpolnjujejo naši mladinski listi, je v svoji plemenitosti in visoki smotrenosti tako važna, da zasluži ti listi podrobnejše razprave, kakršne, žal, na tem mestu ne moremo podati. Zadovoljiti se hočemo z bežnim pregledom ponosne vrste naših mladinskih listov, da zbudimo zanimanje in da jih s temi vrsticami morda vzpodbudimo k še večjemu delovanju in da jih pohvalimo za doseganje nadvse koristno in nesebično delo, kakor zasluži radi velike ljubezni do naše mladine, ki se v njih očituje.

O slavi »Vrtca« in »Angelčkak«, ki ju goji neutrudljivi monsignor Vole skrbno in marljivo, z vedno enako in toplo ljubeznijo kot prvi umni vrtnar v kraljestvu otroškega sveta, bi utegnili napisati vrlo zanimivo zgodovino. Krog sotrudnikov teh listov se je od nekdaj sestavljal iz najbolj nadarjenih naših domačih mladinskih pisateljev in nepregledno je število danes slavnih mož, ki so sodelovali in svoje prve, najbolj vzpodbudne uspehe želi baš v »Vrtcu«! Ta list je še danes poleg »Angelčkak« naš najboljši list za dečke in deklice, katerim zbuja veselje do čitanja, do naobrazbe in jih z vso tenkočutnostjo pravega vzgojitelja uvaja v svet in v življenje. — V tej zvezi treba da omenimo »Mladega junaka«, ki ga izdaja »Sveta vojska« in ki z uspehom širi abstinenčno misel med našo mladino.

Posebne pohvale so vredna glasila slovenske Orlovske in Orliške zveze: »Mladost«, »Orliček« in »Vigred«. Načela orlovske vzgoje, ki temeljijo na visoki etični koncepciji zdravega življenja »mens sana in corpore sano«, so v dolgotrajnem uspešnem delu preizkušena in temeljito vzgojno delo, ki ga Orlovska zveza vrši potom svojih glasil, je neprecenljive vrednosti za katoliško mladino. »Mladost« nudi orlovskim fantom v razmotrivanjih, pregledih in poročilih obilo zdrave dušne hrane, v kateri se vzgojna tendenca naslanja na neomajna katoliška verska načela ter se združuje s širjenjem ideala zdravega in odpornega telesnega življenja, ki vodi v skladu s čvrstim in vsaki mojnajvi nepristopnim dušnim zdravjem. — »Orliček« skrbno neguje orlovski naraščaj, a »Vigred«, dekliški list, je postavljen na vse širšo življenjsko podlago, kajti poleg že zgoraj omenjenih hvalevrednih orlovskih tendenc nudi Vigrednicam še mnogo drugega izvrstnega čtiva. Težišče lista je v prizadevanju, da vzgoji mladenke za bodoče gospodinjice in matere, da jih tedaj pripravi z vso resnostjo in z vso ljubeznijo za vzvišeni smoter materinstva, ki ga je Bog položil v naravo ženske; in mimo tega še za življenje, v katerem bodi žena najprej prava gospodinja. Pojem gospodinjice je prelepi in preveč pomemben za najvažnejšo celico človeške družbe, ki je družina, da bi mu mladenke, ki so v to poklicane, že v evetnji mladosti ne posvečale vso resno skrb in temeljito pripravo. »Vigred« je splošno priljubljen list in izhaja v 7000 izvodih, kar je najboljše izpričevalo zanj. Pa tudi v zabavnem pogledu prinaša mnogo dobrodošlega gradiva in kdor je prečital le nekaj odgovorov gospe Selme, h kateri se obračajo mladenke za nasvete v mnogokrat najtežavnejših in najkočljivejših vprašanjih vsakdanjega življenja, mora občudovati naravnost mojstrsko in globoko človeško reševanje teh vprašanj. Tudi aktualnim problemom, ki se pojavljajo, posveča list skrbno pažnjo ter zavzema napram njim svoje vselej dobro utemeljeno stališče. Z novim letom se »Vigred« pripravlja na temeljito preureditev in na še večje izboljšanje, ki bo gotovo imelo za posledico še večje razširjenje simpatičnega lista.

O »Mentorju«, listu za srednješolsko dijaštvo, je »Slovenec« še nedavno obsirneje poročal; v tem pregledu bodi še enkrat omenjen.

Trnovska cerkev prenovljena

Poroča Fr. Stelč

V nedeljo, dne 20. oktobra, ob 9 dopoldne bodo Trnovčani na slovesen način ob navzočnosti prev. g. pomočnika škofa dr. G. Rožmana in mestnega župana dr. D. Puca ali njegovega namestnika kot patrona praznovali srečno dovršeno prenovitev zunanjsčine svoje župne cerkve.

Samo po sebi tako dejstvo se ne bi bilo zadostno povod, da se mu posvečajo daljše omembe v časopisju, trnovska renovacija pa vsekakor zasluži, saj ne gre samo za navadno obnovo barve in izpopolnitev ometa zunanjsčine, ampak za novo fazo v razvoju zunanjsčine te ljubljanske farne cerkve, ki se je že tolikrat preoblekla.

Najstarejša njena oblika nam je znana iz dveh slik, katerih ena se nahaja v župnišču, druga pa v Narodnem muzeju; kaže nam jo, kako je izgledala v drugi polovici 18. stoletja. Temeljito je spreminila to svojo zgodovinsko obliko sredi 19. stoletja, ko so jo nanovo pozidali v prosto porabljenih romanskih oblikah. Ta cerkev, ki je v današnjem jedru ohranjena, je močno trpela ob potresu leta 1893 in je bila nato restavrirana po načrtih takrat v cerkveni arhitekturi ljubljanske škofije vsemočnega arhitekta Jellingerja. Ta je dal poprej ležanja »lokima osmerokotnima zvonikom« sedanja okornejša oblika in preprosto, arhitektonsko jasno razčlenitev ploskev zunanjsčine nadomestil brez oziranja na arhitektonski misel polulne ploskev in njena okvira z vodoravnimi, ostro razmejenimi pasovi ometa, kar je še bolj poudarilo masivno nepodvzignost prenovljene stavbe, kakršna je bila značilna za popotresno obliko te stavbe.

Ker je postajalo zadnja leta stanje zunanjsčine vedno neupolnejše in ker je omet že v

I. kongres slov. filologov v Pragi

V dneh od 6. do 10. oktobra je združila Praga vse najboljše slaviste sveta. Letos praznujejo Čehi stoletnico smrti svojega največjega slavista Jos. Dobrovskega in ob tej priliki so priredili I. shod slovanskih filologov, ki se ga je udeležilo 183 izvenčeskih slavistov iz nič manj kot 21 držav. Zastopane so bile celo ameriške Zdržene in skoro vse evropske države. Največ udeležencev so poslale slovanske države: Poljska 40 (med njimi veliko Ukrajincev), Jugoslavija 20 (med njimi pet Slovencev: Kidrič, Ramovš, Hlešč, Vidic, Breznik), SSSR 9 in Bolgarska 8. Veliko število zastopnikov priča, da je bil kongres potreben in da je bila Praga zanj srečno izbrana. Saj so ga Čehi prvi zamislili in ga hoteli prvi prirediti. Že leta 1836 je predlagal Jan Kollár kongres slavistov in leta 1901 so ga hoteli Čehi prirediti, a ga je avstrijska vlada zaobrnila. Kmalu na to so ga pripravljali Rusi, a ga je preprečila japonsko-ruska vojna.

Gledališče povojne Poljske

Splošna kriza gledališča, ki se je kot znamenje časa pojavila po vojski vsepovsod, ni ostala brez odmeva v razvoju povojnega poljskega gledališča. Poleg tega splošnega momenta novodobnega kulturnega preobrata pa so tu delovali še ožji vzroki, ki se dajo razumeti le iz specifično poljskega duhovnega položaja. Tradicija se je v tej romantični zemlji nalomila v osnovah, ker pa je iz nje trkala vsa preteklost svojo ustvarjajočo moč, je pomnil novodobni preobrat v duševnem življenju strm skok iz ene ravnine na drugo, saj so tu manjkale vezi normalne evolucije. Razvrednotenje historičnih vrednot pa je povzročilo veliko desorientiranost pred novonastalo resničnostjo. Vendarle je treba pripomniti, da se je izmed vseh literarnih vrst drama še najmanj osvobodila zgodovinske snovnosti in romantične ideologije.

Razvoj gledališča se opira sicer na razvoj dramatične literature, vendar nosi v sebi vedno lastno problematiko. Tu pa je treba reči, da je poljsko gledališče imelo rešiti dvojni problem: umetniški, poleg tega pa še vprašanje organizacije gledališča. Uspeh poslednjih prizadevanj je bil kljub težkim gospodarskim prilikam večji od umetniškega. S kako brzino je napredovalo to delo, se razvidi najbolje iz tega, če pomislimo, da je ob prelomu bilo na Poljskem le 12 stalnih gle-

ker ne smemo pozabiti, da ima srednješolsko dijaštvo v tem listu neprecenljivega prijatelja, kakor si boljše ga ne more želiti. — Raste je glasilo vseh katoliških srednješolskih organizacij. Izhaja po potrebi. Resnost, s katero pišejo in izdajajo srednješolci svoj list, je tako razveseljiva, da je njih stremiljenja težko zamolčati pred širšo javnostjo. Misli in aforistično kratki sestavki, ki tvorijo jedro tega lista, pričajo o toliki zrelosti in preudarnosti mladih sotrudnikov, da podžgo čitatelju vero in zaupanje v rod, ki nam raste.

Križ, ki je do poslednjega časa bil izrazito katoliški akademski list, glasilo našega vseučiliškega dijaštva, se je razvil v revijo, ki postaja zelo pomembna, vendar prehaja povsem v druga področja.

Naposled naj omenimo še list, za kmečko mladino »Naš dom«, ki izhaja v Mariboru že dolgo vrsto let in ki je silno priljubljen zlasti na Stajerskem. Kako je razširjen med kmečko mladino, nam pove visoko število njegove naklade: 15.000!

celih ploskvah odpadal, je cerkevna uprava že par let mislila na temeljito prenovitev zunanjsčine. Letošnje poletje se je to tudi izvršilo in sicer za tako, po naziranju naše široke javnosti brezpomembna dela s čisto izredno pozornostjo in skrbnostjo. Delo je izvršila stavbna trdnja Matko Curk, vodil pa je ing. Fr. Suhodole po navodilih profesorja arhitekture Josipa Plečnika. Arhitektonska skrb se je osredotočila pred vsem na to, da vrne prenovljeni stavbi, kolikor je to še mogoče, čistost arhitektonskih oblik in jo po možnosti oprosti okornosti in nepodvzignosti Jellingerjeve arhitekture.

Druga skrb pa je šla za tem, da se doseže največja možna solidnost izvedbe, ki edina more garantirati za povolen učinek dovršenega dela. Skoro brezhibno čiste, razmeroma zelo svetlo tonirane ploskve dokazujejo, da je bil ta cilj v veliki meri dosežen. Arhitektonska logičnost in preglednost stenskih ploskev pa je vrnil sodobni arhitekt stavbi s tem, da je zopet uveljavil enotnost tako pri polnilnih kakor okvirnih delih sten, med seboj pa jih je ločil s tem, da je dal ometati okvirne dele gladko, polnilne pa raskavo, s čimer je pri sicer enotnem barvnem tonu dosegel tudi zadostno tonsko razliko, ki prav jasno izraža medsebojna razmerja. S tem pa se je zunanjsčini vrnila njena logična arhitektonska rast in se je sama po sebi omilila dosežanja neokretnost.

V posameznostih pomenijo največje spremembe kazalniki ure, ki so dobili za svoj milje logičnejšo poligonalno obliko in lepa nova kazala. Arhitekt je predlagal tudi malo spremembo sedaj tesno k steni pritisnjene kamenitega portala s stebri, tako da bi se stebri postavili prosto pred fasado in bi nastala mala stebriščna lopa pred glavnim vhomom. Ta sprememba je bila za enkrat radi pomanjkanja sredstev opuščena, ne pa še odložena z dnevnega reda.

Prenovitev zunanjsčine trnovske cerkve v Ljubljani je drugi primer prave resnosti pri izvedbi takih, pri nas navadno bagateliziranih

Kongres je vodil odbor, ki mu je bil predsednik in duša naš rojak prof. Murko. Odbor je organiziral kongres v velikem stilu in pripravil ogromno stvarino, ki se je na njem obdelovala. Vsak udeleženec je dobil že 14 dni prej v roke vse predloge in v krajših ali daljših posnetkih tudi vsa predavanja, ki so se na kongresu vršila. Od 7. do 10. oktobra so se vršila celodnevna predavanja, posvetovanja in zborovanja v treh sekcijah: v slovstveni, jezikoslovni in naučni. Petek in sobota (11. in 12. oktober) sta bila posvečena spominu Dobrovskega, čigar manom smo se na grobu v Brnu poklonili. Za sklep nas je povabila Bratislava, kjer smo se seznanili s slovaško prosveto. Vsa tri mesta so nas sprejela z izredno gostoljubnostjo in vse oblasti so tekmovala, da bi nam bivanje v češkoslovaški državi priljubilo. Vsem udeležencem ostane kongres v neizbrisnem spominu; za slavistično znatnost pa bo imel nedogledne posledice.

daljši in da se je to število že po petih letih zvišalo na 58! Saj se je pa tudi vsako večje mesto trudilo, da dobi lastno gledališče. Največji porast moramo ugotoviti na terenu zapadnih poljskih zemelj. Predvsem je treba omeniti mesto Poznań, kjer so tri gledališča: Teatr Polski, T. Wielski in T. Nowy; dalje imajo gledališče Toruń, Bydgoszcz, Łódź, Katowice in druga mesta. Na vzhodnem državnem teritoriju moramo omeniti Lublin, Grodno, predvsem pa Vilno, kamor se je l. 1925 preselil iz Varšave teater »Reduta« (Osterwa, Limanowski), ki je pozneje kot potovalni teater divignil zanimanje za gledališko kulturo zlasti v vzhodno-obmejnih mestih poljske republike.

Najbujnejše gledališko življenje pa se je razvijalo v Varšavi. Nič ni bolj naravnega kot to, da je prestolica postala središče kulturnih prizadevanj in pritegnila nase zlasti tudi igralske moči. To zadnje je imelo za posledico upadek dveh gledališč, ki sta pred vojno igrali najvažnejšo vlogo v življenju in razvoju poljskega teatra, namreč gledališče im. Slowackega v Krakovu, o katerem pa je vsaj treba reči, da je nekaj časa imelo najsmelejši moderni repertoar, poleg njega pa še mestnega gledališča v Levoju. Danes so to pravi provincialni odr. Igralsko dober pa je bil nekaj časa teater »Bagatela« v Krakovu. Izmed varšavskih gledališč je treba na prvem mestu imenovati Teatr Polski (sežidan l. 1912) in z njim v zvezi Teatr Maly, oba pod vodstvom Strymaka. Z vidika domačega nacionalnega repertoarja je treba na prvem mestu omeniti teater »Reduta«, ki je uprizarjal izključno samo poljske stvari! Kot že omenjeno, se je l. 1925 preselil v Vilno. A z odrskega in igralskega vidika je bil najzanimivejši teatr im. Boguslawskega (utemeljitelj poljskega gledališča, čigar stoletnico so letos praznovali), ki je pod vodstvom Szillera polagal važnost predvsem na inscenizacijo del in njih sodobno gledališko interpretacijo. Omeniti bi bilo treba še več manjših, le kratkotrajnih odrov, ki so služili najrazličnejšim artističnim eksperimentom in osebnim ambicijam, a dovolj je, če omenimo le še »Rozmaitości« (»Pisanice«) iz prvih povojnih let in pa l. 1924 (zgodovinska letnica!) ustanovljeni Teatr Narodowy, ki pa je brez pravega vodstva in programa in bi radi tega sam naziv mogel marsikoga dovesti v zmotno, češ da predstavlja osredotočenje poljskih gledaliških moči, kar se je večkrat poudarjalo in ostro grajalo v kritiki.

Glede repertoarja je treba ugotoviti, da je v prvih povojnih letih publika dala duška

Iz češkoslovaške opere

Čehoslovaška operna gledališča v Pragi, Brnu, Bratislavi, Moravski Ostravi in praški »Neues Deutscher Theater« napovedujejo pri nas še nepoznatih del: Opera: Smetana, »Dve vdovici« in »Vragova stena«, Foerster (k 70 letnici rojstva) »Nepremagljiv«, Dvořák, »Demeter« in »Rusalka«, Wagner »Parsifal« in »Valkirija«, Weber »Oberon«, Mozart »Don Juan« in »Otmica v serajlju«, Glück »Orfej«, Mayerher »Prerok« in »Robert Vrag«, Beethoven »Fidelio«, Gluka »Ruslan in Ljudmila«, Berlioz »Benvenuto Cellini«, Verdi »Macbeth« in »Falstaff«, Rosini »Angelina«, D'Albert »Črna orhidela«, Janáček »Katja Kabanova« in mn. dr. Posebej je zabeležiti nove opere: Kraus »Slavec«, Zamrzl »Jude Iskarijotski«, Burian »Boubou na Mont Parnaceu«, Brandt »Strojvodja Hopkins« in dr. Opereta: Seeman »Filmska zvezdnica«, Offenbach »Modra brada«, Niederberger »Teden sreče«, Suppe »Velika neznanka«, Fall »Rožica iz Floride«, Lehár »Knežje dete«, Achers »Kraljica Moulin Rouge«, Baletti: Nedbal: »Od pravljice do pravljice« in Beneš »Babica pripoveduje«, Novak »Nikotina«, Manuel de Faya »Zaljubljena čarovnica«.

Na predlog filozofske fakultete Praške Karlove univerze je dovolilo prosvetno ministrstvo otvoriti v zvezi s stolico za primerjalno književno zgodovino samostojni gledališki seminar. Ta semester je že pričel svoje delovanje in raziskuje nove gledališke smeri. Za seminarskega ravnatelja je imenovan prof. V. Tille.

Oče poljskega gledališča

Letos obhaja Varšava 100 letnico smrti Wojciecha Boguslawskega, znanega gledališkega pisatelja in ravnatelja, ki je v drugi polovici XVIII. stoletja ustvaril samostojno poljsko dramo, dočim so se izvajale poprej samo nemške solzne drame oz. francoske in italijanske opere ter baleti. Spominu velikega organizatorja bo namenjen Osrednji gledališki muzej in velik, na 10 zvezkov preračunan gledališki muzej in velik, na 10 zvezkov preračunan gledališki zgodovinski leksikon. Narodna igra Boguslawskega »Krakowiaci i goralie« je še vedno zelo priljubljena na deželi, in jo predvajajo poleg malih ljubiteljskih tudi veliki odr.

svojemu nacionalnemu čuvstvu ob uprizaritvah del, ki so bila nekaj zabranjena po cenzuri tujih režimov. Nato pa je vsled nesorazmerne domače produkcije prevladoval tuji repertoar, zlasti francoski, kamor je poljski okus sploh vedno rad zahajal v šolo. Krivdo nosi tudi poljska gledališka kritika, ki je bila novim poizkusom večidel neprijazna. Saj je celo vedno napredni, sodobni, živahni Bry-Želenski svaril pred skrajnostmi in se zavzemal za srednjo pot. Novejša domača produkcija je nudila največ komedij (vpliv demokracije?), in to po veliki večini v lahkem stilu. Omeniti pa je treba baladne misterije izrazito katoliškega E. Żegadłowicza, a predvsem tudi St. Ig. Witkiewicza, čigar poizkus, ustvariti dramsko umetnost »čiste orfne«, je itak bliže elementom gledališke umetnosti in z njo bolj v zvezi kot z dramo, ki je vendarle zelo problematična. Če ne naravnost nemogoča, kadar se odpove svojih idejnih osnov. Kajti ona je kot estetičen pojav in umetniška funkcija možna le tako dolgo, dokler ostane ogledalo življenjske problematike.

Fr. V.

podjetij. Prva je bila v veliko korist za arhitektonski učinek prostora lankso leto izvršena temeljita prenovitev notranjsčine križevniške cerkve. Sledila ji je letos trnovska in obkraj se je pokazalo, kaj se je v estetskem oziru doseči s smotreno, logično porabo najenostavnejših motivov in najpreprostejših sredstev. Obkraj se je prva pažnja posvečala res korektni obrtniški izvedbi, ki je v obeh slučajih dosegla izredne uspehe. Te stvari poudarjam za to, da bi se naša javnost vendar že zavedela, da resnični uspehi niso odvisni od zunanje videza, za katerim tako rada hlepi, tako naša umetnost kakor tudi naša obrt, ampak, da je resnična vrednost vsakega dela v solidnosti in resnosti, s katero smo ga izvršili. Za to pa je bolj treba časa, premisleka in potrpežljivega stalnega sožitja z danim, četudi mogoče navidez malenkostnim problemom, kakor izrednih denarnih žrtv. Solidno delo sicer zasluži predvsem tudi solidno plačilo, gotovo pa je, da smotreno, iz notranje logike danega slučaja izrastlo delo ni dražje kakor na zunanji blesk preračunani, v naglici in samo radi učinka novine izvršeni izdelek. Trnovski kakor križevniški slučaj nas tudi učita, da je za res smotreno rešitev take naloge potreben stalen kontakt z razvojem dela, ki ga more ustvariti samo budno oko izkušenega arhitekta-arhitekta.

Obenem s praznikom prenovljene zunanjsčine bosta v trnovski cerkvi postavljena tudi dva nova lesena kipa, ki ju je izdelal kipar France Kralj. Radi svoje primitivistične obdelave bosta mogoče tu in tam vzbudila ugovor ali odpor. Prav gotovo pa je, da se jima ne more očitati kako opasno oddaljevanje od cerkvene ikonografske tradicije, nasprotno gre ta naslonitev po mojem pri Mali Tereziki celo nekoliko predaleč, posebno kar se tiče neke kar prepeljane sladkobe izraza. Zelo veliko pristnega občutja pa veje iz skoro dematerializiranega obličja Kristusa v ikonografski obliki Srca Jezusovega.

Naj kdo tako ali tako sodi o teh dveh kipih,

moramo trnovski cerkveni upravi vseeno šteti v veliko dobro dejstvo, da je delo poverila umetniku in tako energično pretrgala sedaj vladajočo prakso, da se takale in slična vprašanja bagatelizirajo in rešujejo tako, da se le formalno zadovolji potrebi po novih zahtevah pobožnosti z nakupom banalnih izdelkov iz mavca ali v neumetniških reproduksijskih tehnikah. Tudi tu je treba, da kakor pri zgoraj poudarjenem slučaju pomagamo do zmage edino pravilnemu načelu, da neosebni fabriški ali ceneno reproduksijski izdelki ne spadajo v cerkve, da naj bo vsako delo obrti ali umetnosti, ki se dopusti v cerkev, obeleženo z žigom ustvarjajočega človeškega duha, s toploto njegovega čuvstva, da naj bo vsako tako delo po svoje izraz ne samo kolektivnega, ampak še prav posebno tudi osebnega razmerja človekovega duha in čuvstva do Boga, katerega časti naj v cerkvi služi. Kakor ne priznavamo neosebne, neobčutne, samo mehanične molitve, prav tako ne smemo priznati v razmerju do Boga neosebne, mehanične ali samo iz nadomestnih gradiv izvršene umetnosti.

V širokem evropskem svetu, kjer so že davno prodrli ta načela in se je tako v Franciji kakor v Nemčiji sodobno čuvstvovanje in umetniško izražanje deloma prav plodovito posvetilo v službi cerkve, vere in pobožnosti, danes že vstaja čista, pristna in iskrena religiozna umetnost. Načela, ki sem jih zgoraj poudaril, so že toliko prodrli do splošne veljavnosti, da je mogoče letošnje šesto zborovanje za cerkveno umetnost v Dresdnu z velikim odobravanjem poizvedati odlok škofijskega ordinariata v Bambergu, ki odreja, da se imajo neumetniške slike in fabriški kiparski izdelki odstraniti iz cerkva bamberske škofije. Ako zmagajo ta načela tudi pri nas v praksi in ne samo v teoriji, potem se nam bo sama po sebi rodila tudi kvalitativno zadovoljiva cerkvena umetnost in umetna obrt.

Trnovski župnijski praznik nam je torej dvakratno memento!

Viljemova oporoka „za sina in narod“

Viljem razkriva svoje odnose z Bismarckom — „Železni“ kancler - profiljudski krvolok

Velevažna knjiga je pravkar zagledala beli dan v berlinski Založbi za kulturno politiko. Knjiga nosi naslov: »Die übersprungene Generation« (Preskočeno pokolenje). Knjiga predstavlja 1. zvezek dela, v katerem podaja dunajski zgodovinoslovec Karl Friedrich Nowak zgodovinski obris tretjega nemškega cesarstva. Knjiga je naravnost senzacionalna, ker so prvič objavljeni v njej strogo tajni zasebni zapiski bivšega cesarja Viljema o njegovem razmerju proti »Železnemu kanclerju«

Delcroix, belgijski delegat v organizacijskem odboru Mednarodne plačilne banke v Baden-Baden, ki ga je med razpravo zadela kap in je na mestu izdihnil.

Bismarcku. Listina nosi napis: »Oporoka za mojega sina in narod!« — ter opazko, da se sme objaviti šele po njegovi smrti. Listina je naslovljena na avstrijskega cesarja Franca Jožefa; prepis pa je prejela tudi angleška kraljica Viktorija.

Po kratkem uvodu piše Viljem II.: Ko se je meseca maja lani vnel premogovni štrajh ter hitro zavzel tako velik obseg, da je bilo v nevarnosti celokupno industrijsko življenje v državi, se je začelo, čim so se ukrenile običajne varnostne odredbe z odposlatvijo čet itd., raziskavati, kakšni vzroki so dovedli do štrajka. Tu se je takoj pokazalo, da zavzema knez (Bismarck) popolnoma nasprotno stališče nego jaz in ministri. Hotel je, da naj se štrajk po vsej deželi neomejeno in temeljito izdivja. Zavrgel je misel, da bi posredovala državna oblast in menil, da je stvar industrije, da izboljšuje svoj zasebni boj. Jaz sem bil nasprotno mnenja, da to gibanje že presega okvir zasebnega industrijskega spora in preti zaradi njega deželi neizmerna škoda in gorje, ako kralj ne poseže vmes; v tem je soglašalo z menoj celokupno državno ministrstvo. Knez je bil proti temu podjetju in je očitno prehajal vedno bolj na stran veleindustrije; delavsko gibanje je smatral deloma tudi kot revolucionarno in popolnoma neopravičeno, ki se mora ovreči in ozdraviti samo »s kirkvo in železom«, to je s kartečami in repetirkami.

Čim je bila ta zadeva končana, se je knez za 8 do 9 mesecev umaknil na deželo. V teku jeseni in meseca januarja sem dal kneza trikrat prositi, da naj se loti novele o delavskem varstvu in mi v svrhu objave predloži ukaz. Vse trikrat je mojo željo kratko zavrnil, češ da je on načelno proti temu. Nato sem sedel in v teku dveh noči izdelal spomenico, v kateri sem v zgodovinski obliki podal razmere v naši industriji in obenem označil vrsto glavnih točk, ki so po mnenju vseh vsebovale najtežja zla in katere je bilo treba zakonito iztrebiti.

Kakor hitro sem to delo izvršil, sem sklical ministrski svet in pozval na vdeležbo tudi kneza iz Friedrichsruhe. V tem so se odigravale v parlamentu razprave o protisocialističnem zakonu. Neupogljiva kanclerjeva trmoglavost je pognala stranke kartela v opozicijo, dasi so bile pripravljene zakon izglasovati, samo d abi kancler o členu, ki je predvideval izgon socialistov, izjavil, da pride »v pretres«.

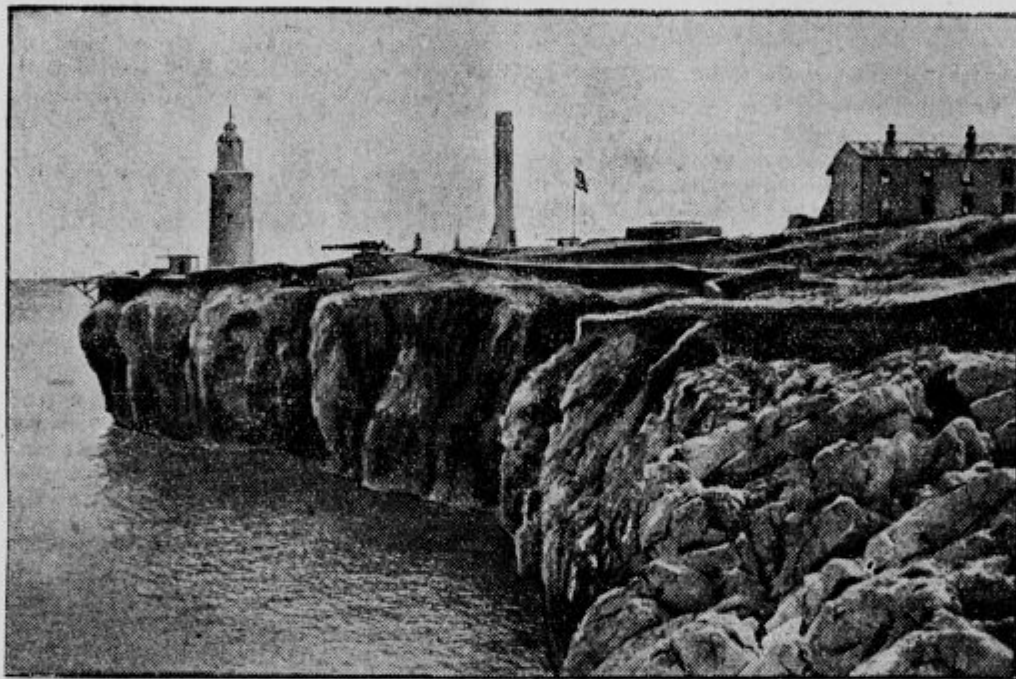
Sedaj so se začeli zame težki časi. Ko sta se pretresala znana razpisa, je skušal knez neprestano spraviti vanja določbe, ki so njunemu duhu nasprotovale in je trajno jezil ministre. Ko mi je slednjič razpisa predložil v podpis, mi je izjavil, da je popolnoma proti njima, da bosta deželi v nesrečo in pogubo in da bo, če ju vendarle podpišem, sodeloval pri taki politiki, samo dokler bo mogel, potem pa bo šel.

Razpisa sta se objavila in njun ogromni uspeh je poučil presenečenega kneza, da je bil na popolnoma napačni poti, da je bila vsa njegova opozicija zgrešena in da sem imel jaz prav. Sedaj so se začele priprave za povabilo na skupno konferenco (z delavskimi zastopniki) in za sklicanje državnega sveta pod mojim predsedstvom. Istočasno pa je začel knez proti meni zakulisno vojno, ki je ni vodil vselej s poštenimi sredstvi. To me je zelo bolelo, a sem ostal miren, ker sem bil preponosen, da bi vračal milo za drago, pa tudi zato, ker sem oboževanega moža še preveč ljubil. Spori so se množili, knez je odvezel državnim tajni-

kom vse delo in ministrom ni več dovolil, da bi mi rešitve predlagali neposredno v podpis; vse je hotel sam storiti in protipodpisati.

V tem zagrizenem boju — tako pripoveduje Viljem dalje — so pa zelo trpeli tudi živeci »železnega kanclerja« in zdravniki so izjavili, da bo kneza zadela kap, ako pojde še nekaj tednov tako dalje. Bismarck je nato zaprosil za delno razbremenitev, a je svojo prošnjo takoj nato preklical, češ da noče napraviti ministrom veselja in da hoče nalašč še dalje ostati. Viljem se je vdal. Bismarck je pa ministre in uradništvo še bolj mučil in postajal v občevanju z njimi vsak dan bolj oduren in neznosen.

Ker Bismarcku ni bilo uspelo, da bi preprečil konferenco, se je lotil drugega načrta. Novi državni zbor (v katerega je prišlo mnogo socialističnih poslancev) je bil izvoljen in knez je bil ogorčen nad njegovo sestavo. Hotel ga je čim prej razbiti. V to naj bi mu služil protisocialistični zakon. Predlagal mi je, naj predložimo državnemu zboru še ostrejši zakon proti socialistom; parlament bo načrt odklonil, nakar bo on državni zbor razpustil. Ljudstvo je že itak razburjeno, socialisti bodo iz jeze vprizarjali puče, prišlo bo do revolucionarnih izgrediv: tedaj naj začno pošteno pokati topovi in puške! Na ta način, tako je zase mislil knez, bi ob sebi odpadla skupna konferenca in zakon v varstvo delavstva. To sem odklonil kot nemogoč nasvet in rekel, da mlad kralj, ki je komaj nastopil svojo oblast, na prošnje in že-

Gibraltarska obala, kjer se vrše sedaj prve priprave za podzemski tunel med Evropo in Afriko. Španska vlada dela na vso moč pospešuje.

lje podanikov vendar ne more odgovoriti z brzim ognjem in kartečami.

Nato opisuje Viljem, kako je postajal Bismarck vedno bolj zagrizen, besen in neznosen. Popolnoma jasno je bilo, da ga je demon oblastilželjnosti popolnoma obvladal, da je hotel da je hotel popolnoma sam gospodovati in bi cesar niti sodelovati ne smel. Slednjič je postal položaj nevzdržljiv: podleči je moral ali cesar ali kancler. V cesarju se je dvignil vladarski ponos ter je končal dramo z odpustom kanclerja.

Ob sklepu naglašava Viljem, da je zaradi svoje privrženosti Bismarcku, katerega je oboževal, prestajal v svoji družini peklenške muke, si nakopal srd svojega umirajočega očeta in neugasljivo sovraštvo svoje matere. Bismarcku pa vse to ni bilo nič in je korakal preko njega, ker se ni hotel podvreči njegovi volji. Bismarckovo brezmejno zaničevanje do ljudi, ki ga je kazal tudi nasproti ljudem, ki so se zanj do smrti izgarali, ga je zapeljalo, da je smatral tudi svojega vladarja za goli nič in ga hotel ponižati za svojega trabanta.

Lastnoročno podpisano Viljemovo pismo nosi datum: »Začeto dne 3., končano dne 4. aprila 1890.«

William Fox, ameriški filmski tovarnar, ki je dal četrtino svojega premoženja, to je skoraj pol milijarde dolarjev, da se zvočni film uporabi v šolah, cerkvah in v zdravstveno-poučne svrhe.

Spomenik služkinji Margareti Mannhart na Dunaju, ki je z žrtvijo lastnega življenja rešila pred avtomobilom dva otroka svojih gospodarjev.

Kako so množili dolarje

Berlinski kriminalni policiji se je minolo sredo posrečil dober lov. Aretirala je tri člane družbe, ki je pónarejala dolarje. To je delala na svoj način: na pristnih dolarskih bankovcih so dodajali po eno ničlo. Ker so nastopali kot pravi Američani, so po trgovinah brez drugega jemali njihove popravljene bankovce. Aretiranci so prišli v Berlin iz Romunije in se pišejo Herman Jeremias, Evgen Schwarz in Ignatz Kaz. Voditelja družbe, Kromerja, ki živi baje v Antwerpah, še niso izsledili.

Kako zdravi raka dr. Salzborn

Ime majhne vasice Bockflies nedaleč od Dunaja uživa po čudodelnem zdravniku dr. Salzbornu, ki zdravi raka na svoj lasten način, mednarodno glas. Dr. Salzborn zdravi z dieto in nekim zdravilom, katerega sestave nikakor noče izdati. O njegovih uspehih gre po svetu velika slava in bolniki prihajajo k njemu od vseh strani. Ker svojega zdravila ni hotel dati strokovnjakom v preiskavo in proučevanje, se je odpeljal v Bockflies dunajski zdravnik za notranje bolezni dr. A. Neumann in na licu mesta tekom 9 mesecev proučeval Salzbornove uspehe. Dr. Salzborn tajnosti svojega zdravila tudi dr. Neumannu ni izdal, vendar je mogel le-ta ugotoviti, da dr. Salzborn zdravi na ta način, da pobija in preprečuje vnetje okoli rane. Na ta način dosega, da bolečine popolnoma popuste, celokupno počutje bolnika se znatno izboljša in rana sama se celi ali vsaj mnogo bolj počasi napreduje. Na ta način se omogoči marsikaka operacija in obsevanje, ki ga bolniki prej niso prenesli. Da bi pa Salzbornov način raka sam trajno ozdravil, se danes še nikakor ne more trditi. V zaslugu se pa more dr. Salzbornu šteti to, da bo njegov zgled znova opozoril zdravnike na itak znano dejstvo, kako velikega pomena je, ako se pri raku pobija vnetje.

Na pojedini evropskega Forda

Francoski avtomobilski kralj Citroën je priredil te dni v Parizu svojim 2000 agentom sijajno pojedino. Na pojedini je imel duhovit nagovor, v katerem je med drugim z natančnimi številkami dokazal, kako si more ameriški delavec z mezdo 40 delovnih dni kupiti avtomobil; pri evropskem delavcu pa zadoštuje 40 dnevna mezda komaj za davke na razkošje, s katerimi je obremenjen avto.

Smešnice

Prodajalec: »Zelo Vam svetujem, da vzamete ta stroj, ker si prihranite z njim polovico dela.«

Kupovalec: »Dobro, potem pa mi dajte takoj dva stroja!«

*

Narednik rekrutu: »Kaj storite najprej, ko čistite puško?«

»Najprej pogledam številko na puški, gospod narednik!«

»Tako? Čemu pa to?«

»Zato, gospod narednik, da ne bi čistil puške koga drugega!«

»Za božjo voljo, Zlatko — moj novi klobuk!«

Fino blago za suknje

ter velika izbira blaga za damske plašče zadnjih novosti po najugodnejšem nakupu pri trdk

DRAGO SCHWAB — Ljubljana

Od veselja znorel

Iz Kalkute poročajo nenavaden slučaj. Ribiči biserov, sami domačini, so našli v Perziskem zalivu več izredno velikih biserov, ki so jim vrgli 50.000 funtov šterlingov ali okroglo 14 milijonov dinarjev. Ko so enemu izmed ribičev izplačali njegov delež, je moža, ki o tolikem bogastvu nikdar niti sanjal ni, prevzelo tako veselje, da je znorel. Oddati so ga morali v blaznico.

Kakovost letošnjega hmelja

Letošnji pridelek hmelja je bil izredno bogat, kajti temu da je ostalo dosti hmelja neobrabnega, produkcija daleč presega potrebo. In baš tej okolnosti je pripisati letošnje izredno nizke cene, ki niti od daleč ne krijejo produkcijskih stroškov in ki so prav občutljivo zadelo hmeljarje vseh produkcijskih krajev brez izjeme.

Pa ne samo kvaniteta, temveč tudi kvaliteta letošnjega hmelja je v splošnem prav dobra. Le glede barve hmelji ne zadovoljuje. Trgovina splošno zahteva gladko zeleni hmelj in takega letos takorekoč sploh ni. Splošno je hmelj letos rumeno-zelen barve, gladko zeleni hmelj je izjema. Slaba barva je predvsem posledica poznega obiranja. Hmelj je letos dozorel prej kakor navadno, hmeljarji, držke se stare navade, pa so ga začeli obirati ob istem času kakor druga leta. Zato je hmelj letos preveč dozorel vsled česar tudi nima več gladke zelene, temveč rumeno-zelene barve.

Za pivovarniško industrijo je predvsem važen obseg grenčic v hmelju. In ta je letos hmelj bogatejši kakor lani ter zato za pivovarne tudi boljši. Tudi množina lupulina in aroma letos splošno zadovoljiva.

Zanimiva je sodba kemičnega preizkuševališča na pivovarniški visoki šoli v Weihenstephanu o kakovosti letošnjega hmelja raznih provenienec. Predvsem važna je sodba tega instituta, ki je gotovo najmerodajnejša, o našem hmelju. Preizkušeni so bili večje število vzorcev hmeljev iz Nemčije, Češke, Jugoslavije in Poljske. Dočim vsebuje najboljši nemški hmelj iz Hallertaua 15,5—17 in iz Tetnanga 15,08—17,6% grenčic ter najboljši češki iz Zateca 13,3—14,6%, vsebuje slovenski hmelj 13,3 do 14,7% in vojvodinski 13,4—14,8% grenčic. Boniteta teh vzorcev pa je sledeča: nemški hmelj Hallertau: zelen, obiranje in sortiranje dobro, obseg lupulina prav dober, aroma zelo fina; nemški hmelj Tetnang: rumeno-zelen, obiranje in sortiranje dobro, obseg lupulina dober, aroma dobra; češki hmelj iz Zateca: rumeno-zelen, sortiranje dobro, obiranje bi moralo biti boljše, obseg lupulina zelo dober, aroma šibka toda dobra; slovenski hmelj (savinjski): rumeno-zelen, obiranje in sortiranje dobro, obseg lupulina zelo dober, aroma zelo dobra; vojvodinski hmelj: rumeno-zelen, sortiranje bi moralo biti boljše, obiranje dobro, obseg lupulina dober, aroma ni dobra.

Iz analize hmeljev raznih provenienec je razvidno, da tudi naš hmelj spada med kvalitetne hmelje in da mu med temi pripada mesto med najboljšimi. Zato se bo brez dvoma vedno boljše uveljavil ter dosegel odgovarjajočo ceno. Vkljub trenutni hmeljski krizi je vsekakor še prezgodaj govoriti že o polomu našega hmeljarstva. Letošnja kriza ni zadela samo slovenskih, temveč enako občutljivo vse evropske hmeljarje. Izvrstna kakovost našega hmelja je najboljši porok za nadaljnji obstoj in razvoj hmeljarstva pri nas. Hmeljske krize pa so bile in bodo verjetno tudi ostale stalen pojav v razvoju svetovnega hmeljarstva. To je dejstvo, katerega hmeljarji ne smejo nikdar pozabiti. Zaravnavati pa se morejo proti ponavljajočim se hmeljskim krizam le na ta način, da skrijejo svoje nasade in obdržijo le toliko hmelja, kolikor ga njihovo gospodarstvo lahko preneša, tako, da tudi v času hmeljske krize ne bodo prizadeti preveč v živo, da tudi tedaj njihov gospodarski obstoj ne bo ogrožen.

Razstava živine v Šmarjeti

Dne 14. oktobra t. l. se je odprla v Šmarjeti živalska razstava za člane petih kmetijskih podružnic okraja Laško. Priznanih je bilo 25 bikov in 150 krav in telic. Vsa živina, enobarvna pšenična muredolske pasme, je bila prvovrstna in je bilo ocenjevalni komisiji težko odločiti, katere živali naj se nagradi, ker za vse ni bilo denarja, čeprav je po kvaliteti vsa živina zaslužila nagrado. Razdelilo se je nagrade, dogon in potnine 17.000 Din. K tej vsoti je prispevala ljubljanska samouprava 5.000 Din, Okrajna blagajna v Laškem 5.000 dinarjev in pet kmetijskih podružnic laškega okraja ostalih 7.000 Din. Od bikov je dobil prvo nagrado v iznosu od 800 Din posestnika Šmid Franc iz Lašče ob J. Jurkloster; od krav v iznosu od 600 Din posestnika Knez Franc iz Mal. Grahoše ob. Sv. Lenart; izmed telic v iznosu od 400 Din posestnika Franc Bezgovšek iz Vel. Grahoše ob. Sv. Rupert. Skupno je bilo premiranih 12 bikov in 43 krav in telic. Vsi posestniki nepremirane živine so prejeli potnino po 30 Din. Razstave so se udeležili (člani ocenjevalne komisije), dr. Natlačen, komisar samouprave, F. Černe, oblastni veterinar, inž. R. Lah, ravnatelj kmet. družbe v Ljubljani, dr. F. Jerina, drž. veterinar, R. Deu, ob. veterinar v Trbovljah, zastopnik občine

Trbovlje; Hrastnik Miha, načelnik kmet. podružnice Laško; Veber Karol, župan ob. Sv. Lenart; M. Podreberšek, tajnik kmetijske podružnice v Laškem; Šmid Alojz, načelnik kmetijske podružnice Jurkloster; Babič Blaž, posestnik, Dol; Ahac Rudolf, posestnik, Trbovlje; Novak Ivan, načelnik kmetijske podružnice v Loki. Ob priliki poročanja o rezultatu premiranja pred zbranimi posestniki živine je dr. Jerina poudaril zlasti važnost volereje v laškem srezu, da je ista za tuk. okraj rentabilnejša (velik izvoz volov v Nem. Avstrijo in Italijo), kakor kravjereja (reja na mlečnost) izuzem. trboveljske kotline, in izpodbujal navzoče živinorejce, da gojijo z vso pažnjo in silo živino v tej smeri.

Telefonske pristojbine

Z ozirom na svojetasno predstavko Zveze trgovskih gremijev glede na preveliko višino stroškov pri nabavi telefonskih aparatov je sedaj odgovorilo poštno ministrstvo sledeče: »V zvezi s poročilom obl. poštno-telegr. uprave se tej sporoča, da ministrstvo ne odobrava njenega postopka, t. j. da ob priliki instalacij telefona uprava ne sme sprejemati od interesenolov poleg predpisane instalacijske takse še plačil za stroške za potrošeni material po proračunu, ker se tako stvarno dvakrat plača material od naročnika, kar je protivno pravilniku in so upravičene pritožbe trgovcev in industrijecev, vložene potom Zbornice TOI. Edino bi se moglo dovoliti, da abonenti, ki so voljni, sami dajo aparate, če jih uprava nima na razpolago, s tem da se zamenjajo, ko uprava nabavi aparate in da o tem vodi evidenco.« — Na podlagi tega odloka torej ne smemo zahtevati od interesentov prispevkov za napravo telefonskih postaj. Ker pa so naši krediti za napravo telefonov nezadostni in je tudi naša zaloga materiala skoro izčrpana, bomo v bodoče morali žal, vse prošnje za nove telefone in celo prošnje za premeslitve že obstoječih naprav odkloniti. V zadevi smo podrobno poročali ministrstvu in obenem prosili za naknadni kredit. — Upravnik oblastne poštno-telegrafske uprave.

Zato slovenski gospodarji izražajo, da se upravi čimprej odobri naknadni kredit.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Odprava konkurza: Porupski Adoli, protokofiran trgovec v Kočevju.

Naknadni ugotovitveni narok: Jugotrawa, Maribor 24. okt.

Likvidacija: Ferrum, d. d. za rud. in top. proizvode, Zagreb, ki ima tudi zastopstvo Steyr-automobilov za Jugoslavijo, ima na dnevnem redu običnega zbora 31. okt. tudi likvidacijo. — Družba je imela podružnico v Bruslju, ustanovljena je bila 1919; kapital znaša 3 milij. Din in je družba že za 1926-27 izkazovala pri upnikih 8 milij. Din izgubo v znesku 1,2 milij. Din.

Novi menični zakon (v nemškem jeziku). Ze dolgo časa se je pri nas opazila potreba dobrega prevoda novega meničnega zakona, ki stoji v veljavo 28. novembra t. l. To potrebo je sedaj zadovoljil odvetnik dr. Hermann Stern, ki je podal dober nemški prevod meničnega zakona Kraljevine Jugoslavije. Knjigo je izdalo zagrebško »Bankarstvo« in se more dobiti v vseh večjih knjigarnah za 25 Din.

Zagorska tvornica volnenih tkanin v Oroslavju (Milan Prpič in poljska industrija) izkazuje za 1928 pri kapitalu 3 milij. upnikih 30,1 milij. in investicijah 13,7 milij. 342.973 Din izgube napram 29.075 Din za 1927.

Ukinjanje ugodnosti pri vozu rize. S 16. oktobrom je ukinjena ugodnost pri uvozu rize. Riž, ki se je uvažal potom naših pristanišč, je užival 10% zmanjšanja carine, sedaj pa je ta ugodnost ukinjena.

Lastna specijalna mehanična delavnica

za popravilo pisalnih, računskih, kopirnih in razmnoževalnih strojev in blagin. Poseben oddelek za popravilo fotoaparotov in nalivnih peres.

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6

Točna poštežba

Telefon 2980

Borza

DENAR

18. oktobra 1929.

Danes so se ucvrstili tečaji Amsterdam, Berlina in Londona. Dočim so drugi tečaji ostali neizpremenjeni. Promet je bil srednji in je Narodna banka intervenirala v vseh zaključenih devizah.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2281.— bl. Berlin 1351.25—1354.25 (1352.75) Bruselj 791.23. Budimpešta 987.80—990.80 (989.30). Curih 1094.40—1097.40 (1095.90). Dunaj 796.94 do 797.94 (796.44). London 275.53—276.33. New York 56.545 bl. Pariz 221.69—223.69 (222.69). Praga 167.33 do 168.13 (167.73). Trst 296.60 bl.

Zagreb. Amsterdam 2281 bl. Berlin 1351.25 do 1354.25. Budimpešta 989.64 bl. Curih 1094.40 do 1097.94. Dunaj 796.94—797.94. London 275.53 do 276.33. New York 56.445—56.645. Pariz 221.69 do 223.69. Praga 167.33—168.13. Trst 295.57—297.57.

Belgrad. Berlin 1351.25—1354.25. Budimpešta 988.14—991.14. Curih 1094.40—1097.40. Dunaj 794.94 do 797.94. London 275.53—276.33. New York 56.445 do 56.645. Pariz 221.69—223.69. Praga 167.33 do 168.13. Milano 295.60—297.60.

Curih. Belgrad 9.1275. Berlin 123.42. Budimpešta 90.25. Bukarest 3.07875. Dunaj 72.67. London 25.1775. Madrid 74.20. New York 516.75. Pariz 20.325. Praga 15.31. Solija 3.7375. Trst 27.065. Varšava 58.—.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.56%, valuta 12.51.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Tobačne srečke iz 1888 zaklj. 45. Celjska pos. 170. Ljublj. kred. 123 den., Prašedona 880 den., Kred. zavod 170 den., Večve 130 den., Stavbna 50 den., Sešir 105 den., Kranj. ind. 300 den., Ruše 250—260.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 415—417 (415—417), kasa 415—417 (417—418), termini: XI. 422, XII. 420—424 (425), 7% inv. pos. 84.25 (84.50), agrari 63.50. — Bančni pap.: Union 201—202 (201), Poljo 16—17, Hrv. 50 den., Kred. 93 den., Jugo 81.50—84, Lj. Kr. 123 den., Medjun. 56 den., Nar. 8100—8300 (8250), Prašed. 880—890 (880), Srpska 156 den., Zem. 125—130 (127), Obrtna 36.50, Etno 164 den., Ravna gora 75 den. — Ind. pap.: Guttmann 193—190, Slavonia 125—140, Slaveks 95—100, Danica 120, Drava 300, Sečera 410—415, Osj. ljev. 210—215, Brod. vag. 130, Union 140—145, Isis 21.50 den., Ragusa 420—430, Trbovlje 470—475, Večve 132 den., Nar. sum. 40—45, Piv. Sar. 205 bl., Našice 1618, Oceania 193 bl., Nar. ml. 20 den.

Belgrad. Narodna banka 8210—8230, 7% inv. pos. 81.25—85.25 (84.50), agrari 422.50—423.50, vojna škoda XII. 428—429 (429). Tendence čvrsta.

Dunaj. Don. sav. jadr. 84.40, Wiener Bankverein 21.65, Creditanstalt 53, Escomptes 173.30, Zivno 108.50, Mundus 176.—, Alpine 37.65, Trboveljska 58.—, Kranj. ind. 38.—, Leykam 15.00, Rima Murany 110.35.

Les

Eksekutivna prodaja: ca. 300 m³ desk jelke smreke I. II. III. 2800, 140, 42 do 4100, 193, 42 mm fko vag. nakl. post. I. 300—340, II in III. 340.

Zito

Danes je ostal glede cen položaj na našem domačem trgu docela neizpremenjen, vendar se je v toliko ucvrstil, v kolikor so vprašanja po blagu slevinejša. Zlasti se je zbudilo živahno zanimanje zopet za pšenico, pa tudi koruza se močno kupuje. Ostali proizvodi so zanemarjeni. — Večina bakihi mlinov je v niči trenutno razprodana in se vsiljujejo le črne krušne moke, katerih povsodi ostaja. Cena pšenični moki se je radi tega izboljšala in zahtevajo nekateri srednje dobri bakki mlinci za ničlo koncem tega meseca 310 in več frankov nakladalna postaja.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Zaključeno je bilo: 2 vagona pšenice in 1 vagon koruze. Tendence neizpremenjena.

Somber. Pšenica bačka želez. prompt 187.50—192.50, banaška, sremska in slavonska prompt 185—190, pšenica bačka polska 200—205, banaška Bega in Dunav šlep 195—200, banaška Bega kanal 190 do 195, oves bački 142.50—147.50, sremski in slavonski 140—145. — Rž bačka prompt 150—155. — Ječme bački 63/64 kg 115—125, ječmen bački pomladni 65/66 kg 150—155, ječmen baranjski pomladni.

ni 66/67 kg 150—160. — Kuruza bačka 150—160, kuruza bačka nova 105—110, kuruza bačka umetno sušena za oktober—november 145—150. — Fižol bački 610—620, fižol bački beli izbrani za oktober 620—630, fižol bački mešani 360—380; moka bački: niža 290—295, št. 2 265—285, št. 5 240—250, št. 6 215—225, št. 7 180—190, št. 8 120—130. — Otrubi pšenični bački 100—105, tendence neizpremenjena. Promet 200% vagonov.

Budimpešta. Tendence čvrsta. Pšenica: okt. 22.30—22.50, zaklj. 22.50—22.51, marec 24.40—24.50, zaklj. 24.50—24.51, maj 25.10—25.21, zaklj. 25.20—25.21; rž marec 18.42—18.50, zaklj. 18.50—18.51; kuruza maj 17.32—17.48, zaklj. 17.48—17.49.

Živina

Svinjski sejem v Mariboru. 18. okt. Pripeljanih je bilo 592 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—10 tednov stari komad 80—100 Din, 7—9 tednov stari 200—250, 3—4 mesece 350—400, 5—7 mesecev 450—500, 8—10 mesecev 650—850, eno leto 1000—1200. 1 kg žive teže 10—12.50, 1 kg mrtve teže 17—18.50. Prodanih je bilo 323 komadov.

Hmelj

Nürnberg. 18. okt. (Tel. »Slov.«) Položaj na hmeljskem trgu je postal danes zopet nekoliko prijaznejši. Povpraševalo se je neprestano po hmelju dobre barve. Posebno je bilo zanimanje za hallertauski hmelj. Radi večjega povpraševanja so se cene nekoliko zboljšale. Na trg je bilo pripeljanih 200 bal, prodanih pa 300 ter se je plačevalo za izbrani hallertauski hmelj do 95, tetnauški zgodnji hmelj pa 110 mark. Uradne cene: gorski hmelj I. 45—55, srednji 30—40, hallertauski I. 80—95, srednji 55—75, palaški I. 100—110, srednji 80—95, württemberski I. 85—110, srednji 55—75, badenski srednji 50—60. V tranzitnem prometu je bilo danes prodanih skoro 500 bal. Posebno I. štajerski hmelj se je plačeval po 43—45, I. bački po 40, dočim je notiral I. alzaški 45—60, poljski pa 50—55. Zaključno razpoloženje je bilo prijetnejše.

Gobe

Suhe gobe, jesenske vrste, lepo rezane, najlepše izbrano blago, da nam pri izbiranju nič ne odpade, se plačujejo po Din 70.—, povprečno blago, po njih lepoti pa po 50 do 60 Din. Nekateri kraji imajo novo precej obilno rast. Blago je povsod belo, lepo in nečrivo. Provoklasno blago ima čvrsto ceno in se lahko odda. Slabo se ne išče. Če bo vreme še nadalje tako ugodno, je mogoče, da dobimo še veliko blaga.

Fižol

Zelo slaba letina podonavske bele fižolice, ki je ena glavnih vrst fižola za svetovni trg, je vzrok, da so tudi druge vrste belo pisanih fižolov iskane. V nadomestilo prideta predvsem v poštev mandoloni in prepelčari, ki držita že cel čas letošnje kampanje za skoraj cel dinar po kg višjo ceno. Cene vsem vrstam so zadnji čas nekoliko napete, dasi so v tem času (Sv. Lukež) skoro vsako leto nazadovale. Fižol prepelčar, puričan ali nizki koks notira od 4.25 do 4.50. — Cene kranjskemu koku so čvrste, štajerski in hrvaški imata manjšo vrednost. Fižol mandolaj velja (nakup) 4.25, je donatega razprodan. Fižol rdeč, ribičan ali bokinec stane od 3.85 do 4 Din. Z malo izjemo gre vse pridelek rdečega fižola v inozemstvo, ki pa prej kot slej za letošnji pridelek nima pravega zanimanja. Cene v inozemstvu so še vedno nizke in mirne. Razburiljav pa je domač trg, ki je dvignil ceno v zadnjih dnevih za celih 25 par. Nadalje notirajo: črni koks 3.—, rujav 3.25, zeleni, kratki 3.75, okrogli 3.50, okrogli, beli, mali, »Fižolice« 5.— Din. Visoke vrste obejajo boljši pridelek kot nizki fižol. Ta fižol se ruži povsodi z roko in prihaja v večjih množinah šele pred zimo na trg. Notirajo: cipro rjavi 6.—, koks okrogli 4.50 Din.

Dr. Ivan Hubad

zobozdravnik v Šteti Luki

Intri zopet ordinira

Za jugoslovanski patent št. 4359 od 1. jul. 1926 na:

Uredba za zakovanje cevi in sličnih votlih teles

(Einrichtung zum Nieten von Rohren und ähnlichen Hohlkörpern)

in dopunski patent št. 5011 od 1. maja 1927 na

Priprava za zakovanje cevi in podobnih votlih teles

(Einrichtung zum Nieten von Rohren und ähnlichen Hohlkörpern)

se iščejo kupci ali odjemalci licenc. Ponudbe na

Ing. MILAN ŠUKLJE

LJUBLJANA, Beethovnova ulica šte. 2.

Maurice Renard:

Sinja nevarnost

Veselite, o, veselite! Zdi se mi, da sem prav daleč nekje ugledal neko znano sivo žensko obleko! Blizu tam vidim včasih Henrika Mondbardeaua. Toda kakšen je, revež! Suh, bled, bolan...

Danes sem videl pluti z zemlje k nam velik, rumen rakoplov. Ali poizkušajo priti do nas?

Čas se vleče kakor vrh. Brez konca... Ali bomo morali vsi tukaj umreti?... Jeli moja žrtev zaman?

Strašno! Sedaj delajo z nami poizkuse kakor z živalmi! Moške in žene devajo v pari v iste celice! Ženitve! Fabijone so združili z Rafinom, katerega je nekoč zavrnila! Maksim je dobil za ženo — moškega, čigar dolga suknja je podobna ženskemu krilu! Ha-ha-ha!

Zrakoplovi z zemlje so danes zopet poizkušali priti do nas. Eden je prišel zelo visoko.

Marije Terezije nikakor ne morem ugledati. Pa kolikokrat se mi zdi, da vidim del njenega sivga krila v množici!

Onivajgi so danes navlekli novo gredo prsti z zemlje. Zelje sade! Za nas!

Včeraj so secirali vejo akacije — Bog v nebesih! Danes so slekli mojega soseda, ga nevidno vzevali in

sedaj ga živega režejo, hoteč vedeti, kakšen da je pod kožo! Bog nebeški! Rana za rano se mu odpira, noža pa ne vidiš! Bog, ne slišim, pa vidim mu na ustih, kako rjove! In kri, kri...

Star župnik nam venomer gestikulira, daje znamenja, dela križe, nas blagoslavlja, širi roke kakor Križani, da bi mislili Nanj in ne na onivajge...

Danes so krasno secirali svinjo pod menoj.

Moj sosed še vedno živi... Polna krvi je že nevidna, cilindrična posoda poleg njega... Krav sterber...

Moj sosed končno mrtev. Kdo bo njegov naslednik?...

Sedaj secirajo posamič njegove ude.

Ven so ga vrgli, na zemljo. Tudi kri so izlili. Danes je mesec dni, odkar sem tu. In nisem se videl Marije Terezije!

Oni pa delajo, z mrzlično naglico. Veje preiskujejo, kamenje drobe, ljudem vlečejo iz teles čreva... Mrlično mečejo dol. Ne zanimajo jih.

Novdošli ljudi ni več. Mari so tako dobro poskrili?

Uboga Marija Terezija! Kako zapuščena in žalostna mora biti!

Maksima so odvedli živega na zemljo! Kaj pa to?

Zakaj? Zgledal je, kakor bi bil na smrt obsojen!

Neka ženska je znorela. Smeje se!

Dosti imam vsega tega. Postal sem nemiren. Menda se mi bliža blaznost. Danes sem poizkusil z nožem in samokresom izvrtati luknjo v steno moje kletke. Oboje so mi vzeli.

Hrana, zelje je gnilo, voda smrdi. Mari se jim je pokvarila zračna ladja?

Razum mi peša. Moj dnevnik mora, mora, mora priti v roke gospodu Le Tellierju. Samo na ta način morem služiti Mariji Tereziji...

Jaz, strahopetec! Vse me sem okleval: ali bi, ali ne bi?

Bog, kako grozna smrt! Pot skozi brezračni prostor... Kako bo izobli čila moje ubogo telo!

O, da bi še enkrat vide! Ono zlatolaso glavico! Nikoli več ne bom videl Marije Terezije!

Tale zvezek bom tesno pripel k prsim. Danes bom storil. (Slede nepopisani listi.)

Onivajgovska zračna ladja.

Ljudstvo ni moglo dočakati konca dolgih konfere, ki so jih imeli gospodje v dvorani Grand Palaisa. Neki železninar Virschol je ljudi nahujskal, pa so vdrtli v dvorano ravno, ko so gospodje do konca prečitali važni Collinov dnevnik. Virochol je vihtel v roki kladivo hoteč razbiti onivajgovsko zračno ladjo, češ, da treba osvoboditi v njej ujetje ljudi. Le Tellier je pojasnjeval na dolgo in široko, da ne gre za zločin nego za nekaj podobnega, kakor znanstveno razisko-

Ljudska knjižnica iz založništva jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 25. zvezek: Pregled; 27. zvezek: Higgard; 28. Din. Higgard; 29. Din. Higgard; 30. Din. Higgard; 31. Din. Higgard; 32. Din. Higgard; 33. Din. Higgard; 34. Din. Higgard; 35. Din. Higgard; 36. Din. Higgard; 37. Din. Higgard; 38. Din. Higgard; 39. Din. Higgard; 40. Din. Higgard; 41. Din. Higgard; 42. Din. Higgard; 43. Din. Higgard; 44. Din. Higgard; 45. Din. Higgard; 46. Din. Higgard; 47. Din. Higgard; 48. Din. Higgard; 49. Din. Higgard; 50. Din. Higgard; 51. Din. Higgard; 52. Din. Higgard; 53. Din. Higgard; 54. Din. Higgard; 55. Din. Higgard; 56. Din. Higgard; 57. Din. Higgard; 58. Din. Higgard; 59. Din. Higgard; 60. Din. Higgard; 61. Din. Higgard; 62. Din. Higgard; 63. Din. Higgard; 64. Din. Higgard; 65. Din. Higgard; 66. Din. Higgard; 67. Din. Higgard; 68. Din. Higgard; 69. Din. Higgard; 70. Din. Higgard; 71. Din. Higgard; 72. Din. Higgard; 73. Din. Higgard; 74. Din. Higgard; 75. Din. Higgard; 76. Din. Higgard; 77. Din. Higgard; 78. Din. Higgard; 79. Din. Higgard; 80. Din. Higgard; 81. Din. Higgard; 82. Din. Higgard; 83. Din. Higgard; 84. Din. Higgard; 85. Din. Higgard; 86. Din. Higgard; 87. Din. Higgard; 88. Din. Higgard; 89. Din. Higgard; 90. Din. Higgard; 91. Din. Higgard; 92. Din. Higgard; 93. Din. Higgard; 94. Din. Higgard; 95. Din. Higg

Danes od 17 do 20 ure v hotelu „Bellevue“ čajanka s plesom
 po čajanki običajna sobotna zabava. Danes in jutri fine domače kolone, krvave in jetrne klobase, pečenice i. t. d., pristen
 sladek mošt à Din 12.—. Izborna vina ter prvovrstna kuhinja. Pripravi prostori za razne prireditve. **Vino čez ulico Din 1.— ceneje.**
 Priporočata se **Pero in Kati Šterk.**

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglašje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. V kakor koli treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček. račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službe iščejo

Službe išče
 mlad slaščičarski in me-
 dičarski pomočnik. Po-
 izve se v upravi »Slov.«
 pod št. 11.637.

Učenka
 pošt. inih staršev z dežele,
 z 2 mešč. solama, išče
 mesta v trgovini z meša-
 nim blagom, s stanova-
 njem in hrano v hiši. Na-
 slov v upravi »Slovenca«
 pod št. 11.677.

Vpokojen železničar
 išče službe kot kurrier.
 Ljubljanska ulica št. 43,
 Moste pri Ljubljani.

Večje kavčije
 zmožen 34 letni gospod
 želi primerne zaposlitve
 v večernih urah od 6 na-
 prej v Ljubljani. Govori
 tudi nemško. - Pismo je
 nasloviti na upravo pod
 »Nekaznovan«.

Službodobne

Več dobrih zidarjev
 sprejme Anton Mavrič,
 stavb. podjetje, Ljubljana,
 Vegova ulica 2.

Perico
 zdravo, močno, lahko tudi
 začelnica, sprejme pekarni-
 ka Hartinger, Maribor,
 Aleksandrova cesta 29.

Šivilja
 dobi delo na dom za
 otroške obleke in pred-
 pasnike. - Ponudbe na
 upravo »Slovenca« pod
 »Stalen zaslužek«.

Pekovskega vajenca
 z dežele sprejme. Du-
 hanič Franc, Kodeljevo
 316, Ljubljana.

Mizarski pomočnik
 za furnirano pohištvo, se
 takoj sprejme pri Mrhar-
 ju v Stanežičah n. Ljublj.

Pekovski pomočnik
 pošten in zmožen — se
 sprejme takoj ali v osmih
 dneh v parno pekarno
 Jos. Bruss, Logatec.

Bakro - kotlar
 dobi stalno delo. Ponudbe
 je poslati na upravo Slo-
 venca pod: Bakro-kotlar.

Ključavničar
 dobro izvežban tudi kot
 samostojen vodovodni in-
 stalater, ki bi se razumel
 tudi na avtoenično var-
 jeenje, se sprejme v trajno
 delo. Reflektira se le na
 dobro izvežbanega delav-
 ca v teh delih. - Naslov
 v upravi pod št. 11.233.

Pouk

Šoferska šola
 l. obl. konc. Čamernek,
 Ljubljana, Dunajska c. 36
 (Jugoavto). - Tel. 2236.
 Pouk in praktične vožnje.

Moderna šola novih
jezikov
 francoščina - angleščina -
 italijanščina - nemščina -
 ruščina

Otroški vrtec
 (poučevanje nemščine).
 Gosposvetska 16, pritrilje.
 Vpisovanje 6—8 zvečer.

Vnajem

Umetni mlin
 vzajem v najem, event.
 manjšega kupim. Naslov
 v upravi lista št. 11.654.

Kupimo

Želod
 divji kostanj, bukov žir,
 seme akacije, javorja, je-
 love storže, plača naj-
 bolje »Fructus«, Ljubljana,
 Krekov trg 10/L.

20% kronske bone
 kupi Pucka štediona i za-
 ložni zavod d. d., Osilek.
 Desatičina ul. 27.

Kdo prodaja
dober
harmonij
 Naj se sporoči župnemu
 uradu Sumartin na Braču.

Objave

Preklic.
 Koder Franc iz Ponove
 vasi 13, nima v moji lesni
 trgovini nobenega posla
 več, zato ni upravičen
 v mojem imenu sklepati
 kakšne kupčije ali spre-
 jemati denar, delati dol-
 gove, rabiti moje tisko-
 vine ali štampiljke, skrat-
 ka, jaz nisem zanj v no-
 benem pogledu plačnik.
 Ponova vas, 17. okto-
 bra 1929.

Hribar Janez,
 posestnik in les. trgovec.

Zasluzek

Posredovalci
za nakup kostanjev.
taninskega lesa
 lahko zaslužijo lepo pro-
 vizijo v prostem času zra-
 ven svojega poklica. Obr-
 nite se na trdko Ernest
 Marinc, Celje, Zrinskega
 ulica 4.

Prodajo
 zaradi bolezni v družini
 dva, skoraj popolnoma
 nova stroja za pletenje
 nogavic. Eden za 8—36,
 drugi 8—22. - Povprašati
 je: Kamna gorica št. 41.

Strešne opeke

stare, več tisoč, v do-
 brem stanju - naprodaj.
 Vpraša naj se v Mariboru,
 Cvetlična ulica 18.

Jermenica
in zobčasto kolo
 premer 1 m, litožel. - na-
 prodaj pri Vladimir Škrabar,
 Višnja gora.

Puhasto perje
 kilogram po 38 Din raz-
 pošiljam po povzetju naj-
 manj 5 kg. - Potem čist
 belo gosje kg po 130 Din
 in čist beli puh kg po
 300 Din. - L. Brozović.
 Zagreb, Ilica 82.

Wertheim blagajna
 ugodno naprodaj. Vladi-
 mir Škrabar, Višnja gora.

Pisalni stroj AEG
 malo rabljen, ugodno na-
 prodaj. Vladimir Škrabar,
 Višnja gora.

Dinamo
 1.5 KS, 220 Volt, 5.9 Amp.,
 eno leto v obratu, napro-
 daj z vsemi pritisklinami.
 Vladimir Škrabar, Višnja
 gora.

Registrirna blagajna
National
 dobro ohranjena, napro-
 daj. - Vladimir Škrabar,
 Višnja gora.

Sedlo
 srednje težko ugodno
 proda Vladimir Škrabar,
 Višnja gora.

3 ležarinski sodi
 cca. 90 hl, dobro ohran-
 je, se ugodno prodajo. -
 Vl. Škrabar, Višnja gora.

Psa volčjaka
 izvrstnega čuvaja, 2 leti
 starega, proda Vladimir
 Škrabar, Višnja gora.

Ladijska tla
 30 mm naprodaj. - Franc
 Pust, Strelška ulica.

Češnjava spalnica
 z zrcalom in steklom, po-
 stavljeno na dom ali pa
 bližnjo postajo, naprodaj
 za 5500 Din. Ogleda se
 pri Josipu Štolfa, mizar-
 stvo, Krašnja, p. Luko-
 vica. - Ugodna zveza z
 Adamčičevim avtobusom
 od »Figovca« proti Vran-
 skemu.

Prodajo

Naprodaj sta
 zaradi bolezni v družini
 dva, skoraj popolnoma
 nova stroja za pletenje
 nogavic. Eden za 8—36,
 drugi 8—22. - Povprašati
 je: Kamna gorica št. 41.

Strešne opeke
 stare, več tisoč, v do-
 brem stanju - naprodaj.
 Vpraša naj se v Mariboru,
 Cvetlična ulica 18.

ZAHVALA

Za številne pismene in ustne izraze iskrenega sočutja ob
 izgubi naše srčno ljubljenega mame in stare mame, gospe
JOSEFINE JAHN
 se tem potom vsem najsrčneje zahvalujemo. - Dolžnost nas veže
 zahvaliti se tudi vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev in
 končno vsem onim, ki so našo prebago pokojnico v tako častnem
 številu spremili v prerani grob.
 Ljubljana, dne 18. oktobra 1929.

Zalujoči ostali.

se tem potom vsem najsrčneje zahvalujemo. - Dolžnost nas veže
 zahvaliti se tudi vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev in
 končno vsem onim, ki so našo prebago pokojnico v tako častnem
 številu spremili v prerani grob.
 Ljubljana, dne 18. oktobra 1929.

se tem potom vsem najsrčneje zahvalujemo. - Dolžnost nas veže
 zahvaliti se tudi vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev in
 končno vsem onim, ki so našo prebago pokojnico v tako častnem
 številu spremili v prerani grob.
 Ljubljana, dne 18. oktobra 1929.

se tem potom vsem najsrčneje zahvalujemo. - Dolžnost nas veže
 zahvaliti se tudi vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev in
 končno vsem onim, ki so našo prebago pokojnico v tako častnem
 številu spremili v prerani grob.
 Ljubljana, dne 18. oktobra 1929.

se tem potom vsem najsrčneje zahvalujemo. - Dolžnost nas veže
 zahvaliti se tudi vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev in
 končno vsem onim, ki so našo prebago pokojnico v tako častnem
 številu spremili v prerani grob.
 Ljubljana, dne 18. oktobra 1929.

se tem potom vsem najsrčneje zahvalujemo. - Dolžnost nas veže
 zahvaliti se tudi vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev in
 končno vsem onim, ki so našo prebago pokojnico v tako častnem
 številu spremili v prerani grob.
 Ljubljana, dne 18. oktobra 1929.

se tem potom vsem najsrčneje zahvalujemo. - Dolžnost nas veže
 zahvaliti se tudi vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev in
 končno vsem onim, ki so našo prebago pokojnico v tako častnem
 številu spremili v prerani grob.
 Ljubljana, dne 18. oktobra 1929.

se tem potom vsem najsrčneje zahvalujemo. - Dolžnost nas veže
 zahvaliti se tudi vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev in
 končno vsem onim, ki so našo prebago pokojnico v tako častnem
 številu spremili v prerani grob.
 Ljubljana, dne 18. oktobra 1929.

se tem potom vsem najsrčneje zahvalujemo. - Dolžnost nas veže
 zahvaliti se tudi vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev in
 končno vsem onim, ki so našo prebago pokojnico v tako častnem
 številu spremili v prerani grob.
 Ljubljana, dne 18. oktobra 1929.

Nova vila
 trodružinska, na perife-
 rij Ljubljane, z gospod.
 poslopjem, naprodaj. -
 Naslov se izve v upravi
 Slovenca pod št. 11.742.

Prodaj:
 Razne jermenice, vele,
 konzole, ležaje, traverze,
 razne sesalke za vodo od
 2—3 cole svetlobe, raz-
 ne sesalke za zrak (Luft-
 pumpe), manjše in večje.
 Motorji (Gleichstrom) 4½
 do 6, 30 in 60 konjskih
 sil, kateri se lahko pora-
 bijo za dinam. Stopnice
 železne, stojala iz gusa in
 razna gusasta vretena. -
 Ogleda se lahko v bivši
 pivovar. Laško pri Celju.

Čistokrvna kobilica
 ameriške pasme, tri leta
 stara, se proda za ceno
 10.000 Din. Naslov v upr.
 Slovenca pod št. 11.736.

Prodaj parni stroj
 3/4 HP, v prav dobrem
 stanju, po jako nizki ce-
 ni. Franc Telban, mizar,
 Verd št. 57, pri Vrhniku.

Trgovsko opravilo
 po nizki ceni prodaj. -
 Naslov v upravi »Sloven-
 ca« pod št. 11.745.

Enonadstropna hiša
 novozidana, dva dvosob-
 na stanovanja, parket, e-
 lektrika, vodovod, 19 let
 davka prosta, z 800 m²
 vrta, ugodno naprodaj. -
 Levčeva ul. 8, Ljubljana.

Na obroke
 kupite po originalnih ce-
 nah vse predmete, ako
 se obrnete na Kreditno
 zadružno detajlnih trgov-
 cev, Ljubljana - Cigale-
 tova ulica 1.

Na obroke

kupite po originalnih ce-
 nah vse predmete, ako
 se obrnete na Kreditno
 zadružno detajlnih trgov-
 cev, Ljubljana - Cigale-
 tova ulica 1.

kupite po originalnih ce-
 nah vse predmete, ako
 se obrnete na Kreditno
 zadružno detajlnih trgov-
 cev, Ljubljana - Cigale-
 tova ulica 1.

Na obroke

kupite po originalnih ce-
 nah vse predmete, ako
 se obrnete na Kreditno
 zadružno detajlnih trgov-
 cev, Ljubljana - Cigale-
 tova ulica 1.

kupite po originalnih ce-
 nah vse predmete, ako
 se obrnete na Kreditno
 zadružno detajlnih trgov-
 cev, Ljubljana - Cigale-
 tova ulica 1.

kupite po originalnih ce-
 nah vse predmete, ako
 se obrnete na Kreditno
 zadružno detajlnih trgov-
 cev, Ljubljana - Cigale-
 tova ulica 1.

kupite po originalnih ce-
 nah vse predmete, ako
 se obrnete na Kreditno
 zadružno detajlnih trgov-
 cev, Ljubljana - Cigale-
 tova ulica 1.

kupite po originalnih ce-
 nah vse predmete, ako
 se obrnete na Kreditno
 zadružno detajlnih trgov-
 cev, Ljubljana - Cigale-
 tova ulica 1.

kupite po originalnih ce-
 nah vse predmete, ako
 se obrnete na Kreditno
 zadružno detajlnih trgov-
 cev, Ljubljana - Cigale-
 tova ulica 1.

Budilke
F. Čuden
 Prešernova 1

Dežne plašče
 priporoča po konkuren-
 čnih cenah Martin Jan-
 čigaj, Ljubljana, Tavčar-
 jeva (Sodna) 1.

Štedilnike
 in češke PEČNICE nudi
 takoj v lični in ceni iz-
 delavi ključav. Kosmač
 Fr., Trnovo, Jeranova 5.

Rezila in nože
 priporoča vsakovrstna
 Galanterijska in modna
 trgovina
BALOH MARIBOR
 Vetrinjska ulica 18

Železnato vino
 lekarne Dr. G. PICCOLI-
 ja v LJUBLJANI krepeča
 oslabele, malokrvne od-
 rasle in otroke

Trebušne in kilne pasove
 najcene pri
A. Besednik
 Ljubljana,
 Selenburgova ulica št. 6.

F. Čuden
Ljubljana
 Prešernova ulica št. 1

Poročni prstani
Pozor!
Izborno vino
portugalka
 se toči iz gadove peči
 samo v restavraciji
HOTEL
LLOYD

Poročni prstani
Pozor!
Izborno vino
portugalka
 se toči iz gadove peči
 samo v restavraciji
HOTEL
LLOYD

Poročni prstani
Pozor!
Izborno vino
portugalka
 se toči iz gadove peči
 samo v restavraciji
HOTEL
LLOYD

Poročni prstani
Pozor!
Izborno vino
portugalka
 se toči iz gadove peči
 samo v restavraciji
HOTEL
LLOYD

Poročni prstani
Pozor!
Izborno vino
portugalka
 se toči iz gadove peči
 samo v restavraciji
HOTEL
LLOYD

Poročni prstani
Pozor!
Izborno vino
portugalka
 se toči iz gadove peči
 samo v restavraciji
HOTEL
LLOYD

Poročni prstani
Pozor!
Izborno vino
portugalka
 se toči iz gadove peči
 samo v restavraciji
HOTEL
LLOYD

Poročni prstani
Pozor!
Izborno vino
portugalka
 se toči iz gadove peči
 samo v restavraciji
HOTEL
LLOYD

Poročni prstani
Pozor!
Izborno vino
portugalka
 se toči iz gadove peči
 samo v restavraciji
HOTEL
LLOYD

Poročni prstani
Pozor!
Izborno vino
portugalka
 se toči iz gadove peči
 samo v restavraciji
HOTEL
LLOYD

Poročni prstani
Pozor!
Izborno vino
portugalka
 se toči iz gadove peči
 samo v restavraciji
HOTEL
LLOYD

Poročni prstani
Pozor!
Izborno vino
portugalka
 se toči iz gadove peči
 samo v restavraciji
HOTEL
LLOYD

Priporoča se na novo otvorenja
trgovina z mešanim blagom

Pavla Kavčič
 Ljubljana, Florijanska ulica 37

prodaja specerij, koloniale in
 delikates
 PO NAJNIZJIH CENAH!

Bale za neveste
 naročajte le v tvornici perila

M. Alešovec
 Ljubljana
 Cankarjevo nabrežje št. 1

Prazno sobo

s posebnim vhom in električno razsvetljavo -
 najamem direktno od hišnega lastnika s 1. no-
 vembrom. - Ponudbe na oglasni oddelček »Slov.«
 št. 11.658 pod značko: »Soliden trgovski potnik«.

vanje zemlje, ki ga vzdržuje neznan narod v brez-
 zračju, ki ima 50 km visoko svoj muzej predmetov iz
 zemlje. Genialni raziskovalci pa, ki so prišli do
 zemlje, dočim mi ni petine poti do njih ne moremo
 napraviti, so postali žrtve katastrofe; odpovedala jim
 je »podmornica« in padla na tla, t. j. se »pogreznila
 na dno zračnega morja«. Neke bitja v podmornici so
 še živa, kar pove praskanje, ki se čuje iz nevidne
 ladje. Gotovo je v ladjo udrl zrak, toda v nekih brez-
 zračnih kabinah še žive bitja, ki bi takoj pomrli, če
 bi prišla v stik z zrakom.

Za hip se je ljudstvo pomirilo.
 Prinesli so lestve in jih prislonili k nevidni pod-
 mornici — Bog, kakšen prizor! Lestve zgledata pri-
 slonjene na zrak; pet metrov nad tlemi hodijo po
 zraku ljudje kakor po podiju, gledalci gledajo njihove
 podplate!

Merjenje dožene, da je čoln 5-08 m visok in 40-1
 metra dolg. Površina mu je gladka in mrzla ko led,
 najmanjšega vijaka nima, le ob strani so okrogle
 vdrtine kakor krožniki. Okna! Gotovo gleda skozi
 nje množica preplašenih obrazov! Zgoraj odkrijejo
 trdo zaprta vrata v ladjo, na koncu ladje pa čuden
 vijak.

Vse otipava ladjo in se čudi.
 Potem ovijejo vso ladjo z vrvmi in tako pridobe
 očesu njeno obliko: dolga smotka, sicer okrogla, toda
 v sredi četverkotniški oblikovana.

Potem skušajo odpreti vrata. Pa se pokvarijo de-
 lavcem klešče in dleti. Pripeljejo žerjava za dviganje,
 pa tudi ta nič ne opravi.

Virachol se naveliča teh poizkusov, zaznamuje
 mesto v sprednjem koncu ladje, odkoder se čuje pra-
 skanje in osem mož zavijti težko kladivo.

»Stojte,« vpije Le Tellier. »Nevarnost! Brezračni
 prostor!«

Nič ne pomaga. Kladivo udarja neprenehoma.

»Stoj...«

Bilo je že prepozno.

Začuje se čuden žvižg in pok in nesrečni Viracholov
 trebuh se trdo pritiska v nevidno odprtino v
 ladji. Kladivo je odneslo v notranjščino ladje. Vaku-
 um je vsrkal oba vase! Viracholov trebuh ne more
 noter, ker je odprtina premajhna, pa oteka, krvavi...
 Tolčejo na drugi strani. Kmalu se čuje pisk ka-
 kor na parniku.

Virachol je oproščen.

Praskanje je nehalo.

»Mrtvi!« šepče Le Tellier vojvodi v uho. »Ne-
 vidni mornarji so utonili v zraku!«